

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBOL

**KÖVETKEZETES, FEGYELMEZETT
MUNKÁVAL VALÓSÍTJUK MEG
TERVEINKET** 3. oldal

**KÖSZÖNTJÜK SZÜLETÉSNAJÁN
SZABÓ MAGDÁT** 8. oldal

Konzultáció a tagsággal Ülést tartott a SZOT elnöksége

Pénteken ülést tartott a Szakszervezetek Országos Tanácsának elnöksége. A testület előterjesztést vitatott meg az új tagdíjrendszer bevezetéséről.

A magyar szakszervezetek XXV. kongresszusa hozott határozatot a 30 éve fennálló tagdíjrendszer egyszerűsítésére és korszerűsítésére. A személyi jövedelemadó bevezetésével lehetséges, de szükségessé is válik a tagdíjfizetés új alapokra helyezése.

Az Országgyűlés elfogadta a szakszervezeteknek azt a javaslatát, hogy a kifizetett tagdíj ne képezze a jövedelem részét, így az után nem kell személyi jövedelemadót fizetni.

Az elnökség által megvi-

atott tervezet olyan tagdíjrendszer bevezetését javasolja, amely biztosítja, illetve fokozatosan bővíti a tagság részére eddig nyújtott juttatásokat; erősíti az alapszervezetek pénzügyi stabilitását; a szakszervezeti tagságnak nem jelent többletterhet; továbbra is fenntartja a mozgalom anyagi függetlenségét.

Ezeknek a követelményeknek a tagdíjrendszer akkor tud megfelelni, ha a tagok főfoglalkozású munkaviszonyukból származó, a nyugdíjnyújtás alapjául szolgáló havi keresetük és az esetleges táppénz együttes összegének megközelítőleg egy százalékát fizetik tagdíjként. Az adómentesség csak úgy biztosítható,

Közepes termés

Megsínylette az aszályt a Nagyhegyesi Vörös Október Termelőszövetkezet 500 hektáros cukorrépaétele is. Az „édes” növényi a térszben eddig a terület 20-25 százalékáról szedték föl. A szakemberek véleménye szerint a termés és a répa 14,8 százalékos cukortartalma egyformán közepesnek mondható. Nehezíti a betakarítást, hogy a száraz talajból nem minden tövet tudnak fölszedni, a répa gyakran beleszakad a földbe. (Fotó: Iklódy)

KGST-ülésszak októberben

Október 13-án Moszkvában megkezdődik a Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsának 43. (rendkívüli) ülészaka.

A megállapodásnak megfelelően az ülészakot a KGST-tagországok kormányfőinek szintjén tartják meg.

A magyar küldöttséget Grósz Károly, a Minisztertanács elnöke vezeti.

Politikai könyvhetek, 1987

A politikai könyvhetek több mint huszonhat évvel ezelőtt rendezték meg először. Ilyenkor kiemelt figyelmet kapnak a politikai, a társadalomtudományi irodalom újdonságai, a rendezvényesorozat pedig lehetőséget adnak a hazai politikai könyvtérrel szembeállítására.

A Kossuth Kiadó elődjének, a Szikra Kiadónak a létrehozásától 1944. november 7-én, a nagy októberi szocialista forradalom 27. évfordulóján Szegezen döntött a kommunista párt ve-

zetősége. Jelképesen ez is mutatja, hogy a politikai könyvkiadás ügye elválaszthatatlan a proletariátus forradalmának eszméitől.

Az idei könyvhetek megyei megnyitóját is szervezzen kapcsolódik a nagy októberi szocialista forradalom 70. évfordulójának rendezvényeihez.

Az idén október, november és december hónapban körülbelül húsz új politikai mű jelenik meg, illetve korábban megjelenteket is újra kiadnak. Előreláthatólag

többek között megjelenik Lenin Az októberi forradalomról, Kulcsár Kálmán Politika és jogszociológia, Aczél György Szocializmus és nemzeti kérdés, Pál Lénárd A tudományos műszaki haladásért című műve.

A politikai könyvhetek megyei megnyitóját november 3-án rendezik meg Hajdúszoboszlón, az Új Meddosházban. A megye városaiiban, községeiben pedig könyvkiállítással és -vásárral egybekötött programokat szerveznek.

Nagyvásár Debrecenben

A Mihály-napi nagyvásár, úgy látszik, jó hatással van az útfelbontások helyreállításának tempójára. Egészen megszoktuk már, hogy a Csapó utca tele van mély árkokkal, dübörgő gépekkel, és akkor egyszerre csak sima lett az utca. Talán azért sem ismertem rá, mert ezen a napon megjelentek az első vásárlók. Egyelőre csak bontogatták az állványokat, amire majd kifeszítik a sátorpólyát.

Kicsit feje tetejére állt a város. Végigmentem a Csapó utcán, s valami furcsa érzés fogott el. Olyan készülődés izgalom. Már legalább háromszor annyira volt az utcán, mint tegnap, kocsijuk lökhárítói egymást súrolták. Rossz nyelvek szerint egyéb sűrűdés is előfordultak — a kocsik gazdái között.

A Csapó és a Burgundia utcán összesen körülbelül hétszáz, közületek, állami vállalatok, kisiparosok, magánkereskedők, vendéglátósok és népművészek árulják majd a portékájukat. A vásáron kapható dolgoknak körülbelül felét a divatváru teszi ki, de lesznek itt cipészek, mézeskalácsosok, gyékényfonók, kárpitások, lesz bazárúru, és nem hiányoznak majd a mutatványosok, céllövöldések sem a vásárból. A városi tanácsán külön felhívták a figyelmet, hogy kapható lesz itt az a termék, amit a BNV-n még csak bemutatottak. Egy bizonyos kerékkjárati védődobról van szó, ami a gépkocsik korrózióvédelmi rendszerének része.

Vajon ki van most kellemebb helyzetben: azok-e, akik pénteken kapták meg a fizetésüket, és most van miből vásárolniuk, vagy azok, akikre csak 10-e táján jut a pénzosztás sora? Képzünk: A pénteki készülődés.

K. Zs.

Szabó Magda Debrecenben

„Debrecen gyermekkoromtól, eszmélésem első perceitől belém adagolt történelme átjárta a sejtjeimet, s csak kevéssel kellett idősebbnek lennem ahhoz, hogy azt is megértsem, voltak periódusok, mikor városom nemcsak önmagát jelentette, hanem magát a hazát — mikor Debrecen volt Magyarország. Gyakran és szívesen járok külföldön, dicsérem az idegenek világát, ha okát érzem; bírálok, ha valami nem tetszik. Olyan elsődlegesen nyugodt és derült sehol se tudok lenni, mint otthon, a városban, amely az enyém, amelyet értek, ismerem, ahová tartozom, s amelytől magam is megkívánom, hogy a magáénak érezzem.” Szabó Magda rendezhetetlen Debrecen-hűségének illusztrálói a fenti sorok, nem véletlenül választották hát a születésnapj programozatról hírt adó meghívó mottójául a szervezők. A hetvenedik születésnapját ünneplő írónő két napon át, október 5-én és 6-án számos debreceni intézmény vendége lesz: találkozón, beszélgetéseken, ünnepi műsoron vesz részt. Október 5-én 15 órakor a tócskerti Alfa moziban a Szabó Magda művéből készült színes magyar mesefilm, a Tündér Lalát vetítik. 16 órakor a debreceni írócsoprt tagjai látják ven-

dégül az Alföld szerkesztőségében a Kossuth-díjas írónőt. 19 órakor irodalmi est színhelye lesz a Déri Múzeum díszterme: a Szeliden és szilárdan című ünnepi műsort Keresztény Várhegyi Ilona, a Debreceni Irodalmi Múzeum vezetője szerkesztette, közreműködnek a Csokonai Színház művészei és a Debreceni Kollégiumi Kántus. Az est előtt Simon Zoltán, a Magyar Írók Szövete-

Az írónő kitüntetése születés- napján

— A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Szabó Magda Kossuth-díjas írónak, műfordítónak, irodalmi tevékenysége elismeréseként, születésnapja alkalmából a Magyar Népköztársaság Zászlórendje kitüntetését adományozta.

A kitüntetését Németh Károly, az Elnöki Tanács elnöke adta át.

sége Kelet-magyarországi csoportjának titkára mond bevezetőt.

Október 6-án délelőtt 10 órakor az Adv Endre Gimnáziumban író-olvasó találkozó lesz Szabó Magda. Délután fél öt órakor a KPVD SZ Művelődési Házában találkozhatnak vele a könyveit szerető olvasók. A délutáni beszélgetést Juhász Béla, az Alföld főszerkesztője vezeti. Fél hat órakor az Újkerti Általános Művelődési Központ könyvtárában videofelvételről bemutatják az írónő Az a szép fényes nap történelmi drámáját, vetítés után pedig Bakó Endre, a Hajdú-bihari Napló főszerkesztőjével beszélgetés lesz.

A születésnap alkalmából a Debreceni Városi Könyvtár Kléri Ágota összeállításában ajánló bibliográfiát szerkesztett. A háromszáz példányban kiadott füzet tartalmazza Szabó Magda valamennyi művének, műfordításának idegen nyelven megjelent műveinek adatait, válogat a folyóiratokban megjelent írásokból, közli a műveiről készült kritikák, tanulmányok, ismertetések jelentős részének lehelhelyét, és válogatást ad a Szabó Magdáról készült írások közül, illetve az írónővel folytatott beszélgetésekből, interjúkból.

Grósz Károlyt az NSZK-ba várják

A Német Szövetségi Köztársaság és a Magyar Népköztársaság kapcsolatai példának tekinthetők a különböző társadalmi berendezkedésű államok viszonya szempontjából. Ezt hangsúlyozta péntek déli sajtóértekezletén Friedhelm Ost államtitkár, a nyugatnémet kabinet szóvivője azzal összefüggésben, hogy Grósz Károly, a magyar Minisztertanács elnöke a jövő héten hivatalos látogatást tesz az NSZK-ban.

1984. júniusi magyarországi látogatását viszonyozza. — A két ország között rendszeres és szoros politikai véleménycsere alakult ki. A kancellár és a magyar miniszterelnök találkozója ennek további csúcspontját alkotja — jelentette ki az államtitkár.

Friedhelm Ost bejelentése szerint október 7-én, a látogatás első napján a két kormányfő között négyesemléki megbeszélésre kerül sor, majd a tárgyalás szélesebb körben folytatódik. A tárgyalások középpontjában álló témák sorában megemlíttette a nyugatnémet-magyar kétoldalú kapcsolatok, a nemzetközi politikai helyzet, így a leszerelés és a fegyverkorlátozás, a helsinki biztonsági és együttműködési folyamatba illeszkedő bécsi utótálatkozó tárgykörét, valamint a gazdasági és a kulturális kérdéseket. Az államtitkár bejelentette, hogy Grósz Károly látogatása alkalmából megállapodást írnak alá a tudományos-műszaki együttműködésről és kulturális intézetek kölcsönös létesítéséről.

Kelet-nyugati párbeszéd Budapesten

Október 5-én és 6-án Budapesten tartja találkozóit a kelet-nyugati párbeszéd elmélyítésére létrehozott Bergedorfi Vitakör. Az eszmecsere neves politikuskok, politológusok vezetik be. Köztük lesz Szürös Mátyas, az MSZMP Központi Bizottságának titkára, az Országgyűlés külügyi bizottságának elnöke, Helmut Schmidt, az NSZK volt szövetségi kancellárja, Radomir Bogdanov professzor, a Szovjet Tudományos Akadémia Egyesült Államok és Kanada Kutató Intézetének igazgatóhelyet-

tese, Helmut Zonnefeldt professzor, az Egyesült Államok neves külpolitikai szakértője, a Brookings Egyetem tanára.

A budapesti tanácskozáson a szocialista és a nyugati országokból érkezett, 36 kiemelkedő tudós és szakértő vitatja meg az európai kelet-nyugati kapcsolatok helyzetét, különös tekintettel arra, hogy miképpen lehet az együttműködést a bilaterális szolgáltatásba állítani a kontinens békéjének és biztonságának érdekében.

A román nemzetiségi szövetség elnökségének ülése

Pénteken Gyulán, a szövetség székházában ülést tartott a Magyarországi Románok Demokratikus Szövetségének elnöksége. Mark György, a szövetség főtájkárja adott tájékoztatást a román szövetség és a három tiszántúli megyében működő

nemzetiségi bizottságok együttműködéséről. Ezt követően az elnökség megvitatta a román nemzetiségi táborok tevékenységéről készített jelentést, a nagy hagyományú néprajzi gyűjtőtábor, az olvasómozgalomra építkező olvasótábor és a honismereti tábor munkáját.

ENSZ-hírek

Várkonyi Péter megbeszélései

Várkonyi Péter külügyminiszter az ENSZ-közpüri 42. ülészakán New Yorkban csütörtökön találkozott Bolaji Akinyemi nigériai, valamint Berhank Bayih etiópai külügyminiszterrel. Véleményt cseréltek a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseiről és megvitaták a bilaterális kapcsolatok alakulását.

közkelet-i térség időszerű kérdéseiről és a kétoldalú kapcsolatok fejlesztésének lehetőségeiről.

A magyar külügyminiszter csütörtökön találkozott dr. Ahmed Taleb Ibrahim algériai külügyminiszterrel, akivel véleményt cserélt a közel-keleti térség időszerű kérdéseiről és a kétoldalú kapcsolatok fejlesztésének lehetőségeiről.

Dr. Várkonyi Péter csütörtökön találkozott dr. Alois Mock osztrák kancellárral, szövetségi külügyminiszterrel. Áttekintették a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseit, különös tekintettel az európai biztonsági és együttműködési folyamatra. Mindkét részfől leszögezték, hogy érdekelték a bécsi utótálatkozó sikerében.

Munkában a Politikai Bizottság

New Yorkban csütörtökön megkezdte munkáját az ENSZ-közpüli ülészakának első (politikai kérdésekkel foglalkozó) bizottsága. A küldöttek áttekintik a biztonság és leszerelés számos témakörét.

A bizottság még tavaly megválasztott NDK-beli elnöke, Siegfried Zachmann megnyitotta beszédében felhívta a testület tagjainak figyelmét arra, hogy az ideai munka különösen fontos nemzetközi események kibontakozása között veszi kezdetét. Hangsúlyozta reményét, hogy a szovjet-amerikai rakétamegállapodást követi a többi nukleáris fegyver leszerelését célzó tárgyalási folyamat.

Chissano felszólalása

Csütörtökön szólalt fel az ENSZ-ben Joaquim Chissano mozambiki államfő. Beszédében rámutatott arra, hogy a dél-afrikai faji üldözési rendszer minden eddiginél erőteljesebben folytatja hadüzenet nélküli háborúját Mozambik ellen, egyre nagyobb támogatást nyújt a RENAMO ellenforradalmi szervezetnek. Chissano felszólította a közgyűlést, hogy ítélje el Dél-Afrika agresszióját Angola és Mozambik ellen, és követelje a dél-afrikai csapatok Namibióból történő kivonását. Ezzel kapcsolatban a mozambiki elnök támogatásáról biztosította Angola legutóbbi javaslatát a válóform békés rendezésére.

Maróthy László miniszterelnök-helyettes, az Országos Terhivatal elnöke előljáróban kiemelte: sikeres két esztendőzt zártak a tanácsok, jelentős volt az előrelépés az elmaradt térségek fejlesztésében.

Gáspár Sándor Fejér megyében

Gáspár Sándor, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a SZOT elnöke pénteken Fejér megyébe látogatott. Székesfehérvárról Barts Oszkár, a megyei pártbizottság első titkára és Fogarasi Tibor, a Szakszervezetek Megyei Tanácsának vezető titkára fogadta. Gáspár Sándor ezt követően a megye párttanácsai és társadalmi szervezetek vezetőivel folytatott konzultációt az időszerű gazdasági és politikai kérdésekről. Ezt követően a megye ipari és a mezőgazdasági üzemeinek eredményeiről, gondjairól, jelenlegi, illetve várható munkaerőhelyzetéről, a tanácsai gazdálkodás problémáiról, valamint a megyében végzett népröntmunkáról tájékozódott.

Látogatása során Gáspár Sándor megnézte az I. István király által alapított bazilika maradványait őrző középkori romkertet. Ezután Seregélyesre utazott, ahol megtekintette a felújított kastélyt, amelyben a Taurus gyár oktatási és szabadidőközpontot és szállodát rendezett be.

Látogatásának befejezésekor Gáspár Sándor részt vett a Székesfehérvárról tartott aktiváláson, amelyen tájékoztatást adott a szakszervezeti mozgalom időszerű feladatairól.

és ezen belül a műemlékek felújításának, megőrzésének programját. Mindkettőből kitűnik, hogy a fejlesztésnek ma nem a mennyiségi követelményeket kell előtérbe állítani.

Megnyílt az országos múzeumi és műemléki hónap

A Művelődési Minisztérium, valamint az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium és az Országos Műemléki Felügyelőség pénteken az OMF székházában tartotta az idei országos múzeumi és műemléki hónap megnyitójának központi ünnepségét.

Trautmann Rezső az ünnepi hónappal együtt nyitotta meg az OMF székházában rendezett műemléki tárlatot, a „Három évtized — tíz évszázadért” című kiállítást. Hangsúlyozta, hogy ez a bemutató szimbolikus számadás arról, miként gazdálkodott az Országos Műemléki Felügyelőség a rá bízott építészeti, történelmi értékekkel.

Szabó Pál- emlékház

Rendeződött a biharugrai Szabó Pál- emlékház sorsa, ugyanis a közelmúltban a Békés Megyei Tanács megvásárolta a teljes ingatlant, s az iró több száz darabra bontotta irodalmi hagyatékát.

Szabó Pál halála óta a biharugrai portát az iró lányának, Szabó Erzsébetnek a jóvoltából már gyakorlatilag emlékházként látogatják az ide kiránduló irodalombarátok; a hagyaték gondozója továbbra is ő marad. Békésben az orosházi Darvas-ház, a vésztői Sinka-emlékszoba után immáron a harmadik kis irodalmi gyűjtemény illeszkedik a múzeumi hálózatba.

Tanácselnöki értekezlet

A főváros, a megyék és a megyei jogú városok tanácselnökei tartottak értekezletet pénteken a Parlamentben. A Minisztertanács Tanács Hivatala szervezte eszmecsere részt vett és felszólalt Grósz Károly, a kormány elnöke. A tanácskozáson — amelyet Horváth István, a Minisztertanács elnökhelyettese vezetett — a tanácsai gazdálkodás időszerű kérdéseiről, az 1988. évi terv és költségvetés tanácsai vonatkozású elemeiről szölköztek a résztvevők.

gyakorolt hatásáról adott átfogó képet.

Maróthy László miniszterelnök-helyettes, az Országos Terhivatal elnöke előljáróban kiemelte: sikeres két esztendőzt zártak a tanácsok, jelentős volt az előrelépés az elmaradt térségek fejlesztésében.

Kovács Antal államtitkár, az Országos Vízügyi Hivatal elnöke a népgazdaság stabilizációs időszakában várható vízgazdálkodási feladatokról adott tájékoztatást az értekezlet résztvevőinek.

Békési László pénzügyminiszter-helyettes az ideai pénzügyi folyamatok elemzése után az adó- és árreform tanácsai gazdálkodásáról

Mihail Gorbacsov befejezte murmanszki látogatását

Moszkva, 1987. október 2. — Murmanszki látogatásának harmadik napját Mihail Gorbacsov a területi köölajkutató egyesülés meg látogatásával kezdte. Ez a vállalat foglalkozik a Szovjetunió északi-tengeri területi alatt fekvő köölajkészletek feltáráásával.

Az északi flotta vezérének Mihail Gorbacsov átadta a Legfelsőbb Tanács elnökségének kitüntetését a katonai szolgálatban élen járó tengerészeknek.

Murmanszk utcáin sétálva az SZKP KB főtájkára csütörtöki beszédének fogadtatásáról és különösen az árférfommal kapcsolatos megállapítások visszhangjáról érdeklődött a helyiektől.

Mihail Gorbacsov felkereste Szeveromorsk városát. Megtekintette az északi haditengeri flotta néhány egységét. Me glátogatott egy tengeraltjárót, ahol a hadihajó makettjét kapta ajándékba a katonáktól. Ezt követően a Kirov cirkáló fedélzetén tett látogatást és elbeszélgetett a legénységgel.

A KÖZÉLET HÍREI

Általános és középiskolai je tartott előadást a gazdasági és társadalmi kibontakozási programból adódó feladatokról. Majd dr. Szekeres Antal, a megyei tanács osztályvezetője tájékoztatta a jelenlévő több mint száz pártvezetői titkárt a tanítványok helyzetéről, a legfontosabb teendőkéről. Végül a KISZ és az úttörőszövetség megyei képviselői szölköztek az aktuális mozgalmi feladatokról.

A debreceni rendőrkapitányság közlekedési alosztálya eljárást folytat ismeretlen tettes ellen segítségnyújtás elmulasztása és más bűncselekmény elkövetésének alapos gyanúja miatt. Az ismeretlen elkövető 1987. október 1-jén kb. 21.00 és 21.15 óra közötti időben a 47. sz. főút Sáránd és Mikepércs községek közötti szakaszán, a főút 11 km + 175 m szelvényében feltehetően személy- vagy kis kategóriába tartozó tehergépkocsival elgázolta az úttesten tartózkodó gyalogost, aki a helyszínen életét veszítette. A gépkocsivezető a helyszínről segítségnyújtás nélkül továbbhajtott.

Rendőrségi felhívás

A rendőrség kéri, hogy aki a balesettel kapcsolatban bármilyen felvilágosítást tud adni, illetve a fenti időpontok között az említett útszakaszon közlekedett, jelentkezzen a debreceni rendőrségben, illetve a 18-300 24-órkapitányság közlekedési alosztályán (Debrecen, Bakcsai S. u. 25., telefon: 18-300 2316-os mellék) és bármely rendőri szervnél.

A debreceni rendőrkapitányság család bűntett alapos gyanúja miatt folytat eljárást Zoltán Edgár Ervinné sz.: Csokonay Ildikó elleni ügyben, aki újsághirdetésekre jelentkezve, műszaki cikkekre adásvételi szerződést köt, és fizetési kötelezettségének nem tesz eleget.

Halálos ítélet végrehajtása

Végrehajtották pénteken hajnalban a halálos ítéletet Bleszity István, 33 éves bácsbokodi lakoson. Mint ismeretes, Bleszity István tavaly szeptember 2-án borszabúból volt élettársát, Szöke Lászlónét, annak 6 éves kislányát, Szöke Krisztinát és a 7. hónapos terhes Gejger Ildikót (Szökéné testvérét) — csávolyi lakosokat — egy törkessel többször megszúrta. A gyermek azonnal meghalt. A két nő életét csak a gyors orvosi beavatkozás mentette meg.

Több esetben tett igénybe taxigépkocsit személy-, illetve teherfuvarozás céljára, azonban a viteldíjat nem fizette ki.

Autósorszárok

A Magyar Népköztársaság Legfelsőbb Bírósága Bleszity István büntetését halálbüntetésre változtatta, s a kegyelmi kérvény elutasítása után hajtották végre az ítéletet.

A rendőrség kéri azok jelentkezését, akiket nevezett módon megkárosított. Munkaidőben jelentkezni lehet a debreceni rendőrkapitányság Debrecen, Becskerek S. u. 5-7. sz. II. em. útszakaszon közlekedett, jelenleg a debreceni rendőrségben, illetve a 18-300 24-órkapitányság közlekedési alosztályán (Debrecen, Bakcsai S. u. 25., telefon: 18-300 2316-os mellék) és bármely rendőri szervnél.

A lottó nyereményei

A Sportfogadási és Lottó Igazgatóság közlése szerinti a 40. játékheti lottónyeremények a nyereményilleték levonása után a következők:

Trabant Lim. Hyc. (Bp.)	960
Trabant Combi Hyc. (Bp.)	285
Trabant Lim. Spec. (Db.)	3 386
Trabant Combi (Db.)	2 575
Wartburg Standard (Db.)	1 278
Wartburg Special (Db.)	2 746
Wartburg Spec. tt. (Bp.)	10 416
Wartburg Tourist (Db.)	1 424
Skoda 105 S (Db.)	8 787
Skoda 120 L (Db.)	15 023
Lada 1300 (Db.)	34 141
Lada 1300 S (Db.)	15 281
Lada 1500 (Db.)	11 770
Lada Combi (Db.)	5 289
Moszkvics (Db.)	244
Polski Fiat 126 P (Db.)	1 404
Dacia Limousin (Db.)	5 091
Dacia Combi (Db.)	2 845
Dacia TLX (Db.)	2 468
Zastava (Bp.)	17 740
Volga Limousin (Bp.)	1 297
Volga Combi (Bp.)	1 113

5 találatos szelvény nem volt, a 4 találatos szelvények egyenként 193 300 forintot, a 3 találatos szelvényekre 1017 forintot, a 2 találatos szelvényekre egyenként 36 forintot fizetnek.

A közölt adatok nem véglegesek, a nyeremények ellenőrzése még tart. (MTI)

Írta Tóth Imre, a megyei pártbizottság titkára

A magyar gazdaság és vele együtt az egész társadalom nehéz időszakot él át. A kivétel utat jelölje meg az MSZMP Központi Bizottságának július 2-i határozata, ismertebb megnevezésén a párt kibontakozási programja. Ennek alapján készítette el a kormány munkaprogramját, amit a Parlament öszi ülésén alos vitát követően elfogadott. Az ország programja elkészült, most tehát rajtunk a sor. Ezért a megye feladatait kimunkálta, majd szeptember 23-án megtárgyalta a megyei pártbizottság. Azokat a tennivalókat szedte csokorba, amelyekkel a megye gazdasága, az itt élő emberek hasznosan szolgálhatják a nehéz helyzetünkben való kibontakozást.

A pártbizottság abból indult ki, hogy a hatodik ötéves terv első felére jellemző kedvező tendencia és fejlődési ütem a tervidőszak végére meggyőzően is változott, lelassult. Néhány területen visszaesés következett be. 1985-ben az ipar termelés-növekedési üteme az eddigi legalacsonyabb volt. A mezőgazdaság termelése 4 százalékkal, az építőiparé 7 százalékkal csökkent. 1986-ban és 1987-ben ismét élenkült a termelés, de a korábbi évektől mérsékeltebben. Ez tehát azt jelenti, hogy a megye gazdasága terveinknek megfelelő irányba, de a szükségesnél alacsonyabb hatékonysággal, kevesebb jövedelemmel fejlődik.

Adottságaink szerint

A feladatterv elkészítésével az a cél, hogy a megye területén adottságainknak megfelelően segítsük elő a Központi Bizottság július 2-i határozatának megvalósítását, a kormány munkaprogramjának végrehajtását. Célunk volt az is, hogy minden, ami hasznos lehet, benne legyen. Mindaz, ami ma ismereteink szerint jó gondolat, esetleg megvalósítható vagy megvizsgálható, beépüljön ebbe a feladattervbe, hogy formálja a gondolkodást, eszköze legyen a célok végrehajtásának, alapot, esetenként bátorságot adjon azoknak a kezdeményezőknek, akik mernek vállalkozni, természetesen saját területük, egyéni érdekeik érvényesítése mellett. Hangsúlyozni szeretnénk, nem külön program, csak szolgálja, segíti a KB-határozat és a kormányprogram végrehajtását. Ha a gazdálkodó egységek jól dolgoznak, ha a szabadságfokuk, mozgásterük megfelelő, kezdeményeznek, kockáztatnak és ezzel együtt eredményesek, az a megyének és az országnak is jó. A cél tehát, hogy az egész magyar gazdaság eredményes, korszerű, ha úgy tetszik, modern legyen. Ma az ország gazdasági teljesítménye nem kielégítő. A várható nemzetijövedelem-növekedés kevés, nem elegendő. Mutatkozik elmozdulás a szerkezeti átrendezésben, de ez nem markáns, nem elég határozott.

Sajnos a megye gazdaságában is jelentkeznek kedvezőtlen tendenciák. Az utóbbi hat évben nem volt veszteséges ipari üzemeink, az idén azonban nagy a valószínűsége, hogy lesz. Amíg az elmúlt évben három veszteséges termelőszövetkezetünk volt, 1987-ben tizenhat várható. Ezzel együtt is tartjuk a gazdaság területén a hetedik ötéves tervi célkitűzéseink teljesíthetőségét, hiszen eddig minden évben meghaladtuk a termelés bővülése az országos átlagot és ez minden bizonnyal így lesz ebben az évben is.

A feladatterv kidolgozásakor a fő irányt az MSZMP KB júliusi határozata adta. A Központi Bizottság határozata egy rövidebb stabilizációs és egy hosszabb távú kibontakozási szakaszt különböztet meg. Lényeges ez azért, mert az ország szempontjából legfontosabb hogy a gazdaság teljesítménye tovább ne romoljon, a negatív folyamatok megálljanak. Ezt persze úgy kell elérni, hogy közben alapozzuk a jövőt, minden gazdaságfejlesztő lépésünk a korszerűség, a modernizálás irányába történjen. Egy újságírók keretében az egész feladattervet nem lehet ismertetni. Ezért a gazdaságra és életünkre ható lényegét a következőkben sűrítve próbálom közreadni.

Megfelelő szervezeti keretek, folyamatos korszerűsítés

A stabilizáció időszakában igen fontos feladat, hogy megfelelő szervezeti kereteket hozzunk létre a későbbi iparkorszerűsítéshez és a kereskedelmi tevékenység fellendítéséhez (jól gazdálkodó vállalatok, hasznos együttműködések és integrációk segítése a célszerű gazdálkodást). El kell érni, hogy a gazdálkodó egységeknél áttekinthető és tiszta kép alakuljon ki tevékenységük hasznosságáról, eredményességükről (valamennyi gazdálkodó szervezet legalább önelszámoló legyen). A legfontosabb, hogy tartósan veszteséges üzem ne legyen a megye gazdálkodó szervezetei között. Ehhez a gazdálkodást stabilizáló, érdekeltégre alapozó mezőgazdasági támogatási rendszerre is szükség van, de új termékek, ésszerű műszaki fejlesztés is szolgálhatja ezt a célkitűzést.

Fel kell tárni azokat a lehetőségeket, irányokat, melyek alkalmasak lehetnek a

rossz, kevésbé jövedelmező tevékenységek felszámolására (például szervezeti változások, vállalkozások, hitelek stb.). Növelni kell a gazdaságos termelést és exportot, a vállalatok jövedelemtermelő képességét. A társadalmat, illetve tagjait fel kell készíteni a várható változásokra. Ezen belül gondoskodni kell arról, hogy az oktatás programja, az iskolák és a közművelődés tematikája szolgálja a gazdasági koncepció megvalósítását (gyakorlati képzések növelése, át-képzés és többszakmás képzés).

Hosszú távra a legfontosabb feladat a megye gazdasági szerkezetének a megyei adottságokhoz igazított, a piaci igényekkel összehangolt folyamatos korszerűsítése. Függetlenül véve Debrecen iskolaváros voltát, vonzáskörzetét, a bonyolultabb, kvalifikáltabb munkát igénylő termékszerkezet kialakítására kell törekedni (nem elsősorban új termelési ágról, hanem korszerűbb termékekről van szó). A meglévő üzemi gazdasági bázison jól fejleszthető az elektronika, a biotechnika és technológia, a vákuumtechnika és már ma is vannak kezdeti lépések a robotok és elektronikus szerkezetek gyártásában is. Feladat az elmaradott területek fokozatos felzárkóztatása is. A megyei vezetés szorgalmazza a bihari, nyírségi, Tisza menti területek „gazdaságilag elmaradott térségként” való kezelését. E többszörös hátrányos területek a hosszú távú kibontakozáshoz a központi támogatást sem nélkülözhetik. Gondoskodni kell a megye munkaképes lakosságának ésszerű foglalkoztatásáról új munkahelyteremtéssel is (főleg a bihari térségben).

Debrecen hagyományainak megfelelően a mai viszonyokhoz igazodó kereskedelmi központtá kell fejleszteni. Bázisai ennek a ma is létező két nagykereskedelmi vállalat és az önálló külkereskedelmi joggal rendelkező, jelentős exportot bonyolító üzemek. Törekedni kell a már korábban célul tűzött „kereskedőház” megalakítására.

Rendkívül fontos, hogy a megye ipari vállalatjai kapcsolódjanak be a kormányprogram valóra váltásába, a központi fejlesztési programokból nyerhető lehetőségek kihasználásába. Különösen az elektronikai, biotechnikai és technológiai programok kihasználására van lehetőségünk. Így például a HIM és az MGM elektronikában, a Biogal, az épülő lizinüzem a biotechnikában mutathat fel eredményt. A programokban való részvétel, a pályázati lehetőségek kihasználása egyben anyagi forrásokat is jelenthet.

A műszaki fejlesztés gyorsítása érdekében a vállalatoknak jobban kell élni a világbanki hitelek és a működő tőke bevonásának lehetőségeivel, a dolgozók megtakarításainak vagyonjegy, részvény formában való bevonásával.

A minőség elvének érvényesítésével

Azt szeretnénk, ha a gazdasági megújulás, a gazdasági-társadalmi kibontakozás érdekében a tudományos kutatás, a műszaki-technikai fejlődés eredményesebben szolgálná a párt által támasztott követelményeket. Azt szeretnénk, ha minden erőfeszítés arra irányulna, hogy a tudomány a népgazdaság szolgálatában álljon. Hasznos lenne, ha a kutatóhelyek a minőségelv következtében érvényesítésével törekednének a kutatások differenciált támogatására és a tudományos, szakmai teljesítmények emelésére.

Az egyetemi, főiskolai, kutatóintézeti és üzemi kutatóhelyeken célul kell tűzni a nemzetközileg is elismert eredmények elérését, növelni kell az itt dolgozó kutatók anyagi és erkölcsi megbecsülését, vissza kell szorítani a kevésbé eredményes, középszerű vagy provinciális tevékenységet, amiből ma még sok van.

Kiemelt politikai, erkölcsi és anyagi támogatást érdemel a KLTE Fizikai Intézete, a DOTE és az Atommagkutató Intézet bázisán létrehozott egységes fizikai centrum. Azt várjuk, hogy a centrum a Tudományos Műszaki Parkkal együtt elősegíti a tudományos eredmények gyakorlatba való átvitelét, közvetlen kapcsolatot teremtvé a tudomány, az oktatás és az ipar között.

Megalakulásakor célul tűzte és most igényeljük is, hogy a műszaki fejlesztő munkát segítse a Tudományos Műszaki Park. Például mérje fel a megyében a megvalósításra alkalmas, eddig nem hasznosított találmányokat. Segítse elő a kutatás és a gyakorlat együttműködését, vállalkozzon műszaki fejlesztési problémák megoldására.

Segíteni kell a vállalkozások szélesebb körű kibontakozását. Feladatunk ösztönözni a közép- és kisméretű gazdasági szervezetek létrejöttét. Ugyanakkor támogatjuk az ésszerű integrációt, a szektorok közötti együttműködések kialakulását is. Bátorítunk minden olyan kezdeményezést, tevékenységet, amely a nemzeti jövedelem növekedését és a lakosság foglalkoztatásának, életviszonyainak javítását szolgálja. Ennek megfelelően a megye gazdaságában továbbra is helye van a kiegészítő, kiegészítő gazdaságoknak és magántevékenységeknek is.

A piaci viszonyok fejlesztése igényli a monopól szervezetek és tevékenységek

számbavételét és a káros monopóliumhelyzetekkel szembeni nagyon határozott fellépést. A mezőgazdaságban a termelési érdekeltégek javítása lehetővé teszi a termelésnek az országos átlagot meghaladó növelését. Meg kell tenni mindent annak érdekében, hogy 1988-ban a termelés növekedése pótolja az ez évi kieséseket is. Szükséges a kialakult struktúra módosítása. Nagyobb, egyben jövedelmezőbb gabonatermést kell elérni a fajlagos hozamok növelésével. Kapjon nagyobb hangsúlyt a vetőmagtermelés, a tenyészállat-előállítás, az import fehérjetermék-kiváltás. A termelési biztonság a vizsgálatok feltételek javításától, a meioráció tervszerű végzésétől nagymértékben függ. Ezen a téren fokozni kell az erőfeszítéseket. Fontos feladat a veszteséges térszek számának csökkentése. A legkritikusabb helyzetben lévő termelőszövetkezetek sorsának rendezése szervezeti változásokat is szükségessé tehet.

Hatékonyabb foglalkoztatás

Az eddigieknél nagyobb feladatot ró a társadalomra a munkaerő-gazdálkodás. A gazdaságátalan termelés megszüntetése munkaerőt szabadít fel. Gondoskodni kell tehát hatékony foglalkoztatásokról, szükség szerint átképzésükről. A pártbizottság úgy foglalt állást, hogy a megyei tanács szervezze meg a megye egységes munkaerő-nyilvántartását és a rendelkezésre álló szervezetei segítségével koordinálja a szakmai képzést és a szükséges átképzéseket, a második és harmadik szakma megszerzését.

A gazdasági-társadalmi kibontakozás programjának megvalósítása jelentős mértékben függ a dolgozók műveltségének javulásától, a közoktatási intézményekben folyó oktató-nevelő munka hatékonyságától. Ehhez az kell, hogy a gazdálkodó egységek vezetői mérjék fel, hogy a gazdasági feladatok megvalósításához milyen új ismeretek elsajátítására van szükség. A környezetben dolgozó kommunisokra támaszkodva tudatosítsák a munkahely dolgozóiban, hogy a magasabb műszaki-technikai színvonal, a hatékonyabb gazdálkodás elérhető a szakmai ismeretek állandó megújítása, új készségek kialakítása nélkül. A fenntartó szervek, a megyei, a városi és községi tanácsok pedig a nehezülő gazdasági feltételek közepette is gondoskodjanak a korszerű képzés legszükségesebb tárgyi és személyi feltételeinek biztosításáról. Ennek érdekében csoportosítsanak át erőforrásokat, tárgjanak fel újabb belső tartalékokat és gondoskodjanak a már meglévő eszközök hatékony felhasználásáról.

Az életszínvonal stagnálása, csökkenése könnyebben viselhető el, ha igazságosabb elosztással, arányos köztelherével jár együtt. Ennek realizálásában a politikai szerveknek fontos feladata, hogy ne engedjenek teret az ügyeskedéseknek, a jogtalan előnyzszerésnek. A nyilvánosság felhasználásával, a demokratizmus szélesítésével kedvező munkahelyi és közéleti légkört kell teremteni. A szociális biztonság fenntartására törekedünk, de fel kell készülni arra is a gazdasági struktúra átalakítása során, hogy az új szociális problémákat vet majd fel, és azok megoldása is ránk vár. Ezért fontos, hogy a tanácsok csökkenő pénzügyi lehetőségük mellett is kiemelt figyelmet fordítsanak a társadalmi segítségére szoruló időskorúak, alacsony jövedelmű nyugdíjasok, többgyermekes családok támogatására. Köztudott, hogy a pályakezdő fiatalok körében súlyos gond az önálló lakás önerőből való megszerzése. Ezért döntött úgy a megyei pártbizottság, hogy a központi intézkedések figyelembevételével, a KISZ részvételével a megyei tanácsnak koncepciót kell kidolgozni a probléma megoldására.

A kereskedelem feladata, hogy gondoskodjon az áruellátás színvonalának megőrzéséről, összetételének javításáról. Minden településen biztosítsa a napicikellátást. Gondoskodjanak arról, hogy a hiánycikkek gyors csökkenjen, növekedjen a választék, hogy a mindennapi bevásárlás ne rontsa a megye lakosságának közhangulatát. Ezzel együtt a pártbizottság elvárja, hogy az érintett szervek lényegesen javítsák a fogyasztók érdekeinek védelmét.

Az idegenforgalom színvonalának emelése, különösen a gyógy-idegenforgalom fejlesztése jelentős szolgáltatási exportbevétel eredményezhet. Az idegenforgalom eszközrendszere győgszálló építésével, a közlekedés korszerűsítésével, esetleg a hajdúszoboszlói repülőtér bekapcsolásával is gazdagodhat. Keresni kell az anyagi eszközök forrásait, gazdasági társulás, közös vállalat alapításával is, a gyógy-idegenforgalom fel- lendítése érdekében.

Feladattervünk súlypontjai

A konkrét új elgondolások mellett két jellemzőjét szeretném aláhúzni feladattervünknek. Az egyik az a törekvés, hogy korszerűbb vagy újszerű szervezeti keretek létrehozását sürgeti. A másik, hogy új gondolkodásmód meghonosítását feltételezi, ezért nagy hangsúlyt helyez a káderpolitikára, a termelés emberi viszonyaira. Ami a korszerű szervezetek kialakítását és létrehozását illeti, le kell szögeznünk, hogy nem önmagáért a szervezésért kell hangsúlyozni vagy azért, hogy nálunk is legyen

ilyen és ki ne maradjunk belőle, hanem azért, mert a példák bizonyítják a világban, az országban és megyénkben is, hogy az ésszerű szervezeti mozgások szolgálják a szerkezetváltás céljait, új tevékenység kialakításával, az eszközök koncentrációjával, a gazdasági szervezetek mozgásterének bővülésével.

Meghatározója lehet feladattervünk eredményességének a káderpolitika és a kádermunka. Az, hogy a gazdasági vezetők cél-szerűen, a körülményeknek és követelményeknek megfelelően gondolkodnak, mernek-e vállalkozni, kockáztatni, attól függ, hogy kik azok a gazdaságvezetők, milyen a tudásuk, erkölcsük, emberi magatartásuk, értékük-e hogy a mi szocialista társadalmunk szempontjából mi a hasznos, mi a jó a vállalatnak és az egyéneknek egyaránt. Ahhoz, hogy ilyen vállalkozó vezetők legyenek, hogy ilyen vezetők felszínre kerüljenek, hogy elfogadják és megértésük törekvéseiket, a pártnak az eddigieknél többet kell tenni. Többet kell tenni azért, mert nem egy kiforrott, évtizedek óta ismert káder-tartalék kell hogy a merítési forrást jelentse. Ha csak erre támaszkodnánk, az újhöz való alkalmazkodás gyorsaságát veszítenénk el, a rugalmasságtól esnénk el. Bizunk ki a korszerű tudással felvértezett, számunkra talán ismeretlen fiatalokban, a vállalkozásban. Segítséget kell adnunk ahhoz, hogy törekvéseik megértésre és támogatásra találjanak az emberek, a dolgozók körében is. Apolnunk és egyengetnünk kell a teljesítmény növelése miatt sokszor háttérbe szoruló emberi kapcsolataikat. Ugyanakkor minden elvtelenséget, szubjektívizmust, visszaélést és igénytelenséget számúzni kell és meg kell vonnunk a bizalmat, a támogatást mindenkitől, aki ezeket a párt által diktált erkölcsi követelményeket nem tartja be. Csak feddhetetlen vezetőkkel lehet megvalósítanunk azt a rendkívül feszített programot, amit magunk elé tűztünk, és ennek a biztosítása a párt feladata.

A feladatterv néhány témában konkrét elgondolások megvizsgálását, illetve kidolgozását sürgeti. Ilyennek tartom én a munkaerő racionális hasznosításának kimunkálását, a munkaerőképzés, -átképzés rendszerének megteremtését, a szociálpolitika egységes és jobb alkalmazását, a lakásgazdálkodás rendszerének korszerűsítését, de ilyen téma a közlekedés korszerűsítése, a kereskedőház létrehozása, a gyógy-idegenforgalommal való foglalkozás is.

A közlekedésről általában kevés szó esik, egyrészt azért, mert fejlesztésére nincs elég eszköz, másrészt azért, mert ebből következően nem tudunk a helyzetben lényegesen változtatni. Bár szükségünk vanunk e téren, azért a gyakorlatban igen sok erőfeszítést teszünk a közlekedés javítására, modernizálására. A közös érdek, a verseny, az eszközök szűkös volta veti fel a közös vállalat, mégpedig a nagyobb mozgásteret biztosító részvénytársaság létrehozásának gondolatát. A részvénytársaság számtalan előnnyel jár a részvényesek és a lakosság számára is. E gondolat megvalósításának elemzése, az érintettek részéről megvizsgálása mindenképpen ésszerűnek és szükségesnek tűnik.

A gyógy-idegenforgalom fejlődését a szállodahiány gátolja. Szálloda építésére is folyamatban vannak tárgyalások és ha ez eredménnyel jár, csak a közlekedés lehet akadály. Ezért foglalkozunk több mint egy éve Hajdúszoboszlón repülőtér létesítésének gondolatával. Egelőre ebből annyi valószínűség, hogy kezd újraéledni a hajdúszoboszlói sportrepülőtér, ami csírája lehet a jövőbeni személyszállításnak vagy célforgalomnak.

A gazdaságban tapasztaltnál jóval nagyobb a feszültség a tanácsi kommunális és infrastrukturális tervek megvalósításában. A városokban a legégetőbb téma a lakásépítés. Az most már világos, hogy a lakásépítés a jövőben nem képezi a tanács legfontosabb feladatát, és egyre inkább az egyének gondja lesz az otthon megteremtése, illetve az OTP és más vállalkozók, mint például nálunk a Hajdú Megyei Állami Építőipari Vállalat, építenek és hoznak forgalomba kész lakásokat. Ennek elősegítése a terület-előkészítés, a közművesítés, a telekgazdálkodás — legalábbis annak egy része — a lakásépítő fiatalok támogatása és a meglévő lakásokkal való ésszerű gazdálkodás lesz a tanácsok kiemelt feladata.

***

Az előkészítő munka tapasztalatai és a pártbizottsági vita alapján megállapítható, hogy Hajdú-Bihar megye gazdasága és társadalma képes eleget tenni kötelezettségének, a párt- és kormányprogramból megyénkre eső feladatának. A pártbizottság megállapította, hogy az eddigiekhez hasonló következetes, fegyelmezett, de jobb minőségű, jobb színvonalú munkával megvalósíthatók terveink. Ennek érdekében felkéri a megye párt-, társadalmi és tömegszervezeteit, a gazdasági szervezeteket, a munkásokat és a szövetkezeti parasztságot, az értelmiséget és minden dolgozót, a megye lakosságát, hogy támogassák az elgondolásokat, segítsék a párt- és kormányprogram valóra váltását. Egyetértésüket és támogatásukat fegyelmezett, jó munkával fejezzék ki.

Rekonstrukció három ötéves tervben ÖNTÖZÉSFEJLESZTÉS HAJDÚ-BIHARBAN

Hozzáértő szakemberek állítják, hogy az utóbbi időkben sokat változott az öntözés jelentőségéről alkotott és korábban érvényben lévő vélemény, álláspont. S azt is hozzáteszik: e változásnak nem csupán az az oka, hogy az elmúlt évek során megyéknek is sűrű látogatója volt az aszály, vagyis a vízhiány, hanem emellett az öntözésnek a szakmai megítélése is indokolta ezt a változást.

Korábban sokan az úgynevezett szárazgazdálkodás mellett törtek pácát, de közülük jó néhányan meg-

változtatták korábbi álláspontjukat az öntözés fontosságának javára. A felismerés következtében az öntözés, mint gazdálkodási technológia a vizgazdálkodás súlyponti kérdésévé vált, s ma már a melioráció fontos és szerves részének tekintik a szakemberek. Ugyanis rájöttek arra, hogy a meliorációnak nemcsak és kizárólag az lehet a feladata, hogy a káros vizeket elvezesse a termőföldről, hanem bizonyos esetekben — szárazság esetén — oda is vigye a növények számára nélkülözhetetlen fontosságú vizet.

biztosítjuk az öntözési lehetőséget, vagyis a rekonstrukció akadályozza a gazdaságokat az öntözésben.

Összehangolt tevékenység

Sáfián János, az igazgatóság csoportvezetője mint a téma jó ismerője, szintén szakmai szempontból közelíti a rekonstrukció fontosságát:

— Amikor a tiszalóki öntözőrendszer elkészült, magas vezetési öntözőcsatornák épültek ki. Ezek méretei nem tették lehetővé a gépi karbantartást. Ezért például indokolt és idősebb volt a felülvizsgálata annak, hogy a magasvezetési csatornák gépi karbantartása hogyan oldható meg, egyáltalán van-e megoldás. Az elmúlt több mint húsz év tapasztalata azt bizonyította, hogy az igények növekedésével a magasvezetési csatornák nem tudnak lépést tartani, s ezért a rekonstrukció során azt is meg kellett vizsgálni, hogy ezek átalakítása mélyvezetési üvé mennyire gazdaságos. Úgy látjuk ennek alapján, hogy ahol egy mód van rá, érdemes a magasvezetési csatornákat mélyvezetési üvé átalakítani a rekonstrukció során.

Ez a nagyszabású munka három ötéves tervet fog át. Évente átlag mintegy 25–30 millió forintot fordítanak rá. Igen nagy figyelmet és összehangolt tevékenységet követel ez valamennyi dolgozó, hiszen a munkát úgy kell végezni, hogy a napjainkban ismét fokozódó öntözési igényeket időközben is ki tudják elégíteni, tehát a gazdaságok nem kerülhetnek hátrányos helyzetbe a rekonstrukció miatt. Ez úgy tűnik, eddigi sikerült a vízügyi igazgatóságnak, s remélhetőleg a későbbiekben is így lesz.

A vízügyi igazgatóság ki- zárólagosan saját kivitelezésében folyó munka 367 kilométer öntözőcsatornát, 678 kilométer öntözővizet szállító belvezicsatornát és 264 kilométer úgynevezett szivárgó csatornát érint. Tervszerűen haladnak a rekonstrukcióval, s e munka minden bizonnyal nagy jelentőségű az öntöző gazdaságok számára.

A fejlesztés és a program megvalósítása tehát jó háttérrel rendelkezik: a korszerűsített tiszalóki öntözőrendszer minden öntözni szándékozó gazdaság számára biztosítja a vizet.

Boda László

Hol és mit öntözzünk?

Am ez sem ilyen egyszerű — figyelmeztetnek rá a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság szakemberei. Ugyanis jöjjék, a melioráció komplex vizgazdálkodást jelent, s természetesen arra kell törekedni, hogy a már egyszer a dréncöveket nem kis munkával és nem kevés költséggel a talajba fektetjük, akkor ezek a csövek oda-vissza szállítsák a vizet, ez mégis több egyszerű elhatározásnál. Ugyanis bebizonyosodott, hogy az így történő öntözés esetenként káros is lehet a talajra. Mert itt arról van szó, hogy a felszín alatti vizadagolás a talaj mélyebb rétegeiben lévő sókat, ásványi anyagokat kimossa, s belejutva a termőrétegbe, annak szerkezetét olykor igen károsan befolyásolja, átalakítja. Ezért tehát nagyon is meg kell gondolni, hogy a pillanatnyi előnyökért vajon szabad-e kockáztatni hosszútávon a talajszerkezet épességét.

— Természetesen nem — mondják a hozzáértők határozottan. Eppen ezért, bár

támogatni kell a melioráció végző gazdaságoknak ama törekvését, hogy e beavatkozás során a vizet oda-vissza tudják szállítani, ezt azonban talajminőség-vizsgálatnak kell eldöntenie. S ennek birtokában lehet csak dönteni.

Az öntözés ugyanakkor drága dolog — hangoztatják a téma ismerői. Eppen ezért nagyon is meg kell gondolni, hol és mit öntözzünk. Csak azokat a növényeket szabad és érdemes, amelyek valóban meghálálják, vagyis a többlettermés többszöröse a többletköltségeknek. Ilyen jól jövedelmező növény például a jelenlegi viszonyok között a hibrid kukorica, a borsó, a burgonya, a cukorrépa, a másodvetések, hogy csak egynéhányat említsünk. Az öntözés fontosságát bizonyítja, hogy a szűkös fejlesztési lehetőségek ellenére országszerte is, de a megyékben is emelkednek az öntözési igények és a megvalósításra is egyre többet fordítanak.

Öntözővíz és vízkészlet

Az öntözés tehát ma már az öt megillető szakmai „tekintélyre” tett szert, s olyan nagyszabású kezdeményezésnek lett az alapja, mint a KITE által meghirdetett úgynevezett szuperintenzív gabonatermesztési program. E program megvalósításában az öntözés meghatározó szerepet játszik. Az országosan 25 ezer hektárt érintő szuperintenzív termesztési programból megneve is kiveszi részét, s a megvalósítás tervszerűen halad.

E program megvalósítása az öntözés fejlesztésére épül, amit ma a világviszonylatban is legkorszerűbb gépek, berendezések biztosítanak. Ezekre az öntözőberendezésekre alapozzák a programot. Belőlük megyékben is már több helyen található működő berendezés, s akik ismerik, tudják, hogy ezek valóban a leggazdaságosabbak és a növényekhez, a talajadottságokhoz, a környezethez igazodva végzik az öntözést nem is olyan egyszerű műveletét.

Természetesen ahhoz, hogy az öntözésfejlesztés a hozzá kapcsolódó szuperintenzív gabonaprogram megvalósuljon, hogy e korszerű gépek megbízhatóan üzemeljenek, öntözővízre van szükség. Hajdú-Biharban a tiszalóki öntözőrendszer biztosítja, teszi lehetővé azt, mivel a szükséges vízkészlet rendelkezésre áll.

Ahogy Szűk Tibor, a Tiszántúli Vízügyi Igazgatóság osztályvezetője mondja: megyékben a meglévő öntözőtelepek, halastavak és az említett fejlesztések vízellátásának korszerűbb és maradéktalan biztosítása érdekében az igazgatóság elkezdte — már 1981-ben — a vízhasznosítási főművek rekonstrukciós munkáinak kivitelezését.

— Mi indokolta ezt a rekonstrukciót, amely, gondolom, nem olcsó dolog?

— Húsz-huszonöt éves főművekről van szó — magyarázza Szűk Tibor. — Ezek korszerűsítése, felújítása ter-

mészetesen már nagyon is időszerű volt, hiszen ezek az évek során elhasználódtak. Az a tény, hogy mi e rekonstrukciós munkákhoz már 1981-ben hozzákezdünk, szerencsés körülménynek bizonyul, s egyáltalán az öntözésfejlesztéshez. A most folyó munka várhatóan jobb vizsgálati lehetőséget biztosít a térségben. A munka során igyekszünk az üzemek igényeit maximálisan figyelembe venni, vagyis azokat a csatornákat vesszük előre a rekonstrukcióban, amelyek az üzemek öntözésére használnak. S természetesen a munka ideje alatt is

Talajjárás lámpafénnyel

Erős akarattal

„Maradtam a könyv mellett”

A nyugodt, kiegyensúlyozott fiatalasszony, Tályai Gáborné dr. Balogh Piroška most kicsit szabadkozik.

— Van, aki szeret nyilatkozni — mondja —, s érdekes ember, én nem tartozom ezek közé. De most, hogy már itt van, nem volna fair lemondani a beszélgetést. Mivel kezdjem?

— Talán a családdal.
— Valóban, az meghatározó, hogy honnan indul az ember. A szüleim itt, Hajdúböszörményben földművesek voltak. A négy gyermek — közöttük én is — hamar önállósághoz szokott. Olyan volt az otthoni anyagi környezet, hogy az általános iskola elvégzése után sokkal inkább dolgozni, pénzt keresni vágyott az ember, mint tovább tanulni.
— Úgy tudom, 14 évesen itt a Tunggram hajdúböszörményi gyárában kezdett el dolgozni, mint betanított munkás.

— Igen, de másfél évet Budapesten kellett töltönnem, megtanulni a szakmát.

— Hogyan boldogult, szintén gyerekefajjal?
— Jó iskola volt, önállóságra szoktatott, megtanultam, hogyan kell az időt, a pénzt beosztani, s „karbantartani” magamat, a holmijaimat.

— Aztán hazakerült és tanulni kezdett. Mi készítette erre?

— Magam sem tudom — mondja, aztán elgondolkodva folytatja. — Két műszakban dolgoztam, s rájöttem arra, mégiscsak szomorú, ha annyiból áll az ember élete, hogy ledolgozza a nyolc órát, és utána nem csinál semmi hasznosat. Nem fogalmazódott ez így meg bennem, de valahol belül éreztem, ennél többre is képes vagyok.

Dr. Balogh Piroška 16 éves volt, amikor beiratkozott Hajdúböszörményben a gimnázium levelező tagozatára. Kitűnő eredménnyel végezte el, s bizonyára részük volt ebben a tanárnak is, hiszen most is szívesen felvétel után a jogtudományi egyetemen tanult tovább. Emellett két műszakban, fizikai munkát végzett. Mégis, mi sarkallta a tanulásra?

— Talán, ha nagyobb sikerem lett volna a fiúknál, nem jutott volna eszembe, hogy leérettségizem, de sohasem tartoztam a sztárok közé. Maradtam a könyv mellett.

— Érettségi után még újabb öt évig, hiszen sikeres felvételi után a jogtudományi egyetemen tanult tovább. Emellett két műszakban, fizikai munkát végzett. Mégis, mi sarkallta a tanulásra?

— Talán azok, akik bíztak bennem és azok, akik kétel-

kedtek bennem. A munkatársaimnak, akik bíztattak, segítettek — hiszen a vizsgák vagy konzultációk miatt nagyon sokszor kellett műszakot cserélnem velük, vagy vállalták helyettem a túlórákat —, be akartam bizonyítani, hogy nem hiába teszik. A kételkedőknek pedig megmutatni, hogy el tudom végezni az egyetemet.

Dr. Balogh Piroška három gyermek édesanyja. A gyerekek két és fél, négy és tízévesek. A férje a Bocska Termelőszövetkezetben mint géplakatos dolgozik.

— A férjem és a szüleim is hozzájárultak ahhoz, hogy sikerült elvégezni az egyetemet. Míg tanultam, nekik kellett megteremteni a lehetőséget. Bár megmondom őszintén, nekem a házimunkát mindig úgy kellett beosztanom, mintha a tanulás a hobbim volna, tehát csak szabad időmben foglalkoztam a joggal.

— A férjem nem kapott kedvet a tanulásra?

— Ő szereti a munkáját és mellékesen vállalt, hogy megteremtesse az anyagiakat, míg tanultam, illetve, míg gyeseim voltam.
— 1983-ban kapta meg a diplomát, de 1980-ig mint betanított munkás dolgozott. Jelenleg viszont a munkai ügyi osztály vezetője. Össze tudja hasonlítani biztosan, hogy a munkapad vagy az íróasztal mellett nehezebb-e dolgozni?

— Minden munkának megvann a maga neheze. A munkagép mellől sokszor bizony nagyon fáradtan jön el az ember. Osztályvezető még csak néhány hónapja vagyok. Sokat gondolkod-

tam azon, hogy elvállaltam-e, hiszen úgy gondolom, nem vagyok vezetői típus. Sokkal inkább alkalmazkodó a természetem. Hát igen — mondja, s kicsit összeráncolja a homlokát. — Az osztályvezető viszi haza a gondjait és még főzés közben is az jár az eszébe, hogy jól döntött-e. Hiszen ezek a döntések már nemcsak önmaga, vagy a családjá, hanem az egész kollektíva sorsát érintik. És egy-egy döntésnek nemcsak jelene van: mindig számot kell vetni a következményeivel is.

— Segít a munkáptapasztalat az osztályvezetőnek?

— Mindenképpen. Ha csak azt nézem, hogy ismerem a gyártmányainkat, hiszen magam is készítettem, ismerem a munkafolyamatokat, éppen elég segítség volna. De nem utolsó szempont, hogy ismerem az embereket, a volt kollégáimat, akikkel természetesen ma sem szakadt meg a jó kapcsolat. Tudják, bármilyen problémájuk van, felkereshetnek, amennyiben tudok, segítek.

— Most mennyi a fizetése? Ha nem akarja, nem fontos megmondani.

— Nincs benne titok. Nyolcezer-háromszáz forint.

— Erős akaratú embernek tartja magát?

— Ha a tanulásra gondolok, igen, de hogy egyéb emberi szempontból... — tétovázik, majd példára leveleket mutat. — Ha a fogyciklára gondolok, akkor nem.

— Megérte a sok tanulás?
— Igen. Bár, ha a fizetési különbséget és a felelősségkülönbséget néztem volna, biztosan nem tanulok.

— Fárthat?

— Nem. Fizikai dolgozóként még szóba került a felvételem, aztán később... szóval a statisztika. Azt hiszem azonban, hogy tagkönyv nélkül is lehet az ember elkötelezett.

— Ritkán vállal manapság valaki három gyereket. Hogyan élnek?

— Jelenleg, és addig, amíg a legkisebbik gyerek nem lesz óvodás korú, a szüleimnél lakunk. Vettünk egy OTP-s lakást, még nincs egészen berendezve, de oda csak akkor költözünk át, amikor már a kicsiknek kevesebb szükségük lesz a nagymamára.

— Mikor voltak utoljára üdülőn?

— A nászutunkon.

Dr. Balogh Piroška azzal fogadott, hogy az ő élete nem érdekes. Tényleg nem az? Vagy épp lelki stabilitása, erős akarata által vált ilyen harmonikussá, kiegyensúlyozottá, egyszerűvé?

Tatár Éva

ÍGY L... Hely... a ka...

A kibontakozás elfogadását követően a legfontosabb adata a program, valamint az helyi feladatok zása volt. A gazdasági vezető munkacsoport által feladattervet a gyárában a vállalat vezető szeptemberben vitatta meg el. Ehhez ismét vált helyzetünk értékelése. A utóbbi két évben gazdasági eredménye. Az állami de szűnése, az eszközök után sikeres kódásunkat stabilizálni a megfelelő önköltségre.

A legfontosabb

Mindemellett a váró gondok, új problémák is meg gazdálkodás sükünkben. A rendkívül magas milliárd forint állomány csak a vállalati eredménye lehetné a leírás kulcsok számolt amortizáció összeg körülbelül zéléka, és ez nevezet az esz szinten tartás között ezért is a beruházási hiánytélére. A cukor gét kedvezőtlenül soló tényező, hogy nem termelt réptalma változatlan alacsonyabb az. Cukorból tovább kínálat van, min piacon, mind a con, ezért export sel nem számolt letve belföldön is geményekre lünk.

A felsorolt ne rülmények ellené latu pozíció jav legfontosabb feltak, de a neheze dasági feltételek nál több, minőség munkát, módszer más szemléletet Mindezekre igyekeztünk a gazdaságpolitikai kat úgy meg hogy az kellő a részletes ter dalkodási feladatkálásához, az javulásához. azzal, hogy a k az állami intézk toztatnak a felad tossági sorrendj nek szükség szer nyesítése a gazd tés feladata.

Elsőként a ter litikai feladatoka tuk meg. A term korrépaterületet ezer hektár köztani, s egyben k zó szerepet kell vállalni a cukor egyéb minőségi javításában. A kapcsolatainkban tan érvényt kell

Hol van ta

A munkaerő s sítás miatt drág létszám nem Ugyanakkor a k lezők egyre drág ahol lehet, gond kiváltásukról (pó ló szakipari rész zásával) a főmü tekonyságának lett. A korábbiak kell építeni a kivitívák, a szociális aktivitására, s e tételrendszer, a seny-szabályzato kell változtatni.

Fontos feladat tósításra való fe őstönzési rend lyamos továb a rendelkezésre

Helyi feladatok a kabai cukorgyárban

A kibontakozási program elfogadását követően a párt-szervek legfontosabb feladata a program ismertetése, valamint az erre épülő helyi feladatok meghatározása volt. A politikai és gazdasági vezetők közül álló munkacsoport által készített feladattervet a kabai cukorgyárban a vállalati pártvezetőség szeptember 8-i ülésén vitatta meg és fogadta el. Ehhez ismét szükségessé vált helyzetünk áttekintése, értékelése. A vállalat az utóbbi két évben jelentős gazdasági eredményeket ért el. Az állami dotáció megsemmisítése, az eszközök leértékelése után sikerült gazdálkodásunkat stabilizálni, jó műszaki paraméterekkel, megfelelő önköltségű cukor

gyártásával, értékesítésével eredményessé tenni. Alapanyag-ellátásunk mennyiségben hosszabb távra biztosítottnak látszik. Pénzügyi helyzetünk rendezett, anyagi forrásaink — hitelekkel kiegészítve — fedezetet nyújtanak kiadásainkra. A technológia korszerűsítésére 120 millió fejlesztési hitel-szerződést kötöttünk, amely egy hároméves rekonstrukciós program keretében biztosítja a műszaki, technikai fejlődést. A termelés-gazdálkodás személyi feltételei jók. Szakgárdánk stabil, szakmai összetételben is megfelelő. A keresetek az elmúlt években az átlagot meghaladó mértékben nőttek, 1987-re 92 ezer forint lesz várhatóan a dolgozók átlagkeresete.

információszerzést. A vezetői munka színvonalának javítása mindenekelőtt következetes káderpolitikai munkát igényel. Képzéssel, helyzetünk rendezett, anyagi forrásaink — hitelekkel kiegészítve — fedezetet nyújtanak kiadásainkra. A technológia korszerűsítésére 120 millió fejlesztési hitel-szerződést kötöttünk, amely egy hároméves rekonstrukciós program keretében biztosítja a műszaki, technikai fejlődést. A termelés-gazdálkodás személyi feltételei jók. Szakgárdánk stabil, szakmai összetételben is megfelelő. A keresetek az elmúlt években az átlagot meghaladó mértékben nőttek, 1987-re 92 ezer forint lesz várhatóan a dolgozók átlagkeresete.

A demokratikus és határozott vezetési stílus meg erősítése az üzemi demokrácia fejlődésével együtt képzelhető el. A helyi mozgásteret itt jelentősen bővítenék a tulajdonosi tudat erősítését szolgáló állami intézkedések. A kibontakozási program termelés-, gazdálkodásközpontú gondolkodásra készítet. Ez természetesen nem jelentheti a munkahelyi szociális feltételek, a környezetvédelmi vagy munkavédelmi szempontok hátrébe kerülését, mert ez ellenkezne a kollektíva érdekeivel, végső soron a termelés-gazdálkodás hosszabb távú érdekeivel is.

A legfontosabb feltételek adóttak

Mindemellett megoldásra váró gondok, új és visszatérő problémák is jelentkeznek gazdálkodási tevékenységünkben. A továbbra is rendkívül magas, közel 3,8 milliárd forint állóeszköz-állomány csak igen szerény vállalati eredmény elérését teszi lehetővé úgy, hogy a leirasi kulcsok szerint elszámolt amortizáció a teljes összeg körülbelül ötven százaléka, és ez nem nyújt fedezetet az eszközállomány szinten tartására. Többek között ezért is van szükség a beruházási hitel igénybe vételére. A cukor önköltségét kedvezőtlenül befolyásoló tényező, hogy a környezet termelt répa cukortartalma változatlanul a leg-alacsonyabb az ágazatban. Cukorból továbbra is túlkínálat van, mind a világpiacon, mind a hazai piacon, ezért exportértékesítés nem számolhatunk, illetve belföldön is kisebb mennyiségre kényszerülünk.

kolcsónos előnyökön alapuló megállapodásoknak. Új feladat a repálszámolások saját számítógépre vitele, ennek elsősorban az információellátást és az adminisztratív létszám csökkentését kell szolgálnia. A termelés paraméterei az elmúlt két évben olyan szintre értek el, amelynek már a megtartása is jelentős feladat. A kampánymutatókat tekintve stabilizálni kell az üzembiztonságot, a magas szintű kapacitáskihasználást, megtartva a fajlagos energiafelhasználás alacsony szintjét. A karbantartási és beruházási tevékenység erre és az „ismeretlen” technológiai veszteségek csökkentésére kell hogy irányuljon. Javítani kell a karbantartás műszaki előkészítését, a kivitelezési munkák szerveztségét és egyre több munkát kell változatlan létszámmal főmunkaidőben elvégezni. Fokozni kell — elsősorban a közvetlen termelésirányítók szintjén — az érdekeltiséget, középpontba költseggazdálkodásban való állítva a minél alacsonyabb önköltségű cukor termelését.

A zökkenőmentes cukor-értékesítés mindenekelőtt megfelelő termékminőséget feltételez, így a répatermelésről a csomagolásig az anyagi érdekeltiség fokozását célzó intézkedéseket kell tenni. Az értékesítési feladatok teljesítése szükséges — teszi a közvetlen kereskedelmi kapcsolatok fejlesztését, a propaganda- és reklámlétevékenység javítását is. További, újszerű kezdeményezésekre van szükség, mint például a „CUKI” nevű új termék gyártása, a gyári cukormintabolt üzemeltetése. Új lehetőség a szűrt répaszelet exportja, amelyre kisebb tételben már 1987-ben célszerű vállalkozni.

A gazdálkodás eredményességét jelentős mértékben befolyásolhatják a kéntű, vagyonérdekeltéssel, amortizációs számolást szabályozó állami intézkedések. Az ebből eredő esetleges hátrányok ellensúlyozására alternatív javaslatokat kell kidolgozni.

Elsőként a termeltetési politikai feladatokat fogalmazzuk meg. A termést adó cukor-repaterületet 13—13,5 ezer hektár között kell tartani, s egyben kezdeményező szerepet kell továbbra is vállalni a cukortartalom és egyéb minőségi paraméterek javításában. A szerződéses kapcsolatainkban fokozottan érvényt kell szerezni a

Hol van tartalék?

A munkaerő a bérrétegzés miatt drágul, ezért a létszám nem növelhető. Ugyanakkor a külső kivitelezők egyre drágábbak, tehát ahol lehet, gondoskodni kell kiváltásukról (például önálló szakipari részleg létrehozásával) a főmunkaidő hatékonyságának javítása mellett. A korábbiaknál többet kell építeni a kisebb kollektívák, a szocialista brigádok aktivitására, s ehhez a felteletrendszer, a munkaver-seny-szabályzatot is meg kell változtatni.

lesztés differenciált felhasználása. Úgy látjuk, hogy továbbra is jelentős tartalékaink vannak az anyag- és készletgazdálkodás, az ügyvitel-szervezés, a vezetés, irányítás területén, amelynek a kihasználásához a feltételek megteremtendők.

Az anyag- és készletgazdálkodás alakulására a dolgozók többsége hatni tud, ezért fontos feladat az erre irányuló anyagi érdekeltiség nagyobb létszámot érintő ki-zelelítése. Az ügyvitel-szervezés fejlesztésével javítani lehet a vállalat szervezeti egységei közötti együttműködést és a különböző szintű döntésekhez szükséges

Az állattenyésztés jelene és jövője

II. Jövőbe mutató tervek

Mezőgazdasági kormányzatunk jól érzékeli állattenyésztésünk jelenlegi valós problémáit, és ezek ismeretében dolgozta ki az ágazat fejlesztésére vonatkozó, a rövidebb és hosszabb távú elképzeléseket egyaránt tartalmazó koncepciót. E tervek egyrészt az eddigi fejlődési ütem megtartását tartalmazzák, másrészt — számolva egy kedvezőbb belső és külső gazdasági környezettel — változtatásokat foglalnak magukban.

A jelenlegi árkiegészítéssel az állami szubvenció mértéke elérte azt a határt, amelyet tartósan vállalni — éppen a gyorsuló infláció és a további eladósodás miatt — nem lehet.

Úgy tűnik, a kilencvenes évekig az ország fizetőképességének kiélezettsége miatt a külpiazi lehetőségek alapvető hatást gyakorolnak az ágazat fejlesztésére, vagyis nem várható gyors és lényeges változás. A jelenlegi helyzetet mérlegelve valószínűsíthető, hogy az eredetileg megfogalmazott hetedik öt éves tervi elképzelések kisebb-nagyobb módosításra szorulnak. Mind-eből a leglényegesebb elemek a következők.

Akár rövid, akár hosszú távon gondolkodunk, nem lehet csupán egyetlen elképzelésre alapozni a termelést, egyszerre több alternatíva kidolgozása vált szükségessé. Valamennyi változatban kiemelten szerepel a hazai szükségletek maradéktalan mennyiségi és minőségi kielégítése. Az egyes lehetőségek inkább a külpiazi változásait próbálják meg behatárolni: számolva a jelenlegi volumenű kötelezettségeink teljesítésével és az exportlehetőségek kisebb-nagyobb mértékű növekedésével.

Ezzel egyidejűleg meg kell tartani a sertés- és baromfi-hús-termelés jelenlegi volumenét. A tejhasznú tehén-állományról nagyobb fajlagos mutatókat szükséges elérni és számottevően kell növelni a marhahús-előállítás. A juhágazatban céltudatos tenyésztéssel kell a specializált termelés irányába haladni. A sertés-hizlalásban fel kell készülni a fogyasztói igény növekedésére, a minél magasabb feldolgozottsági fokú termékek előállítására. A kislattenyésztésen belül a tyúk-félék mellett növelni kell a víziszárnyasok, a húsnyúló termelését. Számítani lehet a vágócikló és az iparszerű körülmények között előállított vadhús iránti növekvő keresletre.

Mindezek megvalósítására milyen lehetőségeink és feltételeink vannak? Az állattenyésztés színvonalát számos tényező alakítja. Mindenekelőtt a tenyésztői munka színvonala, az állatok környezetét jelentő technológiák fejlettsége és a takarmányozás milyensége. Elengedhetetlen a genetikai képesség évről évre való javítása. Ehhez meg kell teremteni a tenyésztőmunka érdekeltiséget, az árutermelel jövedelmezőségének általánossá kell válni. Mind- ez nem lehet csupán a gazdálkodó egység érdeke, nép-gazdasági szinten kell a felelősséget vállalni.

Belföldi fogyasztás és export

Megtehetjük ezt azért is, mert bár a hazai fogyasztás növekedését is valószínűsíteni lehet, azonban a belföldi piac telítettségét még közel sem értük el. Hogy mindez mire alapozható? Például marha- és juh-hús-ból az ország számos vidékén egyáltalán nincs folyamatos ellátás vagy szerény az áruválaszték. Legjobb a helyzet a sertéshús tekintetében: e téren nem is any-lykvesi egység erősítése kell hogy legyen.

alacsonyának mondható fogyasztásunkkal és a tej, valamint a tejkelesztmények minőségének javításával felzárkózunk a nemzetközi élmezőnyhöz. Ugyancsak a korszerű táplálkozás jegyében számíthatunk a tojásfogyasztás mérsékelt növekedésére. Gyapjútermelésünk csupán szűkegletünk felét fedezi és importcsökkentő törekvéseinkkel egyidejűleg egyre nagyobb hányadát kell magunknak megtermelnünk a reneszánszát élő természetes textilipari alapanyagként.

Eddigi eredményeink és lehetőségeink ismeretében — a vállalat jövőjét illetően — optimisták lehetünk. Igaz, csak mértéktartóan.

Az exportlehetőségeket és -kilátásokat mérlegelve nagyfokú differenciáltságot mutat a tervezet. A KGST-országok továbbra is hosszú távon stabil piacnak ígérkeznek. Állattermék-exportunk növelésének lehetősége ezen a területen nagyban függ a Szovjetunió agrártermelésének jövőbeni alakulásától. Fejlett tőkés piacaink jelenlegi felvevőképességének lényeges bővülésére nem számíthatunk. Önellátási törekvéseik, sőt exportjuk növelése nem ad tulságosan nagy okot az optimizmusról. Bizunk benne, hogy kölcsönös érdekek alapján a jobb minőséget, hatékonyabb piaci munkával továbbra is el tudjuk adni mostani vevőinknek. A harmadik világ felvevőpiacá-va valamennyi exportőr állam kereset célpontja. Ezekben az országokban egyre inkább a fizetőképesség dönti el a lehetőségeket. Egy háborúskodásmentesebb időszak nagyban javíthatná kilátásainkat. Ez a terület jelenleg számunkra mintegy készlenléti állapotot kell jelent- sen, hogy adott esetben gyors ütemben elsősk között tudjuk kihasználni az ot-tani piacokat.

Az állomány 40 százaléka olyan iparszerű telepeken termel, amelyek többnyire már most rekonstrukcióra szorulnak, miközben a technológiát is folyamatosan korszerűsíteni kell. A víz-szafogott fejlesztések nem tesznek lehetővé termelést bővítő beruházásokat, a rendelkezésre álló eszközök már jó ideje csak a megle- vő férőhelyek komplemento- zására elegendőek. Rendki- vül kedvezőtlen a gépek műszaki állapota, márpedig az elhasznált berende- zések nagy költségráfordí- tással működnek és üzembiztonságuk sem kielégítő. Az állattartás további koncentrációja sürgetően kö- vetelt a infrastruktúrális el- látottság fejlesztését, ami közvetve kedvezően befo- lyásolja a munkaerő-ellá- tottsági helyzetét is. Mind- ezek javításában továbbra is elengedhetetlen az állami támogatás rendszere.

A takarmányozás az állat- tenyésztés költségeinek 60-70 százalékát foglalja ma- gában. Kézenfekvő, hogy az ezzel való ésszerű gazdálko- dás önmagában eldöntheti az ágazat eredményességét. Nagyobb hatékonyságra van tehát szükség e téren. En- nek kölcsönös érdekek alapján a jobb minőséget, hatékonyabb piaci munkával továbbra is el tudjuk adni mostani vevőinknek. A harmadik világ felvevőpiacá-va valamennyi exportőr állam kereset célpontja. Ezekben az országokban egyre inkább a fizetőképesség dönti el a lehetőségeket. Egy háborúskodásmentesebb időszak nagyban javíthatná kilátásainkat. Ez a terület jelenleg számunkra mintegy készlenléti állapotot kell jelent- sen, hogy adott esetben gyors ütemben elsősk között tudjuk kihasználni az ot-tani piacokat.

A fentiekben ismertetett elképzelésekből egyértelmű- en körvonalazódik a jövő- beni cél: az állattenyésztés továbbra is meghatározó ágazata kell legyen a mező- gazdasági termelésnek. A le- hetőségekhez mérten nem szabad késlekedni a szüksé- ges változtatások megtételé- ben. Ne feledjük azonban, hogy helyes vagy kevésbé szerencsés döntéseink hosz- szú távon meghatározzák az eredményeket.

(Vége)

Nagy Zoltán

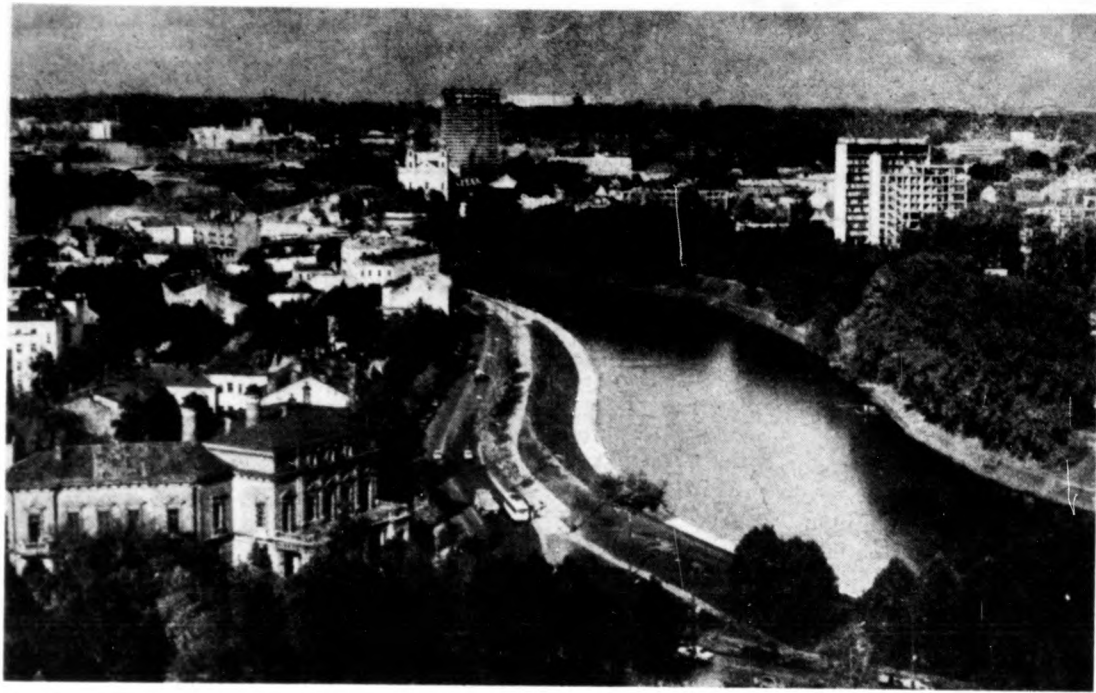

Zalaszentgrót. Export tőkés piacra MTI-fotó

Változtatások és feladatok

Állattenyésztésünket tulajdonképpen a fenti bel-, illetve külpiazi lehetőségek és igények ismeretében kell fejleszteni. Az állatállomány összetételén belül a szarvas-marha és juh részarányát 10—20 százalékkal kívánatos növelni az ezredfordulóra.

BEMUTATJUK SZOVJET-LITVÁNIÁT

Vilnusi panoráma

Modern lakótelep a fővárosban

Ha a Balti-tenger keleti partján az enyhe telek és a hűvös nyarak országában vihar tombol, a víz apró köveket vet ki a partra. Talán azért van ez, hogy Litvániát az ide érkező turisták borostyán országgént tartják számon.

A Litván Szovjet Szocialista Köztársaság kellemes, mérsékelt kontinentális éghajlatú, a tenger felől érkező esők sűrű erőket, bővizű folyókat, tavakat táplálnak.

Az ország területe 65 200 négyzetkilométer, síkság és dombvidék váltja egymást. Területének 60 százalékát a mezőgazdaság hasznosítja. Lakosainak száma közel hárommillió-négyszázezer. Az ország 1940 augusztusa óta a Szovjetunió egyik köztársasága.

Hatalmas ipari központok épültek, virágzik a mezőgazdaság is, mely mind a litván ember munkáját dicséri. Restaurálták a régi városokat, és építettek új, modern lakótelepeket. Litvánia fővárosa Vilnius, a Nelis folyó partján fekszik és méltán érdemelte ki a „Nelis gyöngye” nevet.

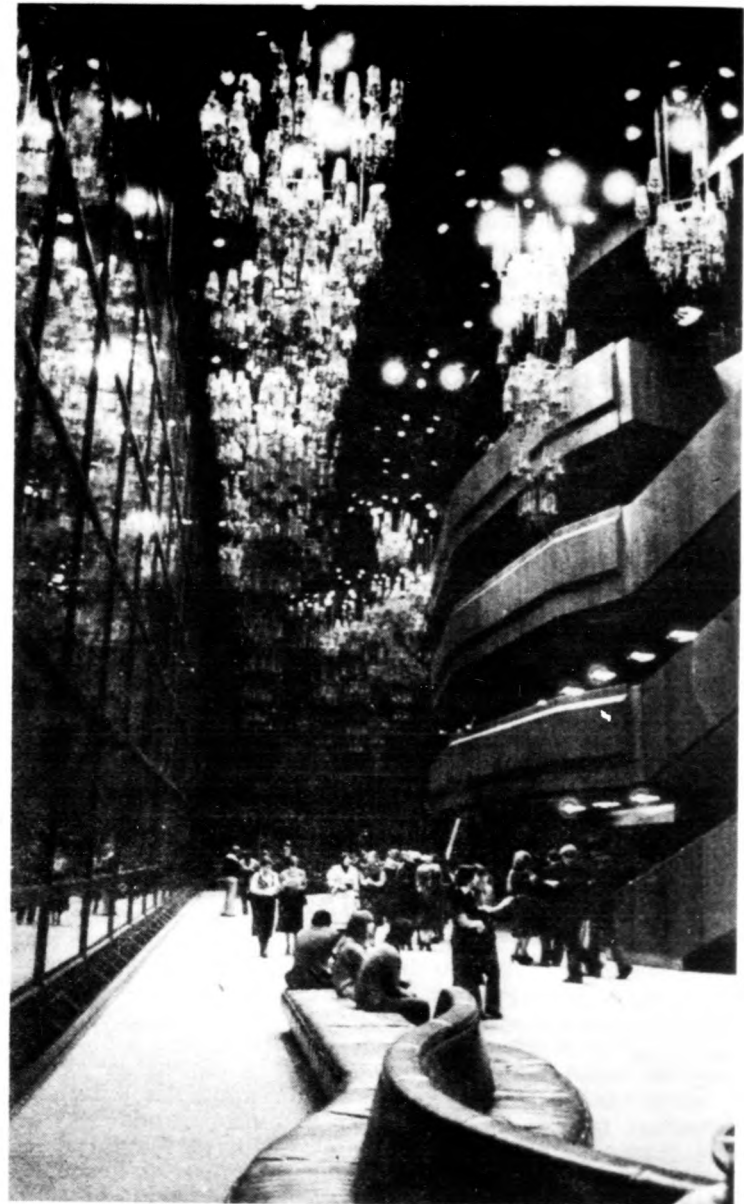
A Litván SZSZK és Hajdú-Bihar megye vezetői 1974 nyarán baráti együttműködési kapcsolatot rögzítő szerződést írtak alá. Azóta ez a barátság erősödött, s a megállapodásban rögzítettek szellemében fejlődött, szélesedett. Ma már megyénk ipari és mezőgazdasági üzemel is testvérkapcsolatokat létesítettek litván partnerekkel.

Litvánia és Hajdú-Bihar megye testvéri kapcsolatának erősítése a célja annak a kiállításnak is, melyet Bemutatjuk Szovjet-Litvániát címmel október 6-án rendeznek meg a Kölcsey Művelődési Központ ifjúságpolitikai klubjában. Képeinkkel megpróbálunk addig is izelítőt adni Litvánia régi patinás épületeiről, felidézni utcáinak, tereinek derűs hangulatát, modern negyedét.

Séta Kaunasban (Iklódy János fotói)

Cégtáblák kaunasi kapuk alatt

Kelet-Európa egyik legszebb színházépülete, az Opera- és Balettszínház Vilniusban

Vilnius óvárosának egyik részlete

Az egyetem épülete Vilniusban

Ígéretes Beszélgetés

A decentralizáció — mint olyan — esztendőkre a víziózában is megvalósulhat, mintegy határvizsgálatok szágban. Ezek esztendőkre városi, városi, amelynek az Újvilágos Művelődési Központ adtak otthont. Az év júniusától a Napló rovatve felelős szerkesztésével nyitásával fejtésán táguló határvizsgálatok között. Hajdú István munkája különleges speciális vonásai sorspolitikáról, jövőbeni kilitástok.

— Ez év közepén a központi vezetésnek számított június másodikán a városi tanács vezetésében határozottsága határozottságában önállóan ügy szerkesztésében, mint mozaik példát említi Debrecen című nézők — egyrészt látva anyagait, ponti műsorokba kerültek, hogy az „éjszaka” vagyunk. Sincs, nincs központi viszony. Együttműködés, hisz kölcsönös eredményez. A terjesztésű műsorok... Telesport s várospolitikai érdeklődés. A stúdió jó jogi személy, két köthet, birtokba bocsátkoztatott a mozgásterületünk foglalkozó panaszok, mint az újságírók.

— Milyenek a tárgyi feltételek?

— Más városokhoz viszonyítva a viszonyok kedvezőek. Tíz év alatt itt főállásban két szerkesztő, két szerkesztő, mos Nóra és H. (zsef), egy gyártó technikus, egy egy gépkocsivezető sorszerző s jó öt mellékállású külső munkatár, többnyire a telephelyre érdeklődő újságírók tárgyi feltételek élenjáróhoz képest nyek vagyunk. Ink, műszaki eszköze 12 millió forint győrieké megha-

Azon Gonda

Gonda Zoltán a zenei tartozik. Oly munkássága, mely a közönség csoportos kiállításokban, lyóiratokban, jain. A tárlatla me előtt bontak alakult mint művészi magatartás megerősödött a dolgok, az élet mek, tárgyak tességei iránt, munkált — az alakítás, a deformálás, a elkülönülés száncélúan, hane ményt a kezzezik. S ez a földig megújuló, mást átszövő, m

Az utóbbi ne grafikáiból, megszült válogatás, lermészetes kitlyamatot is, alakult a kifejező eszköz és formaszertartó ereje, maga szemléletvilágot, művészt

Igy hát témaműbe akarva-akaratlanul művészi gondolat embersonnemlételeményét. Mert

Igéretes jövő előtt a városi televízió

Beszélgetés Hajdú István felelős szerkesztő-stúdióvezetővel

A decentralizáció jelensége — mint oly sok területen — esztendő óta a televízióban is megmutatkozik, mintegy harminc helyi stúdió működik ma az országban. Ezek egyike a debreceni városi televízió, amelynek az Újkerti Általános Művelődési Központban adtak otthont. A stúdió ez év júniusától Hajdú István (korábban a Hajdú-bihari Napló rovatvezetője volt) felelős szerkesztőnek az irányításával fejt ki fokozatosan táguló hatósugarú, egyre közérdekűbb tevékenységét Hajdú Istvánt az informáló munka körülményeiről, speciális vonásairól, a műsorsopolitkáról, valamint a jövőbeni kilátásokról kérdeztük.

— Ez év közepéig a nevelési központ alintézményének számított a stúdió, június másodikától viszont a városi tanács végrehajtó bizottsága határozatának értelmében önálló lett. Ugyanúgy szerkesztőségként funkcionál, mint mondjuk — közeli példát említve — a Debrecen című hetilap. A nézők — egyre gyakrabban látva anyagait a központi műsorokban — azt hitették, hogy az MTV „alegység” vagyunk. Erről bizonyos, nincs köztöztünk függőségi viszony, viszont az együttműködés ajánlatos, hisz kölcsönös előnyöket eredményez. Az országos terjesztési műsoroknak (Abalak, Telesport stb.) dolgozni várospolitikai érdekek tartjuk. A stúdió tehát önálló jogi személy, szerződéseket köthet, bizonyos üzletekbe bocsátkozhat, megnőtt a mozgáster. Kötelességünk foglalkozni a beérkező panaszokkal, csakúgy, mint az újságszerkesztőségnek.

— Milyenek a személyi, a tárgyi feltételek?

— Más városi televíziókhoz viszonyítva nem panaszolhatunk. Tizen dolgozunk itt főállásban: két operatőr, két szerkesztő riportert (Vámos Nóra és Herczku József), egy gyártásvezető, egy technikus, egy világosító, egy gépkocsivezető, egy műsorszervező s jómagam. Van öt melléállású s vagy húsz külső munkatársunk, ezek többnyire a televíziózás iránt érdeklődő újságírók. Ami a tárgyi feltételeket illeti: az életpolitikai funkciójának. Életpolitikai képet szegélynek vagyunk. Berendezésünk, műszaki eszközeink értékét 12 millió forint lehet, a győrieké meghaladja a 32

milliót. Hiányzik néhány alapvető műszerünk (mikrofonok, lámpák, kameraállványok). Kellene egy átjátszó-időkiegészítő készülék is.

— Mennyien látják ma az adásokat, s milyen ütemben bővíülhet a nézők köre?

— Ma 35 ezer nézővel számolunk. Az év végéig a Tócskerti lakóinak kétharmada is láthatja majd a műsorainkat, a jövő év közepéig pedig az egész Tócskerten jelen leszünk. Reális esély van arra, hogy azt követően az Új Élet parkot „fűzzük fel”. Sajnos, a posta nem ad engedélyt közvetlen műsorszórára. A kábel igen drága, a Tócskerten 3,6 millió forintba került a lefektetése. Most tárgyalunk egy olyan kiszívóvetkezettel, amely képes a jelkábelt nélküli eljuttatására. Lehetséges, hogy a jövőben több módját is választhatjuk a műsorszórási módoknak. Valószínűleg születik egy tanácsrendelet, amely közmunkát nyilvánítja az antenarendszert, így képződhetne egy tekintélyes anyagi alap, amiből fejleszteni lehetne a hálózatot. Adásainkat fölkináljuk a lakásszövetkezeteknek, akik annyiszor játszatják le a kazettát, amennyiszer akarják. Ilyen módon lakásonként nyolc forintba kerül egyhávi műsorunk (két-három adás ez) megnézése. Ahol központi antenna van (Tócskört, belváros, Fényes udvar stb.) oda elvileg hamar eljuttathatnánk a műsorunkat. Nagyon örülnék, ha az említett városrészekbe két-három éven belül sikerülne „elaraszolgatnunk”.

— Milyen megfontolások munkálnak a műsorsopolitika kialakításában? Milyen ötletek, kezdeményezések megvalósítása színesítheti-gazdagíthatja az adásokat?

— Szerkesztőségünket a városi tanács végrehajtó bizottsága hívta létre, természetesen hát, hogy sok-sok várospolitikai műsört igyekeztünk készíteni. Szeretnénk bemutatni a tanácsot mint testületet, célunk a tanácsokat megismertetni a választókkal. Nem a hivatalnokok népszerűsítésére vállalkozunk tehát, sokkal inkább az igazat bennünket, hordozzunk, a tanács gyan teszt eleget a tanács tárgyi feltételeket illeti: az életpolitikai funkciójának. Életpolitikai képet szegélynek vagyunk. Berendezésünk, műszaki eszközeink értékét 12 millió forint lehet, a győrieké meghaladja a 32

seket, hisz ezek nyilvánosak, viszont a terembe csak húsz-harminc ember fér be. Nyomába szegődtünk a sokakat érintő problémáknak. Nem akarunk vetélkedni a nagy televízióval, mi nem az MTV debreceni mása vagyunk. Speciális teendők vannak, a szűkebb pátria élete a „vadászterületünk”. Elindítottunk egy történelmi kulturális témájú sorozatot, amelyben a város történelmi műemlékeivel ismertetjük meg az embereket, profi és amatőr művészeti csoportok produkcióit adjuk közre, alkalmat adunk a bemutatkozásra színészeknek, másoknak. Szeretnénk létrehozni a debreceni Kék fényt, hisz a közrend, a közbiztonság helyzete erősen érdeklő a lakosságot. Élő főurumokat szerveztünk, amiktől nagy népszerűséget remélünk. Az itt élők gyakran nem a tanáchoz, nem csak a Naplóhoz mennek panaszokkal, hanem hozzánk is, tőlünk várják bizonyos bajok képi bemutatását, orvoslásának sürgetését. El akarunk indítani egy híradós blokkot, amolyan megyei filmhíradófényt, amit esetleg a videoművészetben is vetíthetnénk. Az emberek figyelmére egyre inkább a szülőföldre, a saját településre irányul, sokakat érdekel, mi történik a városban és a megyében.

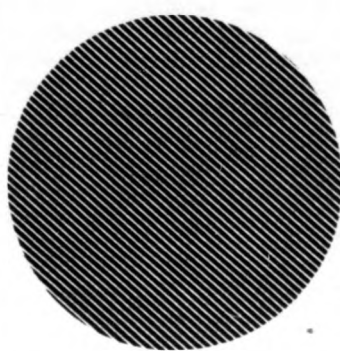
— A stúdió nyilván gazdálkodik egység is. Milyen úton-módon igyekszik megállni a saját lábán?

— Természetes, hogy törekszünk jelentékeny bevételhez jutni. A városi tanács 1987-ben egymillió forintot adott munkánk finanszírozására, s a tervben — erre az évre — 800 ezer forint kitermelése (hirdetésekből, reklámfilmek készítéséből, egyéb módon) szerepel. A 800 ezret már megtermeltük, a tervet tehát túlteljesítettük. Ez annak is köszönhető, hogy egyre bővül a szolgáltatásunk: vállalati eseményekről, családi ünnepekről filmet készítünk. Igyekszünk letörni a maszekok irreális magas tarifáját. Különböző intézményekkel (művelődési központ, könyvtár stb.) megállapodunk abban, hogy utánjátszások az adásainkat. A csak az üzletre koncentrálni szemlélettel viszont természetesen óvakodunk, fő tennivalóink, céljaink azok maradnak, amelyekről korábban szoltam.

Erdel Sándor

New York-i hárfások

Debrecenben

Rendkívüli zenei esemény színhelye lesz október 9-én este fél nyolctól a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola debreceni tagozatának hangversenyterme: koncerten mutatkozik be a világhírű New York-i Hárfagyűttes. A művészcsoporthat 1970-ben Aristid von Wurtzler alapította azzal a céllal, hogy a hárfát kiemelje zenekari szólista szerepből és önálló hangszeres lehetőségeit felmutassa. Mivel a hárfára írott zenei művek száma viszonylag csekély, ezért elsősorban átiratok alkotják az együttes műsorát. Ezeknek révén a zenekar a hárfára olyan hangzási sajátosságait tudja kidomborítani, amire korábban még nem volt példa.

A négy fiatal hölgyből álló csoport már a világ minden részén koncertezett. Finom kamaramuzsikájukat számos hanglezet örökölte

New York Harp Ensemble

Music Director and Soloist: Aristid von Wurtzler

meg, köztük az is, amely a Vivaldi, Albeniz, Saint-Hungaroton kiadásában néhány éve Magyarországon jelent meg. Debreceni fellépésükre saját hangszereiket hozták az Országos Filharmonia, a Hazafias Népfront megyei bizottsága és a Zeneművészeti Főiskola rendezői.

Hangversenykörúton Ausztriában

Nagy melegben 500 kilométer megtétele után a fáradtság ellenére a Debreceni Kodály Kórus megérkezése után fél órával már próbán vett részt a világ egyik jelentős zenei központjában, Bécsben. A világhírű művészek naponta szereplő Konzerthaus milliője már az előtérben tiszteletet parancsolt.

A Debreceni Kodály Kórus 2 évvel ezelőtt a Haydn Sinfonietta meghívására már bemutatkozott Bécsben. Nyilvánvaló, hogy az akkori siker jelentősen hozzájárult a kórus jelenlegi meghívásához. A próbán régi muzikus barátaink vártak és köszöntötték a kórust, örülve annak, hogy ismét közös munkánk eredményeként csendülhet fel Mozart Requiemje és Haydn Teremtés című oratóriuma.

Aki Bécsben járt és megismerkedett e világáros nevezetességeivel, nem kerülhette el figyelmét a város központjában impozáns tér közepén elhelyezkedő Karlskirche. A templom Ausztria legjelentékenyebb barokk templomának számít, amelyet VI. Károly császár építtetett a pestisjárvány megelőzése után. Bécsi koncertjeink mindegyike ebben a templomban volt. Megérkezésünk napjának estjén két a cappella mű, Verdi: Ave Maria, Laude alla Vergine és Mozart Requiemje hangzott fel a csodálatos akusztikájú templomban. Szólót énekeltek: soprán: Nina Wadbo, Elisabeth Linhart, alt: Heidi Eisenberg, tenor: Anders Nilsson és Ivan Urbas basszus. A zsűfőlség megtelt templom közönsége nagy tapsal jutalmazta a szereplőket és szívet gyönyörködtető élmény volt az, amikor a hangversenyek végén kitárták a templom bejáratát ajtaját és elénk tárult az esti Bécs gyönyörű látképe.

A koncert sikerének kellemes élménye és a farszót Minden kórustag érezte en-

nek a bemutatkozásnak a jelentőségét. Erre az alkalomra kiegészült a Kodály Kórus azokkal a kórustagokkal, akik az egész hangversenykörúton nem vehettek részt. A koncertet dr. Grossmann Ferenc, a Collegium Hungaricum igazgatója nyitotta meg. A nagy várakozást egy csodálatos koncert követte, mely Vajda Allelujájával köszöntötte a közönséget, majd Liszt, Verdi, Kodály és Bartók művei csendültek fel Strausz Kálmán vezényletével. Nagy megtiszteltetés jelentett az, hogy a hangversenyen megjelent hazánk ausztriai lőhelyként jól ismert Traunsee partján, és a több száz éves kisváros, Vöcklabruck főterén. Az esti hangverseny a Schöndorfer Kirchében volt.

A koncertturné szervezőjének és a kórus tagjainak nem kis izgalmat jelentett, hogy a zenekar a koncert kezdésének idejére nem érkezett meg. A nagy számú zeneszerető közönség fegyelmetlenül várakozott. Ezt hidalta át a Kodály Kórus azért, hogy a zenekar megérkezését rögtönzött a cappella műsört adott Kodály műveiből Strausz Kálmán vezényletével, amelyet a hála közönség nagy tetszésnyilvánítással fogadott. Időközben megérkezett a zenekar és a pódium közönsége előtti gyors berendezése után felcsendülhetett Haydn Teremtés című oratóriuma. Jóval éjjel után értünk szálláshelyünkre, Bécsbe.

Szeptember 9-én a Karlskircheben ismétlődött meg a Teremtés, majd 10-én a Requiem. Szeptember 11-re esett az a koncert, ami a Kodály Kórus egyik profilja. A bécsi Collegium Hungaricum meghívására lehetőséget kaptunk, hogy bemutatkozhassunk a Bécsben működő Magyar Intézetben. Minden kórustag érezte en-

nek a bemutatkozásnak a jelentőségét. Erre az alkalomra kiegészült a Kodály Kórus azokkal a kórustagokkal, akik az egész hangversenykörúton nem vehettek részt. A koncertet dr. Grossmann Ferenc, a Collegium Hungaricum igazgatója nyitotta meg. A nagy várakozást egy csodálatos koncert követte, mely Vajda Allelujájával köszöntötte a közönséget, majd Liszt, Verdi, Kodály és Bartók művei csendültek fel Strausz Kálmán vezényletével. Nagy megtiszteltetés jelentett az, hogy a hangversenyen megjelent hazánk ausztriai lőhelyként jól ismert Traunsee partján, és a több száz éves kisváros, Vöcklabruck főterén. Az esti hangverseny a Schöndorfer Kirchében volt.

A koncertturné szervezőjének és a kórus tagjainak nem kis izgalmat jelentett, hogy a zenekar a koncert kezdésének idejére nem érkezett meg. A nagy számú zeneszerető közönség fegyelmetlenül várakozott. Ezt hidalta át a Kodály Kórus azért, hogy a zenekar megérkezését rögtönzött a cappella műsört adott Kodály műveiből Strausz Kálmán vezényletével, amelyet a hála közönség nagy tetszésnyilvánítással fogadott. Időközben megérkezett a zenekar és a pódium közönsége előtti gyors berendezése után felcsendülhetett Haydn Teremtés című oratóriuma. Jóval éjjel után értünk szálláshelyünkre, Bécsbe.

Szeptember 9-én a Karlskircheben ismétlődött meg a Teremtés, majd 10-én a Requiem. Szeptember 11-re esett az a koncert, ami a Kodály Kórus egyik profilja. A bécsi Collegium Hungaricum meghívására lehetőséget kaptunk, hogy bemutatkozhassunk a Bécsben működő Magyar Intézetben. Minden kórustag érezte en-

Azonosulás és elkülönülés

Gonda Zoltán grafikáiról

Gonda Zoltán a publikus művészek közé tartozik. Olyan ember, akinek művészi munkássága, minden tárgyiasult eredménye a közönség elé került: egyéni vagy csoportos kiállításokon, újságokban, folyóiratokban, plakátokon, könyvek lapjain. A tárlatlátogató, az újságolvasó szem előtt bontakozott ki, formálódott és alakult mintegy két évtized alatt az a művészi magatartás, melyben mindmáig megerősödött a tiszteltetés és a csodálat a dolgok, az életjelenségek, természeti elemek, tárgyak leképezett formái, jellegzetességei iránt, s akiben szüntelenül ott munkált — az önkifejezés érdekében — az alakítás, a megváltoztatás, a formálás — deformálás, a minősítés, az azonosulás és elkülönülés szándéka és mozdulata. Nem öncélúan, hanem természetesen. Az eredményt a keze alól kikérülő munkák jelzik. S ez a folyamat véget nem érő, mindig megújuló, párhuzamosan futó, egymást átszövő, motiváló.

Az utóbbi néhány esztendőben készült grafikáiból, metszeteiből és rajzaiból készült válogatás is ezt jelzi. Egyben azt a természetes kiteljesedő, higgadó és erőfolyamatot is, amelyben szervesülő egység alakult a kifejezendő érzelem, gondolat, eszköz és forma között. S mindezek öszszetartó ereje, biztosítéka és garanciája maga szemlélet, amely egy sajátos belső világot, művészi-etikai tartást sugall.

Igy hát témáitól függetlenül a készülő műbe akarva-akaratlanul beleírja magát, művészi gondolkodásának, társadalom- és emberszemléletének sajátos jegyeit, a véleményét. Mert hiszen a természeti, tár-

gyi motívumokkal is mindig az emberről beszél. S míg linómetszetein egy vaskosabb, erőteljesebb, szélesebb vésonyomokkal dolgozó művészeket tetszik, addig turajában — a technikából, eszközből adódóan is — egy könnyedebb, finomabb, artiztikusabb vonalvezetés a jellemző. És bár alkotószemléletében uralkodóvá vált a groteszk, az álság, a torz, a talmi, a hamisság, a kövületté merevedés nevétségessége, szelíd humorral, gyöngéd részvétellel mindig oldja az ellehetetlenülést. Művészi mondanója kiteljesítésében nem kell nagy témákhoz nyúlnia. Az állatidomár, a hordár, a proféta vagy a filozófus nem nem rendkívüliségükben, hanem képi-művészi megformáltságukban hordoznak értéket. De a Rögöszme, A kis táncosnő metamorfóza, a Jónás álma, a Madaras fa, A bogaras lepedő, a Madártemető című lapjai éppen a különös irányító fogékonyságát, a jelképes értékű események, jelenségek, mozzanatok, helyzetek iránti érzékenységét jelzi. Egyben persze azt a tudatosn vállalt törekvését is, amelyben kifejezésre jut az ember mélyebb megértésének szüntelen óhaja, a való világ szép és megtörtetett értékei fölött érzett fájdalom.

Gonda Zoltán egyre gyarapodó grafikai lapjai: rajzai, rez- és linómetszetei egyben egyre teljesebbé, zárttá és egységessé formálják azt a képet, amely immár nemcsak ember-művészi óhaját, de természetértékei láttán dokumentált művészi valóságának fogadhatunk el. (Tungsram, Hajdúbüszörvény)

László Imre

KÖSZÖNTJÜK SZÜLETÉSNAPIJÁN SZABÓ MAGDÁT

Szabó Magda:

AUBADE

Ejjel a vadász nem vadászik,
mégsem pihen a vad,
mire vackáig tántorog,
azon is nyuglódik, forog,
ketten lesik az új napot,
ő és a virradat.

Hogyha a napi megalázást
úgy lemoshatnád, mint a kormot,
s a kádban hagynád nappalod,
melyen szegény fogad csikorgott,
éjjel még meglelnéd magad,
de bőrdön túl, hűsodón túl,
az idegeden, csontodon túl
még él és hat a nap.
Mint gyermek, aki mit se vett,
és mégis folyton megverik,
lesí szörnyű szülője arcát
reggeltől másik reggelig,
tördeljük félénk igazunk,
mert hátha megmásl a végzet,
s ha azt kiáltjuk: életünk,
a visszhang nem felel: enyészet.

Veszély s veszély közt hintál
a karcsú éjszaka,
billen, lehull a csillag,
tág gyűrűt vet körötte
az agasztus tava.
A tarkó alatt, árvám,
meggyűrődik a párnád.
Ó, szomj, te oltathatlan!
Kinek van még szava?

Isten! Istenem!

Hajdú megye szól,
mikor megszólalok,
ha véletlen kiejtem: „élet”, „félek”,
nyelvem fölött pattognak, mint a fények,
pici díftongusok.
Hetvenhetedik nagyapám sírját is
itt rottották szét őszi viharok,
az én torkommal mordulnak az ősök,
akik e földért voltak felelősök,
én én vágyok, s mégsem csak én vagyok.
Csak bámulok, amikor szenvedélyem
testemnek minden pórúsán kitör,
valami üköm szór átkot belőlem,
vesző jussáért az pöröl.

Enyém e nép. Tudom minden hibáját,
átkozom és sírok vele,
alföldi, ősz szemöldökök alól
apám bámul rám, okos kis szeme,
a jegenyék, az elvarázsolt lányok
mind olyanok, mint fiatal anyám,
ki égre nézett, úgy táncolt magában
rég összeomlott házuk udvarán.
Istenem. Isten! Bizony, ez az ország
miénk is. Ha elgondolom,
hogy nem kellünk neki, se te, sem én,
hogy eldobott, hogy nincsen irgalom,
úgy nézek, némán, mint anya, kinek
egyik fia másik fiára késsel
rohan, s ő áll, két gyermeke között,
a szívében a kettős szenvedéssel.

Hajnalogdik. Nem neked, nem nekem.
A Vérmező felett
hozzák már irgalmatlan fellegek
az új napot.
Mik támasszák meg holnapi utad,
miféle mondatok?
Ezen a szörnyű hajnalon
ugyan mit mondhatok?

Hazánk e föld. Még akkor is,
ha százszor megtagad,
hazánk e föld, még akkor is,
ha el sose fogad,
még akkor is, mikor vadász,
és mi vagyunk a vad.
Hazánk. Anyánk. Most mostohánk.
Sikolts, van rá okod,
hisz összezúzza homlokunk,
úgy ad polgárjogot,
köszemmel néz ránk, mint Kronosz,
hány fiát falta, falja?
ez az a föld, hol síneken
hasad le költők karja,
Kazinczy hiába kiált,
Vitéz heptika marja,
elbujdosik a Vén Cigány,
kegyes téboly takarja.

Ejjel a vadász nem vadászik,
mégsem pihen a vad:
ketten lesik az új napot,
ő és a virradat.
Nézz rám! Kíátsd el a nevem,
mert szívem megszakad.

Ó, minden szó milyen sok!
Minden szó mily kevés!

Kelj fel. Óránk komoly kontya alatt
most ébredt fel a keltő berregés.

„Debrecent vállalni kell...”

Beszélgetés Szabó Magdával

Először telefonon hívtam budai lakásán. Az üzenet-rögzítő jelentkezett. Bemutatkoztam. Kapcsolás. Szabó Magda vette föl a kagylót. „Munka közben csak meghallgatom, ki beszél — magyarázta. — Ha közeli ember, kivált, ha debreceni, személyesen válaszolok.” Megegyeztünk, hogy majd Debrecenben találkozunk. Egykori iskolatársánál, hú barátjánál, dr. Sarkadi Károlynénál várt. Vörös rózsával köszöntöttem a hölgyeket. „Gyorsan vázába vették, hadd éljenek — intézkedett Szabó Magda. — És most nézz körül! Mintha otthon volnék. Az ablakból és a folyosóról a Fűvészkert utcára, a Református Kollégiumra, a Darabos utcára, a Hunyadi utcára látni — mutatta. — Még a berendezés is otthonos.” A háziasszony az ebédlőbe kísért minket. Friss kávéval kínált. Valóban, az ódon szépségű, sötét huzatú, faragott, kényelmes bútorok akár a Szabó-, a Jablonczay-, a Rickl-házban is állhattak volna, például 1917. október 5-én, Szabó Magda születésekor. Neki onnét otthonosak. Nekem a Régimódi történetből meg az Okútból ismerősek. Közük talán könnyebb lesz a visszatekintés a hetvenedik évfordulón. Szabó Magda egy magas támlájú kanapén helyezkedett el, kissé oldalra dőlt. Élénk és derűs volt, természetesen és kecsesen nőies. „Kérdezz csak — biztatott. — Hátha nem mondtam el még mindent Debrecenről!”

— Regényeid, elbeszéléseid, színműveid, esszéid, verseid elválaszthatatlanok Debrecenről és a Tiszántúlról. Végül mintha e táj életét tágitanák általános érvényűvé. Olyan helyzeteket ábrázolnak és elemeznek, mikor az egyén, a család, a közösség szinte a történelem érzékelhető kényszerere alatt cselekszik. Debrecen különbözősége tehát abban állna, hogy itt tisztán jelentkezett a történelem hatalma a pillanaton, a véletlenen?

— Szokatlan közvetlenséggel és tartóssággal jelentkezett Debrecen az ez tette Debrecenné, hogy sokféle elzártága találkozott, és fokozta egymást. Mint település puszták, erdők, homokdombok gyűrűiben fekszik, számítsuk hozzá, hogy a tizenhatodik, a tizenhetedik, a tizennyolcadik században igen gyéren lakott területen. Ráadásul a török hódítás és az ország három részre szakadása után elvágva nyugattól is, keletről is. Végül a kálvini reformáció befogadásával az egyhítt város a katolikus környezettel is elszigetelődött. Ebben a helyzetben Debrecennek, ha élni és fejlődni akart, márpedig akart, úgy kellett önállóságra törekednie, hogy szüntelenül figyelt, tájékozódott, alkalmazkodott. Közös szabadságát és polgári szabadságát szintén szüntelen adóval, sarccal váltotta meg királynál, császárnál, szultánál, fejedelemnél, ilyen-olyan hadúrál. Csupa ellentét, szélsőség ez. Önállóság és kiszolgáltatottság. Egyéni szabadság és közös kötelezettség. No és az emberek össze voltak zárva, törvény tiltotta el az idegeneket. Három évszázad alatt itt mindenki, minden családnak, minden nemzedéknek ez a születtet bele. Választási lehetőségeiket, döntéseiket ez a körülmény befolyásolta. Így alakult ki jellegzetes életmódjuk, gondolkodásuk, magatartásuk. Megszokták, hogy kis ügynek is életrehalálra menő tétje, következménye lehet. Sose engedhették el magukat. Jellemük keményre, élesre edződött. Innen eredt nem pillanatnyi, hanem szívós indulatosságuk, szenvedélyességük, konokságuk, ismétlem, kis ügyben vagy nagyban

egyaránt. Ha a konzervatív-ságot választották, abban. Ha a haladást, abban. Ha szerettek, abban. Ha gyűlöttek, abban. Ezért a halálos haragok, látszólag értelmetlenül, és a halálos hűségek, érdemtelenül. Debrecen a drámák és a drámahősök városa. Itt könnyen ölnek, könnyen sírnak. Az az első három évszázad ilyen hagyományt és szokást alapozott. Nemzeti, történelmi szempontból is. Fénykorában Debrecen afféle magyar városköztársaságnak tekinthetjük. Megtartó kálvinista hitét, gazdasági és közigazgatási önállóságát azonban türelmetlen egyhítség és kirekesztő védekezés merevítette. Később ez okozta elmaradását, elmaradottságát. De a történelem szorításában kikovácsolódott keménység, komolyság, konokság bizonyos emberi méltósággal töltötte meg a debreceni magatartást, a debreceniséget a szürke korszakokban is. Meg se kell kaparni ezt a várost, aki hozzáér, a történelmet tapintja.

— Nem számoltam, de legalább száz Debrecenhez kötődő férfi és nő lakja az elbeszélő és színpadi művek világát. Százféle igazságukat, szándékukat az írói ábrázolás tudomásul veszi, tiszteltben tartja, anélkül, hogy kizárólagos értékrendhez mérné őket. Teljes értékkel és teljes boldogsággal senkit se ruház föl. Ervényes ez a többi alakra is. De a főfogás maga mintha debreceni élményből és tapasztalatból táplálkozna.

— Debrecenben születtem, és tizenhét éves koromig jószerint ki se moccantam innét. Emberismeretem ide gyökerezik, és fordítva, Debrecen én elsősorban az embereimben, embereimben sorsában ismertem meg. Konok és szenvedélyes aszszonyokban például, akik inkább belepusztultak, de nem engedtek az igazukból. Sok bírálóm nem is érti, hogy szerepeltetek a huszadik században ilyen jellemeket. Pedig léteztek, léteznek, nem kevesen. Közük értettem meg azt is, hogy ember dolgokban nincs egyetlen igazság, el kell fogadni, ha ki-ki a maga igazságát véli egyetlenné. Következőképp, ha én, az író igazságra töreksem, meg kell értenem az alakok benső igazságát, szándékát, és az én igazságom az lehet, hogy a sokféle igazságot együtt ábrázolom, együttélésüket, kölcsönösségüket kezelve általános igazságként. Meggyőződésem, hogy ebben benne foglaltatik a humánus ergölcsisége, a türelmesség és az emberi méltóság elve. Másik oldala, hogy a különböző igazságok milyen megvalósító eszközzel társulnak, tisztességgel vagy tisztességtelennel. Ebben már nincs egyenrangúság, ezt szét kell választani. Olyanformán, hogy aki tisztességtelennel cselekszik, tisztességtelensége visszat az igazságára, emberi méltóságára, egész sorsára. És ez így is sors, ilyen sors. Ha mindezt összevetjük, kiderül, hogy az állandó mozgásban és viszonylagosságban nem is lehet kizárólagos, makulátlan érték és boldogság. Valamennyire minden igazság és minden sors hiányos, sérült. Valamennyire mindenki a magapoklában forog, a hős is, a gyáva is a magáéban, persze egyik emberi méltóságának megtartásával, másik elvesztésével, — elvesztegetésével. Igen, ez az emberismeret és életfelfogás debreceni örökség. Itt tanultam meg, hogy a szótlán, a házába zárkózó, a semmi dolgokkal foglalkozó emberben is mekkora indulat feszül, micsoda sors sürűsödik. Aztán ezzel a szemmel néztem szét az országban, a világban, a nagyvilágban is változó évtizedekben. Írói munkám erre a fo-

Rébner Márta felvétele

lyamatra épül. Folyamatra, vagyis arra, ahogy a partikuláris tapasztalat a gondolkodásban és a művészi ábrázolásban mind általánosabbá szélesedik, emelkedik.

— Talán följogosít ez, hogy a személyes helyzetre és sorsra fordítsam a szót. Erdekes egyeztet, hogy írói pályád is most ért kerek évfordulóhoz, hisz mint induló költőt ezerkilencszázharmachét tavaszán mutatott be Oláh Gábor a Csokonai Kör felolvasóülésén. Tíz év múltán már elismert költőnek számítotál, a fővárosban éltél, a népi demokratikus kormány kulturális minisztériumában bizalmi tisztséget töltöttél be. Egyszer csak törés következett. Kiszorultál az irodalomból, állásodból eltanácsoltak, bizalmatlanság vett körül. Kurtán-furcsán bánt veled a debreceni hivatalosság is. Húsz év telt el, mire újra egyenesbe került az emberi és írói pálya. Te azonban egy pillanattal se haragudtál Debrecenre. Mostanában meg mint közéleti ember és mint magánember felelősséget, áldozatos felelősséget tanúsítasz a város iránt. Mi indokolja ezt? Mit vársz cserébe?

— Borzasztóan fájtak azok a csapások. Épp a legszebb, legjobb éveimet keserítették meg. De nem törtek össze, mert a lelkiismeretem és a méltóságom tiszta maradt, ugyanúgy a férjemé, Szobotka Tiboré is. Mőduknak állt, hogy előrébb jusunk, de nem vállaltuk a tisztességtelen, megalázó föltételeket, nem szennyeztük be magunkat hazugsággal és másokat se szennyeztünk be. Mindenben és mindenkor a humánus érzés az építészhez ragaszkodunk, ebből merítettünk erőt. Debrecen? Persze hogy nem haragudtam rá. Hiszen ami rossz és csúf volt akkor az életben, az ország életében, azt Debrecen is szenvedte. A véten és szenvedétséghez tartoztunk. Megértettem és féltettem Debrecen. Féltettem az értékeit, a történelmét, hogy kiforgatják belőlük. És átkoztam azokat, akik tudatosan és gyáván a tisztességtelenséghez és a romboláshoz pártoltak. Mikor a legrosszabb elmúlt, ahogy erőm engedte, részt vettem a második újjáépítésben. Meg kellett harcolnom a magam harcát akkor is, de legalább nyíltabban, nyilvánosabban tettem, reménykedhettem benne, hogy az igazság fokozódni fog. Késéssel, lelki-

emeri veszteségekkel, de megérttem, hogy lassan a műveim igazsága is utat tört itthon és külföldön. Ez fontos nekem, mert hiszem, hogy az életművemmel nem önös kis célokat kell szolgálnom, hanem nagyobb igazságot, a humánus, az emberi méltóság és türelmesség, a nemzeti fölemelkedés igazságát. Ha ez fontos, akkor a forrása is. Ennek belátása csak szorosabban fűz Debrecenhez, meg halás természetű is vagyok. Debrecenről kaptam a legtöbbet, illik viszonznom, ahogy tudom, ez az ép lelkiismeret parancsa. Szülővárosom értékeinek növeléséhez akarok hozzájárulni. Családi örökségem és kötelességem is ez. Őseim az eszük és a kezük munkáját, javaikat, sőt életüket építették bele Debrecen és a Tiszántúli gyarapodásába. Nekem ezt kamatosul visszaadta Debrecen és a Tiszántúli, most hát rajtam a sor. Van is tennivaló. Debrecen a rossz években sokat elherdált kincseiből. Nem lehet eléggé szerketeni azt a magatartást, ami a kincsek közül az első, a történelmi értékek, fölelevenítésének mai és holnapi kibontakoztatásának magatartását. Azt, hogy nemcsak a betonjárdá fölötti Debrecennel kell törődni, hanem a föld alatti Debrecennel is. Debrecen a történelmével egyetemben része Magyarországnak és Európának, csak így része. Ennek elfogadatlansága persze harcba kerül. Debrecen a jóban is, a rosszban is konok, konokul kell mellé állni, szerketeni is. Debrecen nem elég szeretni. Debrecen vállalni kell. Ezt csináltam, csinálom. Élek a jogommal, mint a város díszpolgára javaslatokkal állok elő a tanácsban. Támogatom a középiskolákat, hogy olyan fiúkat és lányokat neveljenek, akik az eszükkel és a szívükkel vállalják Debrecen értékeinek kutatását, őrsését, gazdáltságát. A Tiszántúli Református Egyházkerület főgondnoki tisztségében város és egyház múltból jövőbe tartó közös fejlődésén munkálkodom. Ami mindebben eredmény, az az örömem, az az elégteltem. Többet nem várok cserébe. Még egy sírhelyet se, mert arról még a férjem életében, együtt gondoskodtunk.

— Köszönöm a beszélgetést. Születésnapod alkalmából pedig a Napló szerkesztősége, olvasótábor és a debreceni irodalmárok nevében minden jót kívánok, főleg hosszú, nyugodt és termékeny éveket!

Székellyhídi Ágoston

A vo Erdélyi

Ötven esztendő meg Mar... az erdélyi mag... telmiség találk... a mindinkább... antifasiszta né... mében kívánt... a kisebbségi s... megek nagy... Szervezői és... harmincas éve... pó fiatal írók... publicisták vo... sodik” erdély... számára már... zezet jelentett... lét. A fiatalo... nemzetiségi tá... ciális ártétege... ta: soraikba a... paraszti szárm... ve kulturális... meghatározó sz... merték a rom... zetet, a román... kultúrát is, és... mán úgy gond... elnyomott ne... megeknek a... resszóival, a... kásmozgalom... fogniok, s kö... niuk a demok... kulásért, és... kezteben a... autonómiáért.

A népront... tervét a balol... tömörítő Ady... vében Balogh... fel, s a terv... szorgalmazta... is, midőn meg... erdélyi ifjúság... hatású cikks... augusztusában... Vásárhelyi Tal...

Szabo

Az okút... város: gyö... láltam.

Ugyanilyen... maradt a sz... kor is, mi... mivel össze... csak elmoso... kor évtized... világ merőb... len kulissz... datosodott... Égei-tenger... mig a mir... és a hibisz... bozótyját b... tem a szél... alatt, a ten... jára remu... az közölte... partra va... apostol, va... európai vár... onfaló bul... a középkor... őrző keske... házak ár... nem járt se... tár, s Rola... kút tetejé... zatoronoz... keréngő fig... fekete hatt... mögötte, a... men glecc... Elmosolyod... tudtam, s... hogy az én... mindennél... het igaz, s... se folyója... lők minden... szöve fénny... hogy túlsá... maradjanak... arról nag... öszjárték... ezer éven... mitott, ne... legszébbnek... levegője... mint az... Viz sem i... máshol, a... olyan igaz... se láttam t... nyú csill... én születte... Pedig ott... lóban, és... ség, és ke... A nyár a... hasította a

A vásárhelyi találkozó

Erdélyi magyarok tanácskozása ötven évvel ezelőtt

Ötven esztendeje rendezték meg Marosvásárhelyen az erdélyi magyar fiatal értelmiség találkozóját, amely a mindinkább kibontakozó antifasiszta népfreget szellemében kívánt választ adni a kisebbségi sorban élő tömegek nagy kérdéseire. Szervezői és résztvevői a harmincas évek elején fellépő fiatal írók, tudósok és publicisták voltak. E „második” erdélyi nemzedék számára már adott életképeket jelentett a kisebbségi lét. A fiatalok helyzete a nemzetiségi társadalom szociális átrétegződését mutatta: sorakba a kispolgári és paraszti származásnak, illetve kulturális háttérnek volt meghatározó szerepe. Jól ismerték a román népet helyzetét, a román nyelvet és kultúrát is, és ennek nyomán úgy gondolták, hogy az elnyomott nemzetiségi tömegeknek a román progresszióval, a román munkásmozgalommal kell összefogniuk, s közösen harcolniuk a demokratikus átalakulásért, és ennek következtében a nemzetiségi autonómiáért.

A népfreget találkozó tervei a baloldali fiataloktól tömörítve Ady Társaság nevében Balogh Edgár vetette fel, s a terv megvalósítását szorgalmazta Tamási Áron is, midőn megírta Cselekvő erdélyi ifjúság című nagyhatalmú cikksorozatát. 1937 augusztusában jelent meg a Vásárhelyi Találkozó előké-

szítő bizottságának felhívása, amely a többi között a következőket tartalmazta: „Szükségesnek látjuk társadalmunk átfarmálását abból a célból, hogy az erdélyi magyarság egyetemes érdekének a-sikján az osztályok közötti választófal eltűnjék. A falusi kisbirtokos rétegnek és a munkásságnak kell alkotnia azt az erős nemzetiségi testet, melyet a nevelő értelmiséggé alakult közeposztályunk kell szolgáltasson. Ilyen előzmények után ült össze október 2-től 4-ig a találkozó, amely után Tamási Áron elnökelével tartotta meg tanácskozásait.

Tamási elnöki megnyitóját közös munkára és felelősségvállalásra szólította fel a megjelenteket. „Mindenkori felelős a munkában — szögezte le —: mutassatok hát emelkedett lélekkel utat! És ahogy férfiakhoz illik, adjátok vissza a szónak erkölcsi tartalmát, nemzeti súlyát és emberi hitelét. Gondoljatok arra, hogy vizsgán álltok népetek előtt, s hogy az erdélyi magyarság történelme rajtatok keresztül azt a generációt fogja megmérni, amely ma a legnagyobb felelősséggel tartozik népének.” Az elnöki megnyitót előadások és beszámolók követték. Ezek sorában Albrecht Dezső az erdélyi magyarság „társadalmi alkatáról”, dr. Asztalos Sándor az erdélyi magyar-

ság közjogi és nemzetközi jogi helyzetéről, Kacsó Sándor az erdélyi magyar és román nép „építő együttélésének feltételeiről és útjáról”, Pálffy Antal az iskolai oktatás helyzetéről, illetve az iskolán kívüli népművelésről, Szemlér Ferenc az erdélyi magyar tudomány, irodalmi és művészeti életéről, Gagyi László a kisebbségi sajtóról, Nagy István a munkástömegek helyzetéről, Vita Sándor az erdélyi magyar közgazdasági politikáról, gróf Teleki Ádám pedig az erdélyi magyar mezőgazdaságról beszélt.

Az előadásokat mindig vita követte, s e viták figyelembevételével adták közre a Hitvallás című záróhatározatot. „A Vásárhelyi Találkozón megjelent fiatal romániai magyar értelmiség — hangzott e határozat — a legteljesebb nemzeti, szociális és politikai egység vágyától áthatva kimondja, hogy az erdélyi magyarság minden tagjára a sorskérdéseink és küzdelmeink iránti érdeklődés, tevékeny szolgálat és munka hárul. A magyarság minden egyes tagjának teljesítenie kell mind anyagi, mind szellemi tehetségéhez mérten kötelességét magára hárított nemzetünk iránt.” Ugyanez a határozat a következő szavakkal fordult a többségi nemzet képviselőihez: „A Marosvásárhelyen

összegyűlt fiatalok egy szabadságot szerető nép nyíltságával fordult a nemzeti álmaiban beteljesült és Gyulafehérvár magas szelleméhez felemelkedni tudott román néphez és irányítóhoz, hogy az élet- és az emberi jogában veszélyeztetett magyarság számára találja meg azt a módot, amely a lelki kibéküléshez, egymás becsületes megértéséhez vezet, és a történelmi egymásraultásban élő két nép számára a szabad testvéri együttélés lehetőségeit megteremti.”

A legszélesebb összefogás keretében rendezett „ifjúsági parlament” a népfreget gondolat jegyében véggezte munkáját, midőn a munkásság, a parasztság és a progresszív értelmiség szövetségét szorgalmazta, s a romániai magyarság szociális és nemzetiségi kérdéseinek megoldására tett gyakorlati javaslatokat. Az európai népfregetmozgalmakhoz és különösen a magyarországi Márciusi Fronthoz hasonlóan jelölte meg a követendő utat. S ha a további közös cselekvést a Közép-Európát hamarosan elborító fasizmusnak sikerült is megakadályoznia, a Vásárhelyi Találkozó szelleme és politikai öröksége továbbra is megmaradt. Ezt az örökséget méltán vállalhatják a mi korunk nemzetkedéi is.

Pomogáts Béla

Szabó Magda:

Őkút

(Részlet)

Az ókút fenekén ott a város: gyönyörűnek találtam.

Ugyanilyen gyönyörű maradt a szememben akkor is, mikor már volt mivel összehasonlítanom, csak elmosolyodtam, mikor évtizedekkel később a világ merőben valószínűtlen kulisszái között tudatosodott bennem ez, az Égei-tenger egy szigetén, míg a mimóza kénszínű és a hibiszkusz vépiros bozótját borzolta köröttem a szél, s a szikláknál, a tenger egy pontjára reumatatva, valaki azt közölte: ott szállt partra valamikor Pál apostol, vagy valamelyik európai város utcáin, neonfalu bulvárokon, vagy a középkort változatlanul őrző keskeny oromzatos házak árnyékában, ahol nem járt se török, se tántár, s Roland vitéz egy kút tetejéről bámulta az óratorony zenére mozgó, zománcozott köpenyű, keringő figuráit, a tavon fekete hatvány ringatózott, mögötte, a horizont peremén gleccser villogott. Elmosolyodtam, mert tudtam, mit érdekeltek, hogy az én szülővárosom mindennél szebb, nem lehet igaz, hisz se hegye, se folyója, se felhőkarcok minden emeletét beszívó fényreklám falai, s hogy túlságosan régről ne maradjanak emlékeim, arról nagy történelmi összjáték gondoskodott ezer éven át. Nem számított, nekem mégis a legszebbnek tűnt, poros levegője is izesebbnek, mint az alpesi rétékek. Viz sem ízlett úgy soha máshol, a szél sem volt olyan igazán szél, sehol se láttam többé olyan fényű csillagokat, mint én születtem.

Pedig ott por volt valóban, és keserves a hőség, és keserves a fagy. A nyár aranytőre meg-hasította a dinnyéket ká-

nikula idején, a piacon a gyümölcshegyek között kibuggyant mézes belük, sikos fogai felett a darazsak szinte behaltak a zamatba és a ragyogásba. Ott nyáron minden évben úgy meghalt néhány ember a hőségtől, ahogy a sarkvidéken megfagyhatott az utazó. Ha befőztek, a nők be-kötött fejjel, de alsóruhában kavarták a lekvárt, felsőtestük majdnem meztelenül villogott, olyanok voltak, mint valami ókori asszonyi misztérium részesei, mert a férfiakat ilyenkor mindenki elűzte hazulról. És néha hónapokon át nem esett, a virágok kiszültek, s ha valaki a Nagyerdőn járt, hallotta, hogy recssen a fenyvágó, gyantás törzsön a fenyőpikkely, mintha a fa kiadná lelkét az elviselhetetlen hőségben. A felhőtlen ég pillantását nem állta a szem, a kutyák elnyúlt állkapocsal hevertek, akár utolsó óráikat élnék, a lovak agyoncsipett farának, nyakának ragacsos, vörös csikjain nyüzsgöttek a legyek, hangjuk vékony volt, mint a fától, hig, zöld dünyögés...

A város, s hitem szerint alighanem a világ szíve is a Nagytemplom volt. A Nagytemplomot akkorának képzeltem, hogy méreteit nem tudtam reális mértékegységek szerint meghatározni. Mikor gúlat láttam képen, s mellette a dimenzió értékeltetésére embert, a Nagytemplomot gondoltam gúla nagyságúnak. Sárga homloka háromszögbe futott össze, tornyainak szeme, szája volt éppúgy néztek a tornyai, mint az emberarcok, soha nem láttam ké-sőbb sem ennyire lélegzően eleven épületet. A toronyban harangok laktak, ha megszólaltak, apám, anyám megállt, a

kongás nyomába bámult, megnevezte, melyik harang szól, hogy mit néztek ilyenkor, mire figyeltek, nem tudtam rájönni egészen odáig, míg el nem vesztettem őket, s magamat nem kaptam rajta, hogy ugyanazzal a mozdulattal emelem a fejemet és bámulok a harangszó nyomába, mint egykor ők. A Nagytemplom magát az eget tartotta csillagain, anyám, aki a Kismester, azaz Bethlen utcán nőtt fel, s a Fűvészkertbe ment férjhez, mindig köszönt is neki. „Kezicsókolom, Nagytemplom!” — mondta anyám, ha elmentünk az épület mellett, ezen sose csodálkoztam, mert bár erről nem esett szó, valahogy tüstént megéreztem a Nagytemplom összefoglaló, szimbolikus jelentőségét, hogy az épület önmagán kívül egyben mindazokat is jelenti, akiket anyám valamikor szeretett, gyerekkora, ifjúsága tanított, akikkel együtt egykor az árnyékában járt...

A Nagytemplom mögött feküdt az Emlékkert meg a Református Kollégium.

A Kollégium apám szemé fénye volt. Ott végeztem iskoláit, akárcsak minden férfi rokonunk, már Vergilius-fordító déd-apám is, úgy beszélt a négyzöld esztendő intézményről, nagy híru nyugati egyetemek testvériskolájáról, mint szerelmes a szerelmeséről, kopott falépcsője minden fokát számon tartotta. Történelmet úgy mondta el nekem, mint egyéb meséit, s akkora érdeklődéssel is hallgattam: tőle hallottam először Méliusz Péter nevét, a reformáció fogalmát, lényegét, olyan idős koromban, mikor érdeklődésem igencsak megmaradt volna a kutyák-macsák-édességek világán belül, tőle azt is, hogy van ilyen nevű hely: Wittenberg, vagy hogy Mária Terézia idejében nem maradhatott volna fenn a főiskola, ha svájci, skót meg holland egyházak nem segítik. Ahogy anyám a Nagytemplomnak köszönt, úgy simogatta meg apám a

Kollégium falát, ha a vakolat hullni kezdett, fejét csóválta, sajnálta, mint egy beteget. Még nem jártam iskolába, de tudnom kellett az erdélyi fejedelmek nevét, akik sóval, vagy valami egyéb adománnyal segítették a főiskolát, s képekről ismertette meg velem az ősi diákviselést. Meséi részint azt eredményezték, hogy minden diákon állandóan az ősi tógát kerestem, s bosszantott, hogy már nem hordják, olyan megvetéssel néztem a tógátlan református gimnazistákat, mintha pucéron járnának, részint meg azt, hogy az erdélyi fejedelmek ügykörét képeztelm más milyennek, mint amilyen a valóságban volt...

Az ókút legfenekén szülővárosom különös, kapu mögötti zajai is élnek. Állat csahol vagy bög, ember sir vagy nevet, öblöns, vagy csak beszél, szebben, mint bármilyen föld bármely dialektusa, különös, zárt magánhangzóival, diftonguszaitval. A friss jégen korcsolyák suhannak, ezek az első korcsolyák fából készültek, ugyanaz a kéz faragta őket, amely a szánkót készítette. Kűszködik a fakorcsolya, karistolja a jeget, nyí a padlásajtó, nyitva maradt, a szellel van valami elintéznivalója, s a házigazdák folyosóján idegen nyelven beszélnek. A húszas évek elejének városa csendes, az utcákat gázlámpák világítják, az ókút visszhangos fenekén a takaródó máig visszazeng. Szomoru ez a hang, de sosincs egyedül, dallama felveri a szelet, s a szél sem marad egymaga, míg átrohan a városon, vonatfűtőt sodor. Olyan csendes a város, hogy az ágyból hallani, ha a pályaudvaron elindul egy szerelvény. Nem tudom, hova megy a vonat, nem tudom, mi a messziség, valószínűtlen, értelmetlen minden út, ami elvezet a városból, ha akartam volna is, ha magába az égbe.

Illés László versei:

Virrasztó

Hány évtizede szorongatja a föld.
A rögök kisimultak Móricz Zsigmond
mellett. Csillaghuszárok marsot fújnak.
Indul dübörgőn a nép. Ki hiányzik?
... fekszik Veres Péter is, az üldözött,

kobzott parasztiró, Ó tudott sírni,
lélekkel a koporsónál, zokogva
bücsüszott. Zakatol-hömpölyög a könny,
rohamra készül, béke. Mennyi járat
a földben, pironkodatsz világ, vetnek
és Péter-Pál után szépen aratnak.
Hiába szólítanak kézfogásra,
nem érzed. Csonttá aszalódott cseléd
ujjaikkal intenek. Énekelnek.

Borsos Miklós: Balatoni szél

Nekem már gyönyörű a Hold,
azóta a telihold a legszebb.
Emlékszel a hatvány mozdulatlanságára,
mikor sulykolt a követ a víz —
a vadkacskák nótázva repültek
Tihany felé,
s előtted térdeltek újra a tóra.
Az este lágyan ringatózott
nyújtózva a déli partig,
bújócskáltak a csillagok.
Mondtad: gondoljunk valamire...
... és kezet rázott a Föld,
az éjszaka.
A Hold csak nézte, nézte,
mint haldokló gyermekét a szülőanya —
hét béke ez a Föld, béke?

Ámen

a mese véget ért
a helytartó ül a bakon
a tó kiszáradt
hogy sétáljon súlyos keresztel
Poncius Pilátus

URAM

bocsásd meg bűneit

(László-tanya, 1986.)

Lélekarang

kerületi a hegyet harangszó

virrasztunk-imádkozunk
— lesegítjük a keresztet

kerületi a hegyet harangszó

(ájtatosság)

zuhanak sárga levelek
ősz botorkál tapogat csak
kottakönyvem rozsdabarna
lapozz szél! vörös ég felett

szólalj meg keresd az arcom
ájtatosság halad velem
erdő piano kézzen
ének térdepel vállamon

ÉRTSÜNK SZÓT!

Aki, amely, ami

E főnévi vonatkozó névmások használatában nagyon sok hibát követnek el, pedig elég könnyű a használatuk. Személyt jelentő főnévre az aki névmással utalunk. „Aki mer, az nyer.” Megnevezett dologra, fogalomra, állatokra az amely vonatkozik. „Elofvastad már a könyvet, amelyet ajánlottam?” A mindennapi beszédben amely helyett ami is használható. „Elofvastam minden könyvet, amihez hozzájutottam.” És végül a főnévvel meg nem nevezett dologra, egész mondat tartalmára az ami vonatkozik: „Ami késik, nem múlik.”

Régi alakjuk ki, mely, mi volt. De mivel sokszor a főmondat rámutató szava tapadt hozzájuk, az az ki-náljuk. Például: „Aki áldó-amely, és az az mi-ből ami lett. Ma már egyaránt használjuk a rövidebb és hosszabb változatokat, néha jelentésbeli különbséggel.

„Ki korán kel, aranyat lel.” Aki a rózsáját igazán szereti, záporosodik, mégis megkeresi. „Ki az urát nem szereti, sárgarépát főzzen neki.” Ugyanígy váltakozik a mely az amely-lyel. Ez az a könyv, amelyet ajánlottam. Az ami, mi változatok közül a hosszú használatos: „Ez az, amit régen kerestem.” A mindennapi beszédben bizonyos esetekben használjuk a ki, mi névmásokat is. Például: „Iri-ék, ha volna kinek” (azaz ha volna olyan ember, akinek írhatnék). Ha valamit megkérőzönek, azt szoktuk mondani: „Nincs mit” — azaz nincsen semmi, amit meg kellene köszönni.

Jegyezzük meg azt is, hogy jelzőként mindig a hosszabb névmásokat használjuk. Például: „Aki áldó-amely, és az az mi-ből ami lett. Ma már egyaránt használjuk a rövidebb és hosszabb változatokat, néha jelentésbeli különbséggel.

Kiss István

A búza agrotechnikája a XIX. században

A földművelés egyik alapfeltétele a talaj, s termékenységnek a fenntartása az emberi beavatkozás sarkalatos kívánalma. Mindez beletartozik a termelési tényezők ama nagy csoportjába, amely magába foglalja a termelés-technikai eszközöket, s alkalmazásuk elméleti módszerét. Ez viszont nem más, mint az agrotechnika területe, ami hozzásegíti az embert egy színvonalas, kiegyensúlyozott mezőgazdasági kultúra megvalósításához. Az agrotechnika módszerei állandóan finomodtak, igazodva a tudomány fejlődéséhez, illetve azt követve. Különösen szembetűnő ez a múlt század folyamán, amikor megteremtődtek az ún. ökszerű mezőgazdaság feltételei. Ez a változás a világ egyes területein más-más időben zajlott le, s intenzitása is eltérő volt.

Különösen érdekes nyomon követni a hazai fejlődést, amely teljesen átför-

málta — a korábbihoz képest — a magyar mezőgazdaságot. Mivel a búzatermesztés prioritást élvezett, így ildomos megvizsgálni e növénykultúra természetesen beállott változásokat, közülről elsősorban a talaj-előkészítés történetét. A fentiekből eredően, a búzatermesztés terén nyert ez irányú tapasztalatok meghatározóak a gabonafélék csoportjába tartozó más növényfélék körüli teendőket is.

A növény igényéhez alkalmazkodó talajállapot elérése nem könnyű feladat. Ennek tulajdonítható sok esetben az, hogy egy fajta megjelenése még nem garancia a mennyiség növekedéséhez, a minőség javulásához, ha annak agrotechnikai igényeit figyelmen kívül hagyjuk. Bár sok összetevője van az eredményes növénytermesztésnek — elővetemény, fajta, művelési módszer stb. —, komoly szerep jut a talaj-előkészítés mikéntjének.

Sikeres gazdálkodás szárazságban. Magyar dry-farming. Bp. 1925. A francia Jean dél-franciaországi birtokán eke nélküli talajművelésre rendezkedett be, ki- zárólag őszi búzát termesztve. Speciális kiképzésű és alakú kultivatort használt. Ez a rendszer is a XX. század első évtizedében került az érdeklődés homlokterébe. A külföldi példák a hazai szakemberek körében bizonytalanságot szültek az eke használatát illetően. Bár rövidesen kiderült, hogy vezető szerepéről nem kell lemondani, mégis alkalmazása árnyaltabbá vált az egyes hazai művelési rendszerekben. Gondolva itt Baross Lászlóra, Manninger G. Adolfra. Ezek ecsetelése viszont már túlmutat a jelzett időhatáron.

Eke és talajművelés

Milyen eketípusokat használtak a múlt században hazánkban? A magyar mezőgazdasággép-gyártás megindulása előtt a féléves, vasékék — elsősorban a nagybirtokon — külföldről, főleg Angliából és Németországból kerültek be. De voltak uradalmak, ahol maguk is készítették őket. A javítást mindenképpen helyben végezték el. Ismertebb külföldi típusok: hohlenheimi, az osztrák Zugmaier-féle eke, a veverkovici ruhadloekék, de magyar tervezésű ekek is vannak a XIX. század első feléből: pl. Benkő-féle, vagy Török-féle eke 1842-ből. A legnagyobb hírnévként örvendett a Vidacs-féle eke. Erről ő maga írja: „Munkáságunk fő tényezője az elmúlt évben (1860) is az eke volt... alig bírnak eleget készíteni... örömmel tapasztaljuk, hogy az utóbbi időben vásárlóinknak nevezetes része parasztagdókból állott, bizonyosságul szolgálva arra, hogy a mezei gazdaságot is meghonosulni kezd.” A külföldi cégek közül jó néhányan üzemeltetnek hazánkban, jó üzletet remélve, pl. az angol Clayton cég — 1858-ban Pesten.

Bár terjed a vasekék használata, mégis 1872-ben csak a Kárpát-medence közepén, zömmel a Duna-Tisza közén, átnyúlva a Tiszántúl egyes részeire, van 10 százaléknál alatta a faekék használata. Az erdélyi részeken kizárólag azzal szántanak, de a bihari körzetben és a Hajdú kerületben is 61–70 százalékkal részesedik az elmúlt kor reliktumai. Az eszközváltás pl. Debrecen nagyobb körzetében csak az 1880–1890-es évek fordulóján következett be. A század végén használták még a Vidacs-ekéhez hasonló ún. magyar ekét, amelyet Kühne Ede mosonmagyaróvári gépgyára dobott a piacra. A Sack-rendszerű eke módosított változata is kikerült az óvári üzemből. Ezen eketípusról Cserháti Sándor megjegyzi, hogy „nálunk a legismertebb és bizonyára legjobb alakja a Sack-ekék”. (ti. a henger alakú kormánylémmel rendelkező ekék közigazgatási használaton itthon nem jelentkezett, ti. az 50–250 százalékos többletermés. Ennek ellenére jó néhány alapvető tisztázódott, ámbar használatát csak jóval később mutatózott. Gyárfás Józsefet pedig egy kitűnő szak- könyv megírására ösztönöz-

Surányi Béla

Korunk pestise

A világ közvéleménye egyre nagyobb aggodalommal figyeli korunk pestisének, a kábítószertörvénynek a terjedését. Minden erőfeszítés ellenére a kábítószerek — legalábbis eddig — évről évre tovább terjednek, és mind több áldozatot szednek, sajnos már nálunk is. A napisajtó, a népszerű tudományos folyóiratok hasábjain nap mint nap olvashatunk a morfiom, a heroin, a marihuana, az LSD és más, hasonlóan veszélyes szerek áldozatainak tragédiáiról. Olyan szerek ezek (drogoknak, narkotikumoknak is nevezik őket), amelyek bevétele után megváltozik az ember közérzete, ezzel együtt a hangulata és igen gyakran a magatartása is. A kábítószert az a gyógyszer vagy vegyület, amely az élő szervezetben, elsősorban a központi idegrendszer működésében olyan változást idéz elő, amely — akár csak rövid időre is — átalakítja az ember személyiségét.

A kábítószerek nagy része gyógyszer, amely adott okból, pontosan meghatározott adagolásban nélkülözhetetlen az orvostudomány számára. A probléma ott van, ha valaki a kábító gyógy-

szerekkel nem él, hanem visszaél, ha nem szigorúan az orvosi előírásoknak megfelelően használja azokat, hanem mértéktelenül szedi őket. Akkor kialakul — rövidebb-hosszabb idő alatt — a megszokás, illetve a függőség. Ez olyan mértékű lehet, hogy egy idő után már nem is tud élni a megszokott méreg nélkül.

A függőség lehet lelki: ez a gyakoribb, gyakorlatilag majdnem minden kábítószert vagy gyógyszer esetében kialakulhat. Azt a mértéktelen vágyat jelenti, amely a drogok bevitelére irányul, minden lehetséges (törvényes és törvénytelen) eszköz segítségével. A cél: elkerülni a drog hiányából adódó kellemetlen érzést, az „ürességet”, s biztosítani a jó érzést, a kielégültséget. Így alakul ki a halálos körforgás. A lelki függőséghez nem elkerülhetetlenül társul egyidejűleg testi függőség. Ilyenkor lelki torzulások alakulnak ki, mindinkább nő a tolerancia, azaz a várt, áhított hatást csak mind nagyobb és nagyobb adagok hozzák meg, s az adag növekedésével arányosan mindinkább bekövetkezik a testi leromlás is. Az ilyen függő-

ség már a társadalomra is nagy veszélyt jelent.

A testi függőségről akkor beszélhetünk, ha a szervezet sejtjei oly mértékben szoktak hozzá a droghoz, hogy csak akkor tudják ellátni feladatukat, ha rendszeresen hozzájuthatnak a megszokott droghoz. Szerencse, hogy míg lelki függőség minden kábítószertel szemben kialakul, addig a testi függőség csak néhányval szemben. Ilyenkor a beteg azért ragaszkodik a megszokott szerhez, mert fél az elvonási tünetektől. Ez azt jelenti, hogy a gyógyszermegszokás akkor figyelhető meg, ha a szert szedi, míg a testi függőség akkor, ha a szert — akár kényszer hatására — nélkülözi a kábítószertelvező. A már említett elvonási tünetek általában olyan súlyos állapotot idéznek elő, mely minden esetben vagy a személyiség teljes széthullásával járó hallucinációkkal kísért elmezavart okoz, vagy ennek keretén belül testi elváltozások jelentkeznek, mint nagyfokú fogyás, súlyos gyomor-bélrendszeri károsodásra jellemző tünetegyüttes, vérbetegségek, epilepsziás roham stb.

(KS)

A szántás mélysége

A feudalizmus századain át végigvonuló háromnyomosos gazdálkodási rendszer lényegében a fordítás nélküli sekély ekés talaj-előkészítésen nyugodott. Fő eszköze a túróéke, a talaj-előkészítés metódusa pedig az ugarművelés volt. Az eke formájában természetesen bizonyos eltérések adódtak az egyes területek között. Az iparosodás, a városi lakosság gyarapodása az ugar fokozatos megszűnését eredményezte. A piac határainak kitolódása — növekedett a felvevőképesség — ösztönözte a technikai eszközök tökéletesítését, új eljárások meghonosítását. A fordítóékek iránt növekedett az igény, különösen a XIX. század második felében, de új talajművelési eszközök is megjelentek: vasborona, kultivátor, tárcsa stb., de az eke továbbra is vezető szerepet játszott. S mint már említettük, az ugart is bevetették eleinte vörösherevél, zabosbukkónnyel, később pillangósokkal, kapásokkal.

Magyarország — a nyugati kultúrkörhöz tartozva — a szántás mélységét illetően, hosszú időn keresztül a mélyművelés mellett kötelezte el magát, legalábbis a hazai szakiróink Pethe Ferenc, Nagypáthy János munkáiban hangot ad ebből véleményének. De más szakírók sem fukarkodnak ilyen irányú kijelentésekkel: Török

János is kijelenti: „mindent összevéve, mélyebb földréteg a földművelés céljainak kedvezőbb.” Balás Árpád, aki az első átfogó hazai növénytermesztési kézikönyvet megírta, azon a véleményen van, hogy az elővetemény után a tarló azonnal fel kell törni, és amint a talaj kigyomosodik, mélyen meg kell szántani. Ez 18–20 centimétert jelent. Sporzon Pál szintén a sekély szántás mellőzését ajánlotta. Hensch Árpád, a gőzekeművelés hazai apostola, a bélyei uradalom példáján bemutatja, hogy a mélyművelés milyen számottevő többletet nyújtott a gabonaféléknél is. A múlt században általános szokás, hogy az ugarművelés esetén négyszer, illetve háromszor szántották meg a talajt. A szőlősművelés is jelzi, hogy milyen fontosnak tartották a szántást: „egy szántás egy kenyér, két szántás két kenyér, három szántás két kenyér és egy cipő”. Kenessey Kálmán még a század közepén írja (A szántóvető aranyzabállyai) egyik díjazott műveben: „A szántás munkáját annak idejében szorgalommal, s helyesen eszközözték.” A rövid utasítás kiegészítésére készült. Ebben kifejti, hogy a mélyen szántott földek a nedvességet sokkal tovább tartják. A gabonafélék, véleménye szerint, megelégednek közepes mélységű szántással, ami kb. 20 cm.

Talajművelési rendszer

A modern kor legjelentősebb szakembere Cserháti Sándor is a mélyművelés híve. Ő is a már említett mélységű szántást ajánlotta. Szakít a sok szántás elvével, mindig a körülményektől teszi függővé annak számát. Tanítványa, szellemi örököse, Gyárfás József fogalmazta meg először az őszi búza talaj-előkészítésének fő elvét: „ha nem volt módunkban talajunkat nyáron vagy őszi őszi alámélysántással kapcsolatban kifogástalanul előkészíteni, mindig jobb sekélyebben megszántott vagy tárcsás boronával, kultivatorttal megművelt, de porhanyag talajba tenni a magot, mint azt hantós, üreges szántásba be- kinldni.”

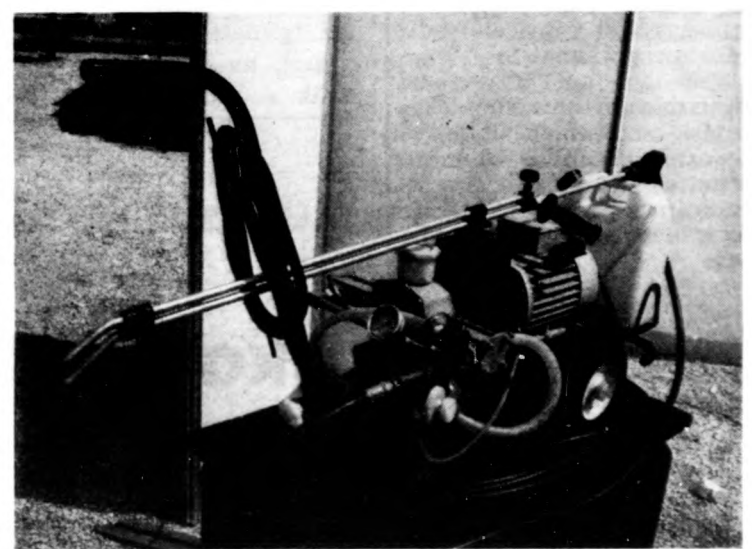
A XX. század elején vált ismertté két földhasználati, illetve talajművelési rendszer, amelyeknek röggtől támadtak hazai támogatói, el- lenzői. Az amerikai Campbell munkája már 1909-ben magyarul is megjelent. Elő-

szőr 'Sigmund Elek tesz róla említést a Köztelek hasábjain 1908-ban. Művelési rendszerének alapját a tárcsa és a tömörítő henger képezte. Természetesen az ekét sem mellőzte. Eszközei közül a tárcsa a hazai gazdálkodásban is meghonosodott. Campbell módszert az USA legszárazabb vidékein dolgozta ki, ahol eljárásával lehetőség nyílt egyoldalú gabonatermesztésre. Ez már kezdettől fogva szimpatikusnak tűnt a hazai szakemberek szemében, gondolván itt az Alföldre. Valóságos „Campbell-láz” tört ki hazánkban az első világháború megelőzően. Tanulmányok, írások garmadája foglalkozott vele, jóllehet az ígért gyakorlati hasznon itthon nem jelentkezett, ti. az 50–250 százalékos többletermés. Ennek ellenére jó néhány alapvető tisztázódott, ámbar használatát csak jóval később mutatózott. Gyárfás Józsefet pedig egy kitűnő szak- könyv megírására ösztönöz-

Nagynyomású tisztítás

A tisztán tartás segít megőrizni a drága létesítmények, gépek, épületek, járművek értékét. A mosás hagyományos kézi műveleteivel ma már aligha lehetne biztosítani a vágóhidak, élelmiszeripari üzemek, konzervgyárak stb. megkívánt tisztaságát. A mezőgazdaságban az állattartó telepek, magtárak fertőtlenítése és tisztítása sem oldható meg gépesített módszerek nélkül. Az épület-homlokzatok, uszodák, víztornyok, emlékművek, közlekedési jelzőtáblák, közlekedőutak rendszeres mosása sem képzelhető el kezdetleges eljárásokkal. De emellett még rendszeres tisztításra várnak a személy- és teherjárművek, repülőgépek, villamosok, vonatok, mozdonyok ezrei. S természetesen a tisztaság legmagasabb fokára várhat el a kórházakban, rendelőkben, szanatóriumokban stb.

Nem mindig arra van szükség, hogy teljes vagy fél-automatikus, drága berendezések álljanak a tisztítás szolgálatába (mint például járművek esetében a forgókefesorok), már az is sokat számít, ha a műveletet meggyorsító, alapos munkát le-

hetővé tevő eszközökkel folyhat a munka, mint amilyen például a nagynyomású tisztító készülék (amelynek legfejlettebb változatát „gőzborotvának” nevezik). Ennél lehetőségek van kisebb vagy nagyobb nyomású, kimélőhideg vagy meleg vizes, netán „gőzsugaras” tisztításra, amivel elkerülhető a kézi súrolás, a kapargatás. E készülékeknek ma már automatikus vezérlésű, energiatakarékos változatai is vannak, amelyeknél a tisztító, zsirtalanító, lerakódást el-

távolító, fertőtlenítő feladatok programozhatók. Képzünk a hazai gyártmányú STERIMOB ST-81H típusú nagynyomású tisztító készüléket láthatjuk, amely 10–50 bar nyomással dolgozik. A vízszükséglete óránként 400–800 liter, amely akár 90 Celsius-fokos tápvíz is lehet. Egy injektorral 1–10 százalékos vegyszeradagolásra is alkalmas. E készülékek van két olyan változata is, amely maga állítja elő a meleg vizet. (KS-fotó: Hauer Lajos felvétele)

A korrózió okozó korrózió

A rozsdásodás, a korrózió a fémek, elsősorban a vas hátrányos tulajdonsága. Természetes vagy ipari környezetben igen sok fém is láthatóan rozsdásodik, pusztul. A korrózió a megtermett acélnak és egyéb fémeknek kb. az egyharmad részét teszi tönkre évente. Ez úgy értendő, hogy igen sok berendezésünk, szerkezetünk három év alatt használhatatlanná válik.

A korrózió a fém felületének oxidációja, amely fokozatosan a tárgy belseje felé haladva tönkreteszti azt. A korrózió sebessége, illetve mértéke számos tényezőtől függ, legfontosabb ezek közül a keletkezett oxid minősége és a felület egyenletessége. Ha a felületen keletkezett oxid porszerű, illetve lihecsos (például a vasrozsdá), akkor nem zárja el a felületet a környezetétől, és az oxidáció (rozsdásodás) tovább halad. Ha ellenben a felületen képződött oxid összefüggő réteget alkot, amelyen az oxigén vagy más agresszív anyag nem képes áthatolni, akkor a védőréteg kialakulása után a további

oxidáció megszűnik vagy nagyon meglassul, a fém passzív válik.

A fémek közvetlen kémiai oxidációjánál sokkal veszélyesebb korróziót okoz az elektrokémiai oxidáció. Ha ugyanis a felület elektrokémiai mailag nem teljesen egyenletes sajátságú, akkor elektrolitoldattal érintkezve, a különböző sajátságú helyek kis galvánelemek elektrodjaiként viselkednek. Ezáltal helyi elemek keletkeznek, amelyeknek ugyan kicsi az elektromos erejük, és csak igen gyenge áramot termelnek, de folytonosan működve végeredményben nagy károkat okoznak. A helyi elemek anódján fém oldódik, katódján rendszerint hidrogén fejlődik. Levegővel érintkező fémek is létrejönnek helyi elemek a felületen adszorbeált nedvességre reagálva. Káros hatásukat fokozza az, hogy a fém oxidációja nem egyenletesen oszlik el az egész felületre, hanem viszonylag kicsi helyekre koncentrálódnak, miáltal például fém-csővek kilyukadnak, noha egészben véve csak kevés

fém oldódott. Helyi elemek alakulhatnak ki a fém olyan helyei között is, amelyek különböző koncentrációjú oxigénnel érintkeznek. Korróziót okozhatnak a rossz szigetelésű vezetők által a talajban vagy falban keletkezett kóboráramok is.

A korrózió elleni védekezés céljából a fém felületét lehetőleg egyenletessé kell tenni (a mechanikai feszültségeket és kémiai szennyezőseket ki kell küszöbölni), illetve el kell zárni az oxigéntől vagy más korrózió anyagoktól. Legbiztonságosabb tartós védelmet a fémfelületen spontán kialakuló védőrétegek biztosítják (ha megfelelő sajátságúak), amilyen például cinkben, alumíniumban, rozsdamentes acélokban jönnek létre. Az ilyen rétegek hatása egyes esetekben mesterséges oxidálással javítható. A spontán kialakuló védőréteg nagy előnye, hogy megsérülése esetén magát „beheged”, vagyis a sérült helyeken sem indul meg tartós korrózió.

A legtöbb vasótvözet felületén nem keletkezik kielégítő védelmet biztosító oxidréteg, ezért a vastárgyak felületét más anyagból álló bevonattal kell elzárni az oxigéntől.

Akiről utcát
neveztek el
Debrecenben

Irányi Dániel

Irányi Dániel (Toporc, 1822.—Nyíregyháza, 1892.). Eperjesen jogot és bölcsészeti tanult, s elnöke volt a magyar ifjúsági egyletnek. Ügyvédi oklevele megszerzése után, 1844-től Pesten folytatott ügyvédi gyakorlatot, mint köz- és váltóügyvéd. Híve volt a reformmozgalomnak, Petőfi és a fiatal radikális írók, művészek társaságában részt vett a Pesti Ellenzéki Kör megszervezésében, s annak választmányi tagja lett.

Kossuth Lajos őt bízta meg, hogy szólítsa fel az Ellenzéki Párt pesti klubjának, az Ellenzéki Körnek vezetőit a legfontosabb reformkövetelések írásba foglalására, s azokat petíció formájában terjesszék az országgyűlés elé, nyomást gyakorolva annak ingadozó tagjaira.

1848. március 15-én Irányi egyike volt Petőfiék mellett a márciusi fiataloknak, s tagja annak a bizottságnak, amely a pesti városi tanácsot a 12 pont elfogadására szólította fel. Benne volt a „közbátorságra ügyelő” választmányban is, mely a pesti forradalom állandó jellegű vezetőségévé jött létre. Az 1848-as választásokon a márciusi fiatalok közül Irányi József és Lukács Sándor mellett csak Irányi lett országgyűlési képviselő radikális programmal.

1848-ban az Igazságügyi Minisztérium törvény-előkezítési osztályának titkárává nevezték ki. Július 8-án a képviselőház igazoló választmányának elnöke, július 10-én a képviselőház jegyzője lett.

Szeptemberben harcolt Jellasics ellen, mint az önkéntes csapat tagja. Október 14-től decemberig Sáros vármegye kormánybiztosi tisztét töltötte be, december 13—24. között tábori élelménybiztosként működött a Schlik ellen harcoló honvédseregnek. 1849. januárjában Kossuthékkal érkezett Debrecenbe. Itt a békepárt az ellenállás értelmetlenségét hangoztatva, a feltétel nélküli fegyverletétel gondolatával foglalkozott. Irányi és a radikálisok csak a teljesen biztosított békét voltak hajlandók magukévá tenni, s harcot kezdtek a békepártiak megalkuvási törekvéseinek leküzdésére. Debrecenben Irányi kezébe került az Egyenlőségi Társulat, az országgyűlési képviselőcsoport, s radikális sajtó irányítása. Ő és Ujházy László, mint a radikálisok képviselői, meggyeztek Szacsay Imrével, a liberális nemesség balszárnyának képviselőjével az ellenforradalom felszámolásában, s megalakították a Radikális Pártot (ápr. 5.). A radikális mozgósították Debrecen népét a Függetlenségi Nyilatkozat elfogadására.

Világos után Irányi emigrált, főként Párizsban élt Kossuth híveként. Itthon 1851-ben képtelen felakasztották. 1859-ben a Magyar Nemzeti Igazgatóság jegyzőjeként tevékenykedett az emigrációban, 1866-ban Kossuth Bismarckhoz küldte bizalmas megbízatással. A kiegyezés után (1867) hazatért. Pécs még távollétében képviselőjévé választotta. Itthon a 48-as párt vezetője lett, haláláig országgyűlési képviselő, a Magyar Újság szerkesztője, 1884-től a Függetlenségi és 48-as párt elnöke. Mint a 48-as békes parlamenti reformtábor vezetőjét Kossuth később erősen támadta. Mint országgyűlési képviselő többek között harcolt a polgári házasságkötés bevezetéséért és az analfabetizmus felszámolásáért. Ismert a márciusi napok Debrecenben c. cikke. Az utca a Léai utól délre, a Láhner és Bálint Zoltán utcák között található. (Névadás: 1986. okt.)

Dr. Nyakas László

Magazin—Magazin—Magazin—Magazin—Magazin

AZ ORVOS TANÁCSA:

Otthoni izometriás tornagyakorlatok V.

A következő gyakorlat a lévénezéstől elmeredve nyakizomzatokat lazítja el.

Feljünk hajtsuk jobbra, bal kezünket helyezzük a halántékunkra, majd kísérjük meg a fejünket egyenes tartásba hozni, bal kezünk nyomása ellenében. Hat másodperc után lazítsunk, majd — bal oldalra hajtott fejjel, megcserélt kéztartással — ismételjünk.

Sok tévénéz tudja már, hogy milyen kellemetlen érzés a háizmzat görbése.

Alljunk fel, tenyerünket támasszuk hátul a csipőnkre, és feszítsük hátra a felsőtestünket, hat másodpercig. Kezünk ne mozduljon el a csipőtől. Utána lazítsunk, engedjük le a kezünket, majd rövid pihenő után — ismételjünk.

Ha a tévé előtti üldögélés közben elszabadna a lábunk, végezzük el a következő izometriás gyakorlatot:

Alljunk fel, sarkunkat helyezzük a szék ülésére, majd lábunkat teljes erőnkkel feszítsük lefelé, az ülés ellenállásának irányába. Térdünk nyújtott helyzetben legyen. A gyakorlat hat másodpercig tartson, majd — megcserélt lábtartással — ismételjünk.

Az izometriás torna úgy az igazi, ha jókedvűen végezzük. A legközelebbi szü-

letésnapj ünnepség során kísérjük meg vendégeinket is az izometriás testedzés lelkes hívévé tenni. A következő gyakorlat nagy sikert arathat az öszejevetel résztvevői körében:

Alljunk egyenesen nyújtott karokkal, tartsunk magunk elé egy borospalackot, és kísérjük meg tenyerünkkel összenyomni — teljes erőnkkel — hat másodpercig. Utána tartsunk egy kis pihenőt, lazítsunk, végül ismételjük meg a gyakorlatot.

Még nagyobb lesz a gyakorlat sikere, ha a vendégek kedvenc italukat tartalmazó üvegekkel gyakorolozhatunk.

Felmerülhet a kérdés: mikor kell elvégezni a gyakorlatot? Ivás előtt, vagy ivás után? A válasz: „helyette”. Egy sor foglalkozáshoz elengedhetetlen a jó megjelenés, a kellemes külső. Ennek kialakítására igen alkalmas lehet az izometriás torna.

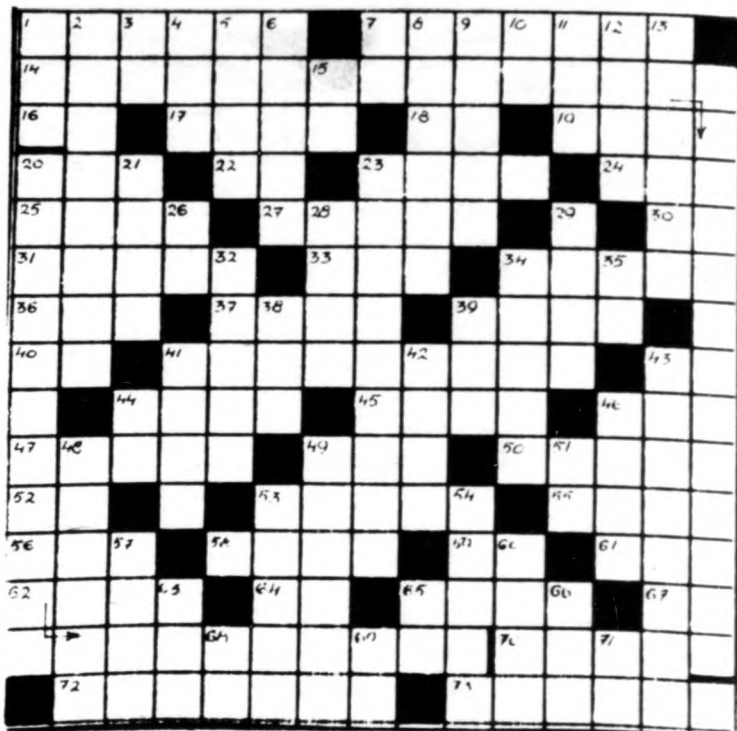
Térdeljünk le, kezünket vállmagasságban támasszuk a falnak — ujjaink felé nézzenek —, erőnkkel nyomjuk a falat. Hat másodpercnyi erőfeszítés után ereszkedjünk vissza térdelő helyzetbe, és lazítsuk el az izmainkat. Az ismétlés — ezt ne felejtjük el — növeli a gyakorlat hatáserőjét.

(Folytatjuk)

KERESZTREJTVÉNY ÓVATOSSÁG

VIZSZINTES: 1. Egyik tévébemondónk utóneve. 7. Autogram. 14. Wilde Oszkar modern angol költő esztendő (1856—1900) szellemes mondása; folytatása a függőleges 20. számú sor. (Zárt betűk: T, G.) 16. Kicsinyítőképző. 17. Fakó. 18. Vulkan része! 19. Tollfoslány. 20. Angol filmek utolsó felirata. 22. ... Gallen. 23. Kis testű hal. 24. Maga előtt taszít. 25. Régebbi neve Lemberg volt. 27. Olasz férfinév (... Santelli) 30. A vég kezdete! 31. Irattárba helyez. 33. Angol sór. 34. Hosszasan rácsálgat valakit. 36. Tokió régebbi neve. 37. Ravasz ragadozó. 39. Az ... álom (Krúdy Gyula írása). 40. Gyarapszik. 41. Alkalmilag szünetel. 43. Község Vas megyében. 44. Az „örök” város. 45. Duzzad. 46. Esőben álló. 47. Légies. 49. Trombitahang. 50. A vele való távozásra kér. 52. A germán nyelvű. 53. Szoprán szerep A gyöngyhálszok című operában. 55. Ünnepelet művész. 56. Mint a vízszintes 20. számú sor. 58. Irodalmi mű. 59. Szolmizációs hang. 61. Hajó része. 62. Való. 64. A hélium vegyjele. 65. E néven egy vak királyunk is volt. 67. Fenyt. 70. Kalábernek is nevezik. 72. Rizses étel. 73. Orosz férfinév.

FÜGGŐLEGES: 1. Egyiptom névjel. 2. Kínlódo. 3. Fordított mutatónévmás. 4. Megelőző karbantartás. 5. Község Hajdú-Bihar megyében. 6. Vasúti vendéglő. 7.

Szovjet repülőgéptípus. 8. Bordázott szövet. 42. Fölzozo... (Ady Endre verse). 5. Csodálkozó. 10. Olasz név. 11. Repüléssel kapcsolatos rövidítés. 12. Kiván. 13. Egyetlen helyre sem. 15. Mint az 59. számú sor. 20. Wilde mondásának befejező része (zárt betűk: S, V). 21. Ca... híres velencei műemlék palota. 23. Dédapánk tintatartója. 26. Hátározóiigenév-végződés. 28. Vadló. 29. Esmél. 32. Dekeletvirégény. 34. Arusit-e. 35. Cégtársulás. 38. A Volga mellékvize. 39. Korszak. 41. Beküldendő: a mondás.

AUTÓSOK-MOTOROSOK

Takarékos autózás

Minden benzináremelés után megfordul a gépjárművezetők fejében, hogy miként lehetne takarékoskodni az üzemanyagoknál. Nem is hinnénk, mennyiféle lehetőség van erre. Arról azonban már eleve mondjunk le, hogy normál benzinnel járjunk szuper helyett, vagy extra helyett szuperrel. A motorok konstruktőrei az autó erőforrását adott teljesítményre tervezik, és ennek egyik tényezője a hajtóanyag minősége is. A gyárból kikerült motor tulajdonképpen bármilyen benzinnel üzemképes lesz — egy ideig —, csupán a tervezett teljesítményt nem tudja leadni. Az autós tehát jobban nyomja a gázpedált, hiszen a teljesítményre szüksége van. A következők: a literenkénti ár olcsóbb ugyan, de a száz kilométerre vitett fogyasztás aránytalanul megnövekszik. Arról nem is szólva, hogy a kisebb kompressziótűrésű benzinnel autózva gyakran csörög, kopog a motor, ami előbb-utóbb biztosan károsítja. (Elvileg a hengerfejtőmités vastagságának változtatásával növelhető vagy csökkenthető a motorhengerekben a sűrítési arány, de így nyilván változik a motor teljesítménye is, s akkor mire jó az egész beavatkozás?)

Takarékoskodni lehet a benzinfogyasztással az utazási sebesség célszerű megválasztásával. Példaként vegyünk egy átlagos, Lada típusú gépkocsit. A repülőstartos kísérletek azt bizonyították, hogy a motor fogyasztása éppen 80 km/óránál éri el a 8 litert, 100 km/óra fölött pedig ugrásszerű-

en megnövekszik. (Ez a mérés a direkt fokozatra érvényes, de hasonlóan nagy a pluszfogyasztás a többi sebességfokozatban is.)

A haladás során — energiatakarékosági szempontból — igen fontos a sebességfokozat helyes megválasztása. Ha állandó sebességgel haladunk, természetesen a legmagasabb sebesség fokozat a legkedvezőbb, akkor a legjobb a motor határfoka. Ha viszont például 60 km/óra sebességnél a direkt fokozat helyett a harmasban közlekedünk, akkor 25 százalékkal, ha a kettesben közlekedünk, akkor 45—50 százalékkal több lesz a fogyasztásunk. Ügyelni kell arra is, hogy ha már egyszer váltóban egyenletesen haladunk, akkor a gázpedált egyáltalán ne mozdassuk. Rossz szokás, hogy valaki „rugdossa” a gázpedált, s ezzel teljesen fölöslegesen állandóan többletüzemanyagot ad a motornak.

A vezetéstechnikának egyik legkényesebb eleme a gyorsítás. A „kihúzás” mértéke a döntő. Aki takarékoskodni akar a benzinnel, az időben kapcsol fel, amikor a mindenkori sebességfokozatot kétharmad részben kihúzta. Kerüljük tehát a maximális gyorsításokat. A hirtelen gázpedál-be nyomással és a sebességfokozatok maximális kihúzásával időt nyerünk ugyan, de benzinnel drágán kell megfizetni. S ne gyorsítsunk fel jobban, mint szükséges, ha egyszer arányban úgyis le kell lassítanunk, esetleg meg kell állnunk. A szakemberek úgy vélik, hogy ugyanazzal a járművel, azonos utazási fel-

tételek mellett egy jó és egy rossz vezető között akár 60 százalékos fogyasztási eltérés lehet! Ez azt jelenti, hogy 100 kilométerenként 2—3 liternyi megtakarított üzemanyag van mindenkinek a „lábában”.

Néhány deci üzemanyagot az is jelent, hogy miként indulunk el a kocsival. Alapszabály, hogy a motort nem álló helyzetben kell felmelegíteni. Az indítástól számított fél perc, egy percen belül el lehet indulni, a szivattyót minél előbb visszaállítván az alaphelyzetbe. Ekkor következnek egy bizonyos kilométeres utat jelent. Ha álló helyzetben melegítünk, a fejlődő hőenergia teljesen elvész, és a motor felmelegedése is lassabb, ráadásul a hideg motor 40 százalékkal többet fogyaszt az üzemanyag motornál.

A takarékos vezetésnek a jármű oldaláról olyan feltételei is vannak, amelyek adottak, s amelyeken senki sem változtathat. Így a gépkocsiknál adott a légellenállás, a gördülési ellenállás, a gépkocsi saját tömege. Ezen az autós nem sokat segíthet. Viszont ronthat rajta! Szükség esetén ronthatja a kocsit a légellenállását, ha például a tetőcsomagotartó akkor is fennhagyjuk, amikor nincs szükség rá, amikor a rossz felpakolt csomagokkal még megnöveljük a légellenállási felületet. A gördülési ellenállás csökkenthető a radiálgumikkal, ezek a diagnálumikkal mintegy 4—5 százalékkal jobb fogyasztást hozhatnak.

Aforizmak

A legnagyobb nehézségek egyike, melyekkel az embernek élete minden szakaszán újra meg újra meg kell birkóznia, hogy mihez fogjon barátaival, akik iránt elvesztette érdeklődését.

(Somerset Maugham)

Sokszor gondoltam akkor arra, hogy ha netán egy kiszáradt fa üregében kéne élnem, s nem foglalkoznék semmi mással, csak azzal, hogy fejem fölött egyre a kék eget nézném, idővel azt is megszoknám.

(Albert Camus)

Volt ebben valami vonzó: képzeletben olyan tájakon, olyan emberek között, olyan életkörülmények között élni, amiket és akiket sohasem ismert.

(Heinrich Böll)

A halak, hála istennek, nem olyan értelmesek, mint mi, akik megöljük őket, ámbar sokkal nemesebbek és sokkal hasznavehetőbbek nálunk.

(Ernest Hemingway)

Még a legjobbak sem tanulnak meg maguktól szeretni; hogy túltegyük magunkat főképp az emberek ostobaságán, a szeretetnek olyan titkát kell őriznünk, amelyet a világ már nem ismer. Amíg nem találjuk meg újra azt a titkot, addig hiába változtatjuk meg az emberi viszonyokat.

(Francois Mauriac)

Gyűjtötte: Havasházi László

HALLOTTUK VALAHOL

— Miért olyan szomorú, Jaroszlav úr? — Milyen legyen a szoba? — kérdezik a recepción.
— A feleségem megharagudott rám, azt mondta, földre nézzen — válaszol a matróz.
— Mindegy, csak szárazodj!
— Örüljön neki! — Te ásványvizet iszol? — De ez a hónap már hónap véget ér. Látom harcolsz az alkohol ellen!
— Igen, a tegnapi ellen.
— Tegnap kaptam a kocsmában egy pofont.
— Vannak tanúid? — Nincsenek.
— Akkor tagadd le!
— Nem játszik rosszul — mondja Patrik.
— Magát miért ültetik le? — kérdezi a régi folyó az újat.
— Szóktetésért... — Kit szóktetett meg? — Egy idegen börtönt a vonatról...
— Elárulná, hogy tudott ilyen magas életkort megélni? — Türelmesen várakoztam...
— Az én férjem rendkívül lusta! Reggel már 5-kor felkel, hogy napközben minél tovább tartson az idő, amikor nem csinál semmit!

Magaz

Ha spo

A müncheni IS eszközök és a nemzetközi szellemet közel minden év szeptemberében rendezett hetében rendezett a szakvásár zárta meghívott üzlet az újságírók... Itt dől el kétszer, hogy milyen lesz a házatban a tavaszi őszi-téli díve szakemberek az megfelelően az és nyári modell logathattak és a rendelkezéseiket. Sok, a szabad te levezett pavilon az óriási kínáló tős bemutatásán.

Lehetett itt lápoket, sportruhák, eszközök (teniszfoci), hegyes és -köttelek, kat és sátrakat, kat és sokféle szerelést. Reng kondicionáláshoz erősítő eszközök fel. Közél 40 orge volt itt jelgyobbaktól a mindegyik egy óriási konkurenküzdeni, sok öndonsággal szorítból a konzervátket.

A sok óriási igen sokoldalú és get szeretnék. Napló olvasóinadátalos divatban „diszkret” reklégével méltán, újságíró figyelme Golden Cup.

1981-ben a Trnational a Goldkanevet viselő lezésével saját olyan termékek melyek a sportidőruházat irán gittették ki. A ezen a területen 20 éves tapasztal delkezett, külön furdóruhadvat Triumph Intern tekintélyt harc nak a szakemberekedők körében főleg a női felszítéséről ismert működés kapcsa

HASZKIJÁ

CSELEBON

Igaz b

Születésnapon meghívtam.

— Ó, ha tudtél el köntömmennire el va... Vértik a zán sajnálom...

Kitüntettek.

Meg akartam legjobb barátam meghívtam.

— Holnap este szjevnap lesz.

— Jaj, milye éppen holnap e rá!

— Nem tesz led majd máskintani, amikor szabad időd...

— Ki van zátudom, hol áll

Akkor is el amikor az esk tam, amikor ütőztünk, amikor

Tegnapelőtt szeakadtam ve

— Holnap rá — kapok pofont. Ha éppen vesen látlak.

— Mikor? Hol san hol? Hány tétlenül ott les

És a lehető barátokként vá

Adam

Ha sportruházat, akkor Golden Cup!

A müncheni ISPO, a sport-eszközök és a sportruházat nemzetközi szakkiállítására, melyet közel egy évtizede minden év szeptember első hetében rendeznek meg. Ez a szakvásár zártkörű, csak a meghívott üzletemberek és a újságírók látogathatják. Itt dől el kétszer egy évben, hogy milyen lesz a sportruházatban a tavaszi-nyári és az őszi-téli divatirányzat. A szakemberek az idén ennek megfelelően az 1988 tavaszi és nyári modellek közül válogathattak és adhattak fel rendeléseiket. 25 csarnok és sok, a szabad területen elhelyezett pavilon adott helyet az óriási kínálat igen tetszetős bemutatásának.

Lehetett itt látni sportcipőket, sportruhákat és sport-eszközöket (tenisz, pinpong, golf, foc), hegymászóruhákat és -kötőket, hátizsákokat és sátrakat, hálósákokat és sokféle kempingfelszerelést. Rengeteg új, a kondicionáláshoz szükséges erősítő eszközt vonultattak fel. Közülük 40 ország 1000 cégét volt itt jelen a legnagyobbaktól a kicsikig, és mindegyik igyekezett az országi konkurenciával megküzdeni, sok ötlettel és újdonsággal szorítva ki a ringből a konzervatív partnereket.

A sok óriás közül egy igen sokoldalú és jelentős céget szeretnék bemutatni a Napló olvasóinak, amely csodálatos divatbemutatóval és "diszkó" reklámtevékenységgel méltán felkeltette az újságíró figyelmét. Ez pedig a Golden Cup.

1981-ben a Triumph International a Golden Cup márkanevet viselő cég bekebelezésével saját kollekcióját olyan termékekkel bővítette, melyek a sport és szabadidőruházat iránti igényt elégítik ki. A gyártó cég ezen a területen több mint 20 éves tapasztalattal rendelkezik, különösen a női divatruházat területén. A Triumph International nagy tekintélyt harcolt ki magának a szakemberek és a kereskedők körében, mely cég főleg a női fehérnemű készítéséről ismert. Az együttműködés kapcsán a kereske-

A Golden Cup jellegzetes kollekciót állított össze a sport szerető férfiak, hölgyek és a gyerekek számára. Célláttatás nem csak a profi sportolók kegyeinek megnyerését tűzte ki a Golden Cup márká vezetésének, hanem egy nagyon széles társadalmi réteg számára kívánt a sportoláshoz használható ruhákat tervezni. Dekoratív, kényelmes, lezser és kellemes együttesével egyre több embert akar megnyerni a sport, a szabadidő és a természet barátjává.

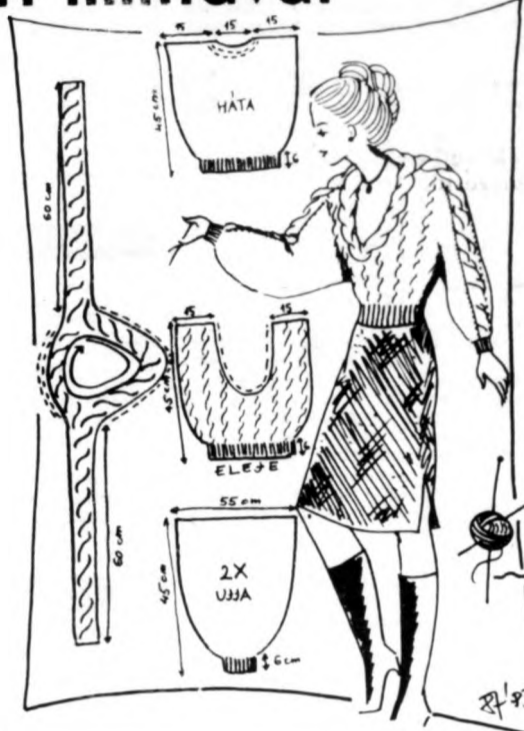
A legmagasabb minőségi követelményeknek is meg kíván felelni, ehhez felhasználja a legmodernebb technikát, a nemzetközi know-how adta lehetőségeket is. Termékei az NSZK-n kívül sok országba eljutnak, a szereznek egyre több hívet az egészséges életmódot kedvelőknek.

A Golden Cup évente két kollekciót mutat be, a tavaszi-nyári és az őszi-téli divatújdonságokat. 1982-ben elkezdte egy saját értékesítési hálózat kiépítését. 1984-ben már kirajzolódott a tipikus egyéni stílusa az úszás, a jogging, a tenisz, a hosszútávutás és a gimnasztika sportruházatában. 1985-ben már több mint 1000 sportszaküzlettel rendelkezett az NSZK-ban és Európában 8 országban. 1986-ban a Triumph International a századik évfordulóját ünnepelte, és ezzel egy időben a Golden Cup már a kilencedik alkalommal mutatkozott be az ISPO müncheni szakkiállításán. 1987-ben már több mint 1,5 millió darab sportruha viselte a Golden Cup márkanevet.

Tulajdonképpen és iparosodott világunkban egyre nagyobb az érdeklődés a mozgás, a jó közérzet elérése iránt. Ezért a joggingruha tervezői a kor szellemének megfelelően nemcsak kényelmes, hanem divatos és atraktív megillették, trikókat és nadrágokat kreáltak. Ebben a szellemben született meg az 1988-as tavaszi és nyári kollekció is, mely magán viseli az egyszerűség és természetesség jegyeit.

Gondi Judit

Moherpulóver, csavart mintával

A rajzon látható modell eredetije 38-as méretű és halványzöld moherből készült. Negyvenöt deka anyag kell hozzá, mert a bő ujjak és a csavart minta sokat felvesz. A passzerész 50 szemmel, 6 centi magasan készült el, eleje és háta 45-45 centi magas. Az ujjá szintén. Minden darab dzsörzsemitás (egy sor sima, egy sor fordított váltakozás), kivéve az elejét, ahol csavart oszlopok futnak végig a passzétól a vállig. Amikor a négy részt megkötöttük, csavart díszpántot készítettünk, amelynek két szára az ujjhossz plusz vállszélességgel és a kiöblösödés a nyakkör hosszával egyenlő.

A csavart mintához segédű kell. A Röltexekben lehet kapni, egy csomagban két tű található, vastagabb és vékonyabb kötőtűhöz alkalmazkodó.

A csavart minta: huszonkét kezdőszemre négy fordított, tizenegy sima és négy fordított szemet kötünk. A következő sorban simára for-

ditottat, fordítottra simát kötünk. A csavarás a tizenegy középső szemre lesz, mindig a sima oldalon. A négy fordított után hét simát a segédűre emelünk, és a szál mögé tesszük, majd a következő hét simát simán lekötjük, s a segédűre vett első hét sima szemet ezután kötjük le, majd a négy fordított következik. A visszatöltést a dzsörzsemités szabálya szerint, majd nyolc sort kötünk, és újra csavarhatunk. Amikor a nyakkör pántjához érünk, duplájára szaporítjuk a sort, de úgy, hogy a két szélső négy szemet ne bántuk! Amikor külön-külön megkötöttük az elejét és a háta nyakrészt, visszafogyasztjuk a belső szemeket az eredeti tizenegyre.

Az összeállítás horgolással készül, az ujjszélekhez és a nyakkivágáshoz hozzáhorgoljuk a pántot, és csak ezután állítjuk össze oldalt.

Szöveg és rajz: Pálffy Judit

AQUA

A császárlazac és a papucsállatka

Akváriumunk egyik legelőkelőbb lakója, a császárlazac Dél-Amerikából származik. Igénytelen és békés, bármilyen élő és szárazelest elfogad, azonban tenyésztés előtt minél változatosabban etessük őket. A nagyobb testű, hat centiméterre megnövő hímeket könnyen megkülönböztethetjük a kisebb nőstényektől, mivel a hímek középső farkosúvja erősen megnyúltak. Ezenkívül a többi úszó szelvénye is élénkebb színű a nőstényekénél. Az erősen megnyúlt hátúszó a hímeken elérheti a farkosúv tövét. Ha tenyésztési akarjuk őket, egy 15-20 literes akváriumot rendezünk be számukra, melynek aljára tegyünk ikrarácsot. A tenyésztésnek 24-26 Celsius-fokos, inkább semleges kémhatású, lágy víz szükséges. Aljzatként jávai mohát vagy más finoman szabdalt növényt válaszlassunk. A legtöbb tenyésztő páronként ajánlja a szaporítást. Am sok hím annyira hajlja a nőstényeket, hogy azok belepusztulnak. Tapasztalatom szerint inkább két nőstény-két hím, vagy három nőstény-két hím párosítást ajánlom. Mivel a kis nőstények nem ikrásodnak be erősen, ezért a rendszerint másnap hajnalban szetszört ikrák száma így sem igen fogja elérni a 80-100-at. A tenyészalokat csak akkor fogjuk ki a medencéből, ha meggyőződünk róla, hogy a párzás már valóban befejezték, ami órák hosszáig eltarthat. A kis halak 24-30 óra alatt bújnak ki az ikrából, és meglehetősen nehéz őket észrevenni, hisz mindenütt védelmet keresve bujkálnak. Négy-öt nap múlva úsznak el. Felnevelésük nem okoz különösebb problémát, és

7-8 hónapos korban már ivarérettek. (V. G.)

De mivel etessük az ivadékokat? A legapróbb szájú lazacok számára is kellő nagyságú élőleleség a papucsállatka. Tenyésztés céljára két-három literes befőttes üveg megfelel. Ezt töltjük meg csapvízzel, s tegyünk bele kockacukor nagyságúra vágott és napon megszáritott karalábédarabokból három-négy szemet. A tenyésztet nem kell beoltani. A levegőből belekerülő egyszeműk kb. egy hét múlva úgy elszaporodnak, hogy feletetésüket megkezdhetjük. Mielőtt a halivadékok medencéjébe tennénk, ajánlatos a tenyésztet tisztítani és szűrteni. Erre a célra szükséges egy öblösödő nyakú literes fehér üveg. A papucsállatka-tenyésztésből ebbe az üvegbe öntünk annyit, hogy az öblösödés kezdetéig érjen. Azután ezt a réteget egy laza vattadugóval lezárjuk, s főleg tiszta vizet rétegezzünk. Huszonnégy óra múlva az oxigénigényes papucsállatka a vattaréteg fölé úsznak rendszerint olyan nagy mennyiségben, hogy a víznek ez a része opalossá válik a szabad szemmel is látható papucsállatka-tömegtől. Ebből a felső a felső vízrétegtől zsemcepepítővel kényelmesen kivehetjük az etetéshez szükséges mennyiséget. A tenyésztet kimerülésének megelőzése érdekében a kivett vízmennyiséget pótoljuk, s időnként szűrített karalábéval etetjük. Szaporodásuk olyan nagy ütemű, hogy mindennap kivehetjük az egy halcsalád neveléséhez szükséges mennyiséget. Hátránya ennek a tenyésztetnek a rothadó karalábé miatti bűze. (Dr. K. L.)

Bélyeggyűjtőknek

A GYŰJTŐK HÁZA

A 60. bélyegnapra érkezett filatelistákat a székház falán új, aranybetűs tábla fogadta: Magyar Bélyeggyűjtők Háza. Sokan formálisnak tekinthetik a feliratot, de sokasodnak a jelek, amelyek bizonyítják, hogy tulajdonosá lett a gyűjtő. A korábbi állóhelyek helyett szekrény-sorok váltak a megnyitórésztvevőit. A rendezvény a magyar bélyeg valamennyi barátját, de elsősorban a 35 éves szövetség alapító tagjait köszöntötte. A megemlékezést dr. Steiner László, a korábbi főtájkár, a székház egyik létrehozója tartotta, felidézve a hazai gyűjtés és a bélyegnapok múltját. Az ünnepség — a hagyományok szerint — a kiváló filatelista munkát végzők kitüntetésével folytatódott. Elsőnek dr. Kertész Pál, a Magyar Posta elnökhelyettese nyújtotta át az 1986 legszebb bélyege elkészítéséért járó díjat Lengyel György grafikusművésznak és a Pénzjegynyomdának. Ugyanis az ő munkájuk a Fáy András-jubileumra megjelent szerves bélyeg, amely szavazataik alapján a gyűjtőknek legjobban tetszett. Elismerésben részesült a Filatéliai Szemle, amely 40 éve szolgálja mind tájékoztatás, mind nevelés formájában a hazai gyűjtőmozgalmat. Filatelisták serege, a dél-dunántúli területi iroda, az ifjúsági körök legjobbjai részesültek arany-, ezüst-, illetve bronzkoszorús kitüntető jelvényben, vagy vándordíjban. Az irodalmi alkotások közül kitüntették a nagy sikert aratott a magyar bélyegképzikönyve c. munka szerkesztőit. A megnyitó közönsége ezután megtekintette az országos kiállítást. Hazai kiállításokon kívül felvonult a német filatelisták magyar bélyegekkel foglalkozó munkaközössége, és emelte a bemutató színvonalát számos egyéb, külföldről érkezett magyar anyag is. A német gyűjtőszervezet személyesen megjelent képviselői díszoklevelet adtak át Kiss Ernő főtájkárnak tiszteleti taggá történt választásáról. Hosszú sor kigyózott az alkalmi postahivatálnál. Fogynak az emléklevelezőlap, az elsőnap borított, és szünet nélkül dolgozott az emléklevelező. Sokan a borítékokat aláírták a tervező művészekkel, és így gyűjteményük részére különleges filatelista objektum örökíti meg a 60. bélyegnap bensőséges hangulatát.

ÚJDONSÁGOK

NORGE 270

Az NDK postája folyamatosan bemutatja a náciizmus áldozatainak emlékhelyeit. Most 35 pf névértékű címet a budapesti mártírok szobrát mutatja be. Bélyegpár közszónti a technikai sportok szervezetének 35 éves jubileumát.

Brazília négyértékű sorozata az arany kupa győztes csapatát mutatja be. 1975 óta a nemzeti labdarúgó-bajnokság első négy helyezettje küzd a díj elnyeréséért. A sorozatot Rui de Oliveira grafikusművész tervezte, aki hat évig Budapestben végzett művészeti tanulmányokat.

Vatikán állam bélyeg- és érmeműzeumának berendezése korszerű. A tárlók célszerű és áttekinthető elhelyezéséről bélyegpár tanúsít.

Négy címet thaiföldi népszokásokat mutat be. A szép, kivitelű bélyegeket Franciaországban nyomtatták.

HASZKIJA CSELEBONOV:

Igaz barát

Születésnapom volt. Őt is meghívtam.

— Ó, ha tudnád — kezdett el köntörfalazni — mennyire el vagyok foglalva. Vézrik a szívem, igazán sajnálom...

Kitüntettek.

Meg akartam vendégszolgálni a legjobb barátomat. Őt is meghívtam.

— Holnap este egy kis összejövetel lesz...

— Jaj, milyen kár, hogy éppen holnap este nem érek rá!

— Nem tesz semmit, vedd majd máskor fogok koccintani, amikor lesz egy kis szabad időm...

— Ki van zárva! Azt sem tudom, hol áll a fejem...

Akkor is el volt foglalva, amikor az esküvőmre hívtam, amikor új lakásba költöztünk, amikor...

Tegnapelőtt véletlenül összejöttünk vele.

— Holnap — kacsintottam rá — kapok egy hatalmas pofont. Ha éppen ráérsz, szívesen látlak.

— Mikor? Holnap? Pontosan hol? Hány órakor? Feléltél ott leszel!

— És a lehető legmeghittebb barátokként váltunk el.

Fordította: Adamecz Kálmán

TOJÁSÉTELEK

Zöldcsészes omlott

Hozzávalók: 4 egész tojás, 2 evőkanál tejföl, só, 3 dkg vaj, bármilyen főzelékféle: zöldborsó, sárgarépa, spárgafej, karfiol stb. 10-15 dkg mindegyikből, diónyi vaj.

A tojásokat összekeverjük a tejföllel, picit sóval. A diónyi vaját palacsintasütőben felhevítjük, beleöntjük a tojást, és szép pirosra sütjük lepenyének. A zöldféléket külön-külön megfőzzük, kevés vajjal átkeverjük, és ráteszcsavarjuk és melegen tálaljuk.

Rántotta olaszosan

Hozzávalók: 5 dkg reszelt sajt, 10 dkg sonka, 2 pohár tejföl, 5 dkg vaj, 6 db tojás, tetejére reszelt sajt és zsemlemorzsa.

A jénai tálat behintjük kb. 5 dkg reszelt sajttal, apróra vágott sonkával, majd ráöntjük a tejfölt és az olvasztott vajot. Rántjuk a 6 darab egész tojást és ismét a sonkával és reszelt sajttal hintjük meg. Tetejére zsemlemorzszát teszünk. Közepesen meleg sütőben sütjük.

Csirkemájjal rakott tojás

Hozzávalók: 10-15 dkg szárnyasmáj, 10 dkg gomba, 3 dkg vaj, kávéskanálnyi reszelt hagyma, bors, petrezselyem, 4 db tojás, mártáshoz: 2 dkg vaj, 2 dkg liszt, 2 dl tej, 2 tojássárgája, és 2 tojás fehérje.

A 3 dkg vajon megpirítjuk a reszelt hagymát, ebbe beletesszük az apróra vágott májat, a gombát, a borsot, a finomra vágott zöldpetrezselymet, és 2-3 percig pároljuk. Ha megpirult, tüzalól táiba rakjuk, melyet előzőleg kivajaztunk, majd annyi tojást ütünk rá, amennyit személyenként megfelelőnek találunk (1-2 darab). Közben 2 dkg vajból, 2 dkg lisztből és fél dl tejből besamelártást készítünk. Ha nagyon sűrű, a tejjel hígítjuk. Ha kihűlt, hozzákeverjük a 2 tojás sárgáját, majd a 2 tojás fehérjéből készült habot. Leöntjük vele a tálat levő tojásokat és közepesen meleg sütőben világosra sütjük.

A 3 dkg vajon megpirítjuk a reszelt hagymát, ebbe beletesszük az apróra vágott májat, a gombát, a borsot, a finomra vágott zöldpetrezselymet, és 2-3 percig pároljuk. Ha megpirult, tüzalól táiba rakjuk, melyet előzőleg kivajaztunk, majd annyi tojást ütünk rá, amennyit személyenként megfelelőnek találunk (1-2 darab). Közben 2 dkg vajból, 2 dkg lisztből és fél dl tejből besamelártást készítünk. Ha nagyon sűrű, a tejjel hígítjuk. Ha kihűlt, hozzákeverjük a 2 tojás sárgáját, majd a 2 tojás fehérjéből készült habot. Leöntjük vele a tálat levő tojásokat és közepesen meleg sütőben világosra sütjük.

A 3 dkg vajon megpirítjuk a reszelt hagymát, ebbe beletesszük az apróra vágott májat, a gombát, a borsot, a finomra vágott zöldpetrezselymet, és 2-3 percig pároljuk. Ha megpirult, tüzalól táiba rakjuk, melyet előzőleg kivajaztunk, majd annyi tojást ütünk rá, amennyit személyenként megfelelőnek találunk (1-2 darab). Közben 2 dkg vajból, 2 dkg lisztből és fél dl tejből besamelártást készítünk. Ha nagyon sűrű, a tejjel hígítjuk. Ha kihűlt, hozzákeverjük a 2 tojás sárgáját, majd a 2 tojás fehérjéből készült habot. Leöntjük vele a tálat levő tojásokat és közepesen meleg sütőben világosra sütjük.

Meleg szendvics tojással

Hozzávalók személyenként: 1 db zsemle vagy ennek megfelelő zsúrkenyér, 1 db tojás, 2 dkg gépsonka, kávéskanál tejföl, só, vaj a ki-sütéshez, reszelt sajt.

A zsemlet vagy zsúrkenyeret vékony szeletekre vágjuk, vajon kicsit megpirítjuk, tepsibe rakjuk és megkenjük a tejfőllel összekevert sonkával a szeleteket, a kissé megszórt fehérjéből habot verünk, azzal bőven megtétézzük, és a közepébe 1-1 tojás sárgáját teszünk, majd reszelt sajttal meghintjük. Sütőben addig sütjük, míg a sárgája megkeményedik. A reszelt sajtot sütés után is rászórhatjuk.

M. M.

APRÓHIRDETÉSEK

INGATLAN

Eladó másfél szobás, garázsos kétszintes ház + nyári konyha, 218 négyzetméter területtel. Megtekinthető szombaton 9-16 óráig. Símon I. u. 14. 6-os busz végállomásánál.

Martinkán 580 négyzetméteres gyümölcsös lakható, alápincézett hétvégi ház-aladó. Érdeklődni: Debrecen, Sinai u. 17. 9. 38.

Három darab teljesen felújított, korszerű társasház lakás eladó a Hajdúdorog, Petőfi tér 8. sz. alatti társasházban. A lakások a földszinten helyezkednek el, két-szobás, étkezőkonyha, 61 nm alapterülettel. Eladási ár: 900 000 Ft. A lakások megvételére ajánlatot lehet tenni: 1987. október 16-ig. OTP Hajdú-Bihar Megyei Igazgatóság, Debrecen, Hatvan u. 2-4. sz. OTP-fiók, Hajdúdorog.

Bocskai kertben a 4-es főúttól 150 méterre 250 négyzetméteres építési telek 3x6-os alápincézett, melléképítéssel eladó. Kút van. 3 évesig tartó eladói garancia. Érdeklődni: Petőfi tér 7/A I. em. 6. 17 óra után. Varga.

2x300 négyzetméteres zártkerttel ingatlan eladó a Lázár utca végén. Érdeklődni: Debrecen, Bokányi D. u. 23.

LAKÁS

Mikszáth K. utcán, 2 szobás, étkezőkonyha 55 nm-es hitelmentes, IV. emeleti OTP-s lakás eladó, egyéves beköltözéssel. Telefon: 11-264.

500 ezer Ft kp. + magas OTP-vel

komfortos lakást vagy legálább komfortos házat vennék. Házrész és külsőleg terület tárgyalatlan. „Központban” jellegre a kiadóba.

Eladó másfél szobás, 35 nm-es lakás 600 ezer kp. + kevése OTP. Ugyanitt Keleti-városi szakaszban két-szobás hétvégi ház berendezéssel. Víz, villany, fűrdőszoba, nyári konyha van. Irányár: 250 ezer. Érdeklődni: Debrecen, Csemet u. 1. IX. 55. Du. 16-20 óra között.

Eleserélem nagyerdei 76 nm-es telefontos, erkélyes, garázsos, pince és kamara helyiségekkel álló hitelmentes 6 lakásos társasházban lévő lakásomat nagyobb lakótérrel vagy házzal. Kardos u. 14/A. fszt. 1.

Vásárolnék Nagyerdei legalább háromszobás lakást második emeletig, garázzal vagy házzal. Tel.: 18-753.

Petőfi tér 2 szobás, 54 négyzetméteres, garázsos, egy-másba nyíló tanácsai lakásomat elcserélem 1+2 fős tanácsra. Petőfi tér 7/A I. em. 6. 17 óra után. Varga.

Kétszobás, étkezős, hitelmentes lakás Kishegyesi út 61/C VII. lépcsőház I. em. 5. beköltözhetően eladó. Érdeklődni: 14 óra után, 21-570-es telefonon és a helyszínen.

Lefkóvács utcán, 2 szobás, étkezőkonyha 55 nm-es hitelmentes, IV. emeleti OTP-s lakás eladó, egyéves beköltözéssel. Telefon: 11-264.

Újra indul a buliszezon a Kőlcseyben október 3-tól minden szombaton 19-24-ig

SZEZON-BULI

október 4-től minden vasárnap 18-22 óráig

TINIDISZKÓ

Meglepetések, játékos vetélkedők, koncert- és diszkobelepők sorsolása, szeszmentes büfé, változatlan belépődíjak.

ALBÉRET

Különálló szoba, konyha, spájz albéretbe kiadó úresen. Mező u. 18/A. Sólóym utcából.

Főbérleti nélküli másfél szobás lakás nagyobb szobája hosszabb időre értelmiségi dolgozóknak, egyetemistáknak vagy főiskolásoknak albéretbe kiadó. „Korrek legyen” jellegre a kiadóba.

ÁLLÁS

Korrepetálás, vizsgára felkészítés francia nyelvű, magyarból, történelemből. Diplomás tanárnál” jellegre a kiadóba.

JÁRMŰ

Autómentés, gépjárműszállítás: 2,5 tonnás. Allandó telefonügylet 16-000, CB 7. Termál.

PD Combi Trabant 2 éves műszakival eladó. Kadosa u. 17.

Friss műszakival, jó állapotban lévő UF-es Zsiguli eladó. Debrecen, Achim u. 18. Hétvégen egész nap. Telefon: 25-198.

BŰTOR

Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

EGYÉB

Nagyméretű férfitruhát, cipőt veszek. „Haszniált” jellegre, a kiadóba.

Külfürést kedvezményes vállalk. Dobó László, Hargita u. 11.

Eladó 120 négyzetméteres szövetkezet lakásommal. (Konzerv-gyár közelében.) Víz, villany van. 32 négyzetméter beépíthető. Érdeklődni: reggel 8-tól este 6-ig.

3 szobás, családi ház, IC-s Trabant, Optima villanytréger, kompresszor eladó. Debrecen, Kavics u. 7.

Sámsoni úton a 11-es busz megállójánál családi ház eladó. 3 szoba + étkező, szövetkezet vagy OTP-lakásra a Jerikó utca környékén. Érdeklődni: Jerikó u. 18. IV. 24.

Beköltözhető 1 szobás, összkomfortos nyári konyha, fűrdőszoba, 209 négyzetméteres telek eladó. Tömös u. 64.

KT frsz. Trabant eladó. Debrecen, Jerikó u. 15. II. 10. 17.00-tól.

Vásárolnék 2+1-ékezős, garázsos, lift nélküli OTP-vagy szövetkezet lakást I. emeletig. „Poroszlay-Böszörményi út környékén” jellegre a kiadóba.

Doboz-lakótelep, Gáborjáni Szabó u. 23. fszt. 1. hitelmentes szövetkezet lakásomat eladom, vagy elcserélem garzonra és kp.-re. Erd.: 12 óra után.

Kétszobás, étkezős, nagy erkélyes lakás Kishegyesi úton, 950 ezer + OTP, vagy 1 050 000 kp-ért eladó. „Saját telken” jellegre a kiadóba.

Újkerti, kétszobás, nyolcadik emeleti telefonos tanácsai lakásunkat elcserélnénk nagyobbra, vagy kertes házra. Csak telefonosra. Érdeklődni: a 29-783-as telefonon.

Külön bejárattal, fűtéssel ellátott szoba, konyha albéretbe kiadó. Esze Tamás utca 23.

Rotweller kan kutyák munkavizsgásgyőztes szülőkkel eladó. Lefkóvács u. 87.

Video-, tv-szerviz, nyugati készülékek javítása, áthangolása. Debrecen, Jerikó u. 14. Ugyélfogadás: 16-18 óráig.

Színes nagy képszoftv garanciával eladó. Érdeklődni: 23-186-os telefonon.

Menyasszonyruhakölcsönzés. Debrecen, Illyés Gyula u. 112. (Vezér utca lakótelep).

Nyitva: 17-20 óráig. Szombaton: 9-13 óráig.

Boroshordók, kádák eladó. Kodály u. 12. fszt. 3.

Eladó 10 évesnél fiatalabb Color Szár televízió és asztali rádió. Mátyás király u. 58/A. Telefon: 19-379.

Budapesti tanácsai lakására cserélem debreceni bejárattal kétszobás, garázsos, szettel, tanácsai lakásomat (68 négyzetméter). Pesti telefon: 696-688, az esti órákban.

Szétszedhető lemezgarázs eladó. Debrecen, Poroszlay út 68. IV. 15.

Vertas kéttágyas kézi kötélgép eladó. Érdeklődni: Boka Károly u. 7. fszt. 2. Egész nap.

Féléves kuvasz kutyát oltós eladó. Hegyi Mihályné u. 60. (Szabó Kálmán u. felől).

0 km-es új AVIA tehergépkocsi és egy 4 éves megkímélt AVIA tehergépkocsi eladó. Csáthy u. 48/B.

Kétszobás, összkomfortos lakás városközpontban azonnal kiadó. Érdeklődni: második csengő. Sallai u. 22.

Nyolcadik emeleti lakás eladó. Oláh Károly u. 2/A. Kovácsék.

Építési telek eladó. Csígekert u. 23. Telefon: 15-050.

Főbérleti nélküli 60 négyzetméteres, összkomfortos lakás kiadó. Horváth Árpád u. 31. Érdeklődni: Kőfaragó u. 13.

Külön bejárattal összkomfortos szoba két lányknak vagy két fiúnak kiadó. Lefkóvács u. 86/B. fszt. 2.

6 éves zárt Zúk 3 éves műszakival eladó. Csere is érdekel. Józsa, Alkotás u. 34.

Eladó azonnal beköltözhető gázvezetéssel családi ház. Villám u. 23.

Hőátvitel villanykályha oroginál 3,15-ös kw-os eladó. Szőlőskert u. 32.

300 q éret marhatrágya szállítással eladó. Érdeklődni: Micsurin u. 90. I. 4., vagy a 28-953-as telefonon.

Hőátvitel kályha 4,5 kw-os eladó. Erd.: 8.00 óráig. Ovoda u. 43.

Több mázsa otelő szóla eladó. Oláh Károly u. 2/A. Kovácsék.

Cirokseprű készítéséhez kötöt és varrot felveszek. Kőszőrús u. 7.

Eladó két család, akik is alkalmas 1+4 fős szobás, gázvezetéssel, mandzartetőtér-beépítéssel családi ház, melléképítésekkel. Debrecen, Tömös u. 38.

Fáy András u. 51. alatti háromszintes, angol típusú kertes ház garázzal eladó. Irányár: 3 millió + OTP. Érdeklődni: 15.30-tól 18.30-ig.

Kertes családi ház eladó. Érdeklődni szombaton, vasárnap egész nap. Bihari u. 34.

Eladó 61 nm-es 4 szobás, étkezős lakás. Trombitás u. 12. I. 2. 700 ezer kp. + OTP. Vasárnap 10-től 16-ig a helyszínen.

Hychomat Trabant kintő állapotban igényelgősszultnak eladó. „Hychomat” jellegre a kiadóba. Vagy a 26-644-es telefonon.

Eladó Simson Schwabe újszerű állapotban. Debrecen, Mikepérsi út 32. fszt. 1. Erd.: du.

Építési telek eladó. Csígekert u. 23. Telefon: 15-050.

Főbérleti nélküli 60 négyzetméteres, összkomfortos lakás kiadó. Horváth Árpád u. 31. Érdeklődni: Kőfaragó u. 13.

Külön bejárattal összkomfortos szoba két lányknak vagy két fiúnak kiadó. Lefkóvács u. 86/B. fszt. 2.

6 éves zárt Zúk 3 éves műszakival eladó. Csere is érdekel. Józsa, Alkotás u. 34.

Eladó azonnal beköltözhető gázvezetéssel családi ház. Villám u. 23.

Hőátvitel villanykályha oroginál 3,15-ös kw-os eladó. Szőlőskert u. 32.

300 q éret marhatrágya szállítással eladó. Érdeklődni: Micsurin u. 90. I. 4., vagy a 28-953-as telefonon.

Hőátvitel kályha 4,5 kw-os eladó. Erd.: 8.00 óráig. Ovoda u. 43.

Több mázsa otelő szóla eladó. Oláh Károly u. 2/A. Kovácsék.

Cirokseprű készítéséhez kötöt és varrot felveszek. Kőszőrús u. 7.

Eladó két család, akik is alkalmas 1+4 fős szobás, gázvezetéssel, mandzartetőtér-beépítéssel családi ház, melléképítésekkel. Debrecen, Tömös u. 38.

Fáy András u. 51. alatti háromszintes, angol típusú kertes ház garázzal eladó. Irányár: 3 millió + OTP. Érdeklődni: 15.30-tól 18.30-ig.

Kertes családi ház eladó. Érdeklődni szombaton, vasárnap egész nap. Bihari u. 34.

Eladó 61 nm-es 4 szobás, étkezős lakás. Trombitás u. 12. I. 2. 700 ezer kp. + OTP. Vasárnap 10-től 16-ig a helyszínen.

Hychomat Trabant kintő állapotban igényelgősszultnak eladó. „Hychomat” jellegre a kiadóba. Vagy a 26-644-es telefonon.

Eladó Simson Schwabe újszerű állapotban. Debrecen, Mikepérsi út 32. fszt. 1. Erd.: du.

Építési telek eladó. Csígekert u. 23. Telefon: 15-050.

Főbérleti nélküli 60 négyzetméteres, összkomfortos lakás kiadó. Horváth Árpád u. 31. Érdeklődni: Kőfaragó u. 13.

Külön bejárattal összkomfortos szoba két lányknak vagy két fiúnak kiadó. Lefkóvács u. 86/B. fszt. 2.

6 éves zárt Zúk 3 éves műszakival eladó. Csere is érdekel. Józsa, Alkotás u. 34.

Eladó azonnal beköltözhető gázvezetéssel családi ház. Villám u. 23.

Hőátvitel villanykályha oroginál 3,15-ös kw-os eladó. Szőlőskert u. 32.

300 q éret marhatrágya szállítással eladó. Érdeklődni: Micsurin u. 90. I. 4., vagy a 28-953-as telefonon.

Hőátvitel kályha 4,5 kw-os eladó. Erd.: 8.00 óráig. Ovoda u. 43.

Több mázsa otelő szóla eladó. Oláh Károly u. 2/A. Kovácsék.

Cirokseprű készítéséhez kötöt és varrot felveszek. Kőszőrús u. 7.

Eladó két család, akik is alkalmas 1+4 fős szobás, gázvezetéssel, mandzartetőtér-beépítéssel családi ház, melléképítésekkel. Debrecen, Tömös u. 38.

Fáy András u. 51. alatti háromszintes, angol típusú kertes ház garázzal eladó. Irányár: 3 millió + OTP. Érdeklődni: 15.30-tól 18.30-ig.

Kertes családi ház eladó. Érdeklődni szombaton, vasárnap egész nap. Bihari u. 34.

Eladó 61 nm-es 4 szobás, étkezős lakás. Trombitás u. 12. I. 2. 700 ezer kp. + OTP. Vasárnap 10-től 16-ig a helyszínen.

Hychomat Trabant kintő állapotban igényelgősszultnak eladó. „Hychomat” jellegre a kiadóba. Vagy a 26-644-es telefonon.

Eladó Simson Schwabe újszerű állapotban. Debrecen, Mikepérsi út 32. fszt. 1. Erd.: du.

Építési telek eladó. Csígekert u. 23. Telefon: 15-050.

Főbérleti nélküli 60 négyzetméteres, összkomfortos lakás kiadó. Horváth Árpád u. 31. Érdeklődni: Kőfaragó u. 13.

Külön bejárattal összkomfortos szoba két lányknak vagy két fiúnak kiadó. Lefkóvács u. 86/B. fszt. 2.

6 éves zárt Zúk 3 éves műszakival eladó. Csere is érdekel. Józsa, Alkotás u. 34.

Eladó azonnal beköltözhető gázvezetéssel családi ház. Villám u. 23.

Hőátvitel villanykályha oroginál 3,15-ös kw-os eladó. Szőlőskert u. 32.

300 q éret marhatrágya szállítással eladó. Érdeklődni: Micsurin u. 90. I. 4., vagy a 28-953-as telefonon.

Hőátvitel kályha 4,5 kw-os eladó. Erd.: 8.00 óráig. Ovoda u. 43.

Több mázsa otelő szóla eladó. Oláh Károly u. 2/A. Kovácsék.

Cirokseprű készítéséhez kötöt és varrot felveszek. Kőszőrús u. 7.

Eladó két család, akik is alkalmas 1+4 fős szobás, gázvezetéssel, mandzartetőtér-beépítéssel családi ház, melléképítésekkel. Debrecen, Tömös u. 38.

Fáy András u. 51. alatti háromszintes, angol típusú kertes ház garázzal eladó. Irányár: 3 millió + OTP. Érdeklődni: 15.30-tól 18.30-ig.

Kertes családi ház eladó. Érdeklődni szombaton, vasárnap egész nap. Bihari u. 34.

Eladó 61 nm-es 4 szobás, étkezős lakás. Trombitás u. 12. I. 2. 700 ezer kp. + OTP. Vasárnap 10-től 16-ig a helyszínen.

Hychomat Trabant kintő állapotban igényelgősszultnak eladó. „Hychomat” jellegre a kiadóba. Vagy a 26-644-es telefonon.

Eladó Simson Schwabe újszerű állapotban. Debrecen, Mikepérsi út 32. fszt. 1. Erd.: du.

Építési telek eladó. Csígekert u. 23. Telefon: 15-050.

Főbérleti nélküli 60 négyzetméteres, összkomfortos lakás kiadó. Horváth Árpád u. 31. Érdeklődni: Kőfaragó u. 13.

Külön bejárattal összkomfortos szoba két lányknak vagy két fiúnak kiadó. Lefkóvács u. 86/B. fszt. 2.

6 éves zárt Zúk 3 éves műszakival eladó. Csere is érdekel. Józsa, Alkotás u. 34.

Eladó azonnal beköltözhető gázvezetéssel családi ház. Villám u. 23.

Hőátvitel villanykályha oroginál 3,15-ös kw-os eladó. Szőlőskert u. 32.

300 q éret marhatrágya szállítással eladó. Érdeklődni: Micsurin u. 90. I. 4., vagy a 28-953-as telefonon.

Hőátvitel kályha 4,5 kw-os eladó. Erd.: 8.00 óráig. Ovoda u. 43.

Több mázsa otelő szóla eladó. Oláh Károly u. 2/A. Kovácsék.

Cirokseprű készítéséhez kötöt és varrot felveszek. Kőszőrús u. 7.

Eladó két család, akik is alkalmas 1+4 fős szobás, gázvezetéssel, mandzartetőtér-beépítéssel családi ház, melléképítésekkel. Debrecen, Tömös u. 38.

Fáy András u. 51. alatti háromszintes, angol típusú kertes ház garázzal eladó. Irányár: 3 millió + OTP. Érdeklődni: 15.30-tól 18.30-ig.

Kertes családi ház eladó. Érdeklődni szombaton, vasárnap egész nap. Bihari u. 34.

Eladó 61 nm-es 4 szobás, étkezős lakás. Trombitás u. 12. I. 2. 700 ezer kp. + OTP. Vasárnap 10-től 16-ig a helyszínen.

Hychomat Trabant kintő állapotban igényelgősszultnak eladó. „Hychomat” jellegre a kiadóba. Vagy a 26-644-es telefonon.

Eladó Simson Schwabe újszerű állapotban. Debrecen, Mikepérsi út 32. fszt. 1. Erd.: du.

Építési telek eladó. Csígekert u. 23. Telefon: 15-050.

Főbérleti nélküli 60 négyzetméteres, összkomfortos lakás kiadó. Horváth Árpád u. 31. Érdeklődni: Kőfaragó u. 13.

Külön bejárattal összkomfortos szoba két lányknak vagy két fiúnak kiadó. Lefkóvács u. 86/B. fszt. 2.

6 éves zárt Zúk 3 éves műszakival eladó. Csere is érdekel. Józsa, Alkotás u. 34.

Eladó azonnal beköltözhető gázvezetéssel családi ház. Villám u. 23.

Hőátvitel villanykályha oroginál 3,15-ös kw-os eladó. Szőlőskert u. 32.

300 q éret marhatrágya szállítással eladó. Érdeklődni: Micsurin u. 90. I. 4., vagy a 28-953-as telefonon.

Hőátvitel kályha 4,5 kw-os eladó. Erd.: 8.00 óráig. Ovoda u. 43.

Több mázsa otelő szóla eladó. Oláh Károly u. 2/A. Kovácsék.

Cirokseprű készítéséhez kötöt és varrot felveszek. Kőszőrús u. 7.

Eladó két család, akik is alkalmas 1+4 fős szobás, gázvezetéssel, mandzartetőtér-beépítéssel családi ház, melléképítésekkel. Debrecen, Tömös u. 38.

Fáy András u. 51. alatti háromszintes, angol típusú kertes ház garázzal eladó. Irányár: 3 millió + OTP. Érdeklődni: 15.30-tól 18.30-ig.

Kertes családi ház eladó. Érdeklődni szombaton, vasárnap egész nap. Bihari u. 34.

Eladó 61 nm-es 4 szobás, étkezős lakás. Trombitás u. 12. I. 2. 700 ezer kp. + OTP. Vasárnap 10-től 16-ig a helyszínen.

Hychomat Trabant kintő állapotban igényelgősszultnak eladó. „Hychomat” jellegre a kiadóba. Vagy a 26-644-es telefonon.

Eladó Simson Schwabe újszerű állapotban. Debrecen, Mikepérsi út 32. fszt. 1. Erd.: du.

Építési telek eladó. Csígekert u. 23. Telefon: 15-050.

Főbérleti nélküli 60 négyzetméteres, összkomfortos lakás kiadó. Horváth Árpád u. 31. Érdeklődni: Kőfaragó u. 13.

Külön bejárattal összkomfortos szoba két lányknak vagy két fiúnak kiadó. Lefkóvács u. 86/B. fszt. 2.

6 éves zárt Zúk 3 éves műszakival eladó. Csere is érdekel. Józsa, Alkotás u. 34.

Eladó azonnal beköltözhető gázvezetéssel családi ház. Villám u. 23.

Hőátvitel villanykályha oroginál 3,15-ös kw-os eladó. Szőlőskert u. 32.

300 q éret marhatrágya szállítással eladó. Érdeklődni: Micsurin u. 90. I. 4., vagy a 28-953-as telefonon.

Hőátvitel kályha 4,5 kw-os eladó. Erd.: 8.00 óráig. Ovoda u. 43.

Több mázsa otelő szóla eladó. Oláh Károly u. 2/A. Kovácsék.

Cirokseprű készítéséhez kötöt és varrot felveszek. Kőszőrús u. 7.

Eladó két család, akik is alkalmas 1+4 fős szobás, gázvezetéssel, mandzartetőtér-beépítéssel családi ház, melléképítésekkel. Debrecen, Tömös u. 38.

Fáy András u. 51. alatti háromszintes, angol típusú kertes ház garázzal eladó. Irányár: 3 millió + OTP. Érdeklődni: 15.30-tól 18.30-ig.

Kertes családi ház eladó. Érdeklődni szombaton, vasárnap egész nap. Bihari u. 34.

Eladó 61 nm-es 4 szobás, étkezős lakás. Trombitás u. 12. I. 2. 700 ezer kp. + OTP. Vasárnap 10-től 16-ig a helyszínen.

Hychomat Trabant kintő állapotban igényelgősszultnak eladó. „Hychomat” jellegre a kiadóba. Vagy a 26-644-es telefonon.

Eladó Simson Schwabe újszerű állapotban. Debrecen, Mikepérsi út 32. fszt. 1. Erd.: du.

Építési telek eladó. Csígekert u. 23. Telefon: 15-050.

Főbérleti nélküli 60 négyzetméteres, összkomfortos lakás kiadó. Horváth Árpád u. 31. Érdeklődni: Kőfaragó u. 13.

Külön bejárattal összkomfortos szoba két lányknak vagy két fiúnak kiadó. Lefkóvács u. 86/B. fszt. 2.

6 éves zárt Zúk 3 éves műszakival eladó. Csere is érdekel. Józsa, Alkotás u. 34.

Eladó azonnal beköltözhető gázvezetéssel családi ház. Villám u. 23.

Hőátvitel villanykályha oroginál 3,15-ös kw-os eladó. Szőlőskert u. 32.

300 q éret marhatrágya szállítással eladó. Érdeklődni: Micsurin u. 90. I. 4., vagy a 28-953-as telefonon.

Hőátvitel kályha 4,5 kw-os eladó. Erd.: 8.00 óráig. Ovoda u. 43.

Több mázsa otelő szóla eladó. Oláh Károly u. 2/A. Kovácsék.

Cirokseprű készítéséhez kötöt és varrot felveszek. Kőszőrús u. 7.

Eladó két család, akik is alkalmas 1+4 fős szobás, gázvezetéssel, mandzartetőtér-beépítéssel családi ház, melléképítésekkel. Debrecen, Tömös u. 38.

Fáy András u. 51. alatti háromszintes, angol típusú kertes ház garázzal eladó. Irányár: 3 millió + OTP. Érdeklődni: 15.30-tól 18.30-ig.

Kertes családi ház eladó. Érdeklődni szombaton, vasárnap egész nap. Bihari u. 34.

Eladó 61 nm-es 4 szobás, étkezős lakás. Trombitás u. 12. I. 2. 700 ezer kp. + OTP. Vasárnap 10-től 16-ig a helyszínen.

Hychomat Trabant kintő állapotban igényelgősszultnak eladó. „Hychomat” jellegre a kiadóba. Vagy a 26-644-es telefonon.

Eladó Simson Schwabe újszerű állapotban. Debrecen, Mikepérsi út 32. fszt. 1. Erd.: du.

Építési telek eladó. Csígekert u. 23. Telefon: 15-050.

Főbérleti nélküli 60 négyzetméteres, összkomfortos lakás kiadó. Horváth Árpád u. 31. Érdeklődni: Kőfaragó u. 13.

Külön bejárattal összkomfortos szoba két lányknak vagy két fiúnak kiadó. Lefkóvács u. 86/B. fszt. 2.

6 éves zárt Zúk 3 éves műszakival eladó. Csere is érdekel. Józsa, Alkotás u. 34.

Eladó azonnal beköltözhető gázvezetéssel családi ház. Villám u. 23.

Hőátvitel villanykályha oroginál 3,15-ös kw-os eladó. Szőlőskert u. 32.

300 q éret marhatrágya szállítással eladó. Érdeklődni: Micsurin u. 90. I. 4., vagy a 28-953-as telefonon.

Hőátvitel kályha 4,5 kw-os eladó. Erd.: 8.00 óráig. Ovoda u. 43.

Több mázsa otelő szóla eladó. Oláh Károly u. 2/A. Kovácsék.

Cirokseprű készítéséhez kötöt és varrot felveszek. Kőszőrús u. 7.

Eladó két család, akik is alkalmas 1+4 fős szobás, gázvezetéssel, mandzartetőtér-beépítéssel családi ház, melléképítésekkel. Debrecen, Tömös u. 38.

Fáy András u. 51. alatti háromszintes, angol típusú kertes ház garázzal eladó. Irányár: 3 millió + OTP. Érdeklődni: 15.30-tól 18.30-ig.

Kertes családi ház eladó. Érdeklődni szombaton, vasárnap egész nap. Bihari u. 34.

Eladó 61 nm-es 4 szobás, étkezős lakás. Trombitás u. 12. I. 2. 700 ezer kp. + OTP. Vasárnap 10-től 16-ig a helyszínen.

Hychomat Trabant kintő állapotban igényelgősszultnak eladó. „Hychomat” jellegre a kiadóba. Vagy a 26-644-es telefonon.

Eladó Simson Schwabe újszerű állapotban. Debrecen, Mikepérsi út 32. fszt. 1. Erd.: du.

Építési telek eladó. Csígekert u. 23. Telefon: 15-050.

Főbérleti nélküli 60 négyzetméteres, összkomfortos lakás kiadó. Horváth Árpád u. 31. Érdeklődni: Kőfaragó u. 13.

Külön bejárattal összkomfortos szoba két lányknak vagy két fiúnak kiadó. Lefkóvács u. 86/B. fszt. 2.

6 éves zárt Zúk 3 éves műszakival eladó. Csere is érdekel. Józsa, Alkotás u. 34.

Eladó azonnal beköltözhető gázvezetéssel családi ház. Villám u. 23.

Hőátvitel villanykályha oroginál 3,15-ös kw-os eladó. Szőlőskert u. 32.

300 q éret marhatrágya szállítással eladó. Érdeklődni: Micsurin u. 90. I. 4., vagy a 28-953-as telefonon.

Hőátvitel kályha 4,5 kw-os eladó. Erd.: 8.00 óráig. Ovoda u. 43.

Több mázsa otelő szóla eladó. Oláh Károly u. 2/A. Kovácsék.

Cirokseprű készítéséhez kötöt és varrot felveszek. Kőszőrús u. 7.

Eladó két család, akik is alkalmas 1+4 fős szobás, gázvezetéssel, mandzartetőtér-beépítéssel családi ház, melléképítésekkel. Debrecen, Tömös u. 38.

Fáy András u. 51. alatti háromszintes, angol típusú kertes ház garázzal eladó. Irányár: 3 millió + OTP. Érdeklődni: 15.30-tól 18.30-ig.

Kertes családi ház eladó. Érdeklődni szombaton, vasárnap egész nap. Bihari u. 34.

Eladó 61 nm-es 4 szobás, étkezős lakás. Trombitás u. 12. I. 2. 700 ezer kp. + OTP. Vasárnap 10-től 16-ig a helyszínen.

Hychomat Trabant kintő állapotban igényelgősszultnak eladó. „Hychomat” jellegre a kiadóba. Vagy a 26-644-es telefonon.

Eladó Simson Schwabe újszerű állapotban. Debrecen, Mikepérsi út 32. fszt. 1. Erd.: du.

Építési telek eladó. Csígekert u. 23. Telefon: 15-050.

Főbérleti nélküli 60 négyzetméteres, összkomfortos lakás kiadó. Horváth Árpád u. 31. Érdeklődni: Kőfaragó u. 13.

Külön bejárattal összkomfortos szoba két lányknak vagy két fiúnak kiadó. Lefkóvács u. 86/B. fszt. 2.

6 éves zárt Zúk 3 éves műszakival eladó. Csere is érdekel. Józsa, Alkotás u. 34.

Eladó azonnal beköltözhető gázvezetéssel családi ház. Villám u. 23.

Hőátvitel villanykályha oroginál 3,15-ös kw-os eladó. Szőlőskert u. 32.

300 q éret marhatrágya szállítással eladó. Érdeklődni: Micsurin u. 90. I. 4., vagy a 28-953-as telefonon.

Hőátvitel kályha 4,5 kw-os eladó. Erd.: 8.00 óráig. Ovoda u. 43.

Több mázsa otelő szóla eladó. Oláh Károly u. 2/A. Kovácsék.

Cirokseprű készítéséhez kötöt és varrot felveszek. Kőszőrús u. 7.

Eladó két család, akik is alkalmas 1+4 fős szobás, gázvezetéssel, mandzartetőtér-beépítéssel családi ház, melléképítésekkel. Debrecen, Tömös u. 38.

Fáy András u. 51. alatti háromszintes, angol típusú kertes ház garázzal eladó. Irányár: 3 millió + OTP. Érdeklődni: 15.30-tól 18.30-ig.

Kertes családi ház eladó. Érdeklődni szombaton, vasárnap egész nap. Bihari u. 34.

Eladó 61 nm-es 4 szobás, étkezős lakás. Trombitás u. 12. I. 2. 700 ezer kp. + OTP. Vas

PIACI ÁRAK

Plac Deko	El.-kisker.	H.-bűsz.	H.-nánás	B.-újf.	H.-szob.	P.-lad.
Burgonya	12-15	12	10-12	12-15	12	8-12
Sárgarépa	8-20	12	25	20	8-10	8-10
Petrezselyem	20-30	18	30	30	6-10	8-10
Káposzta	7-10	7	8-10	10-12	10	10-12
Kelkáposzta	11-20	16	12	18	18-20	16
Vörshagyma	11-20	16	14-16	18-20	20	18-20
Fokhagyma	100-140	120	120-130	14-6/db	130	150
Szárzabam	70-80	52-68	60-80	70	60	50-80
Karalábé	10-16	8	12-15	4	6	5-10
Karfiol	6-12	8	8-10	15-20	15	12-15
Dióbél	180-220	—	160-180	160	200	180-200
Mák	130-150	130	120-130	130	—	140
Alma	6-20	8	10-15	6-12	10-15	8-15
Tojás	2,50-2,80	2,80	2,80	2,30	2,40	2,60
Paradicsom	5-10	5	8	12-16	3-10	6-15
Úborka	10-22	—	12-15	12-16	8-22	15
Paprika	6-20	12	14-16	15-20	10-24	8-15
Zeller	20-30	30	25-30	20	8	6-20
Görögdinnye	6-8	—	—	—	—	5-8
Szilva	9-24	—	8-9	—	—	—
Leveszöldség	8-12	—	10-15	10	12	10-18
Szőlő	18-50	28-35	20-30	16-18	20-40	15-30
Körte	20-30	20	15-20	8-18	25-30	25
Birsalma	10-20	14	15-18	12	20	20
Pritampinaprika	—	16	—	—	—	—
Héjas dió	—	—	—	—	—	—
Zöldbab	—	—	—	—	30	50-60
Sav. káposzta	—	20	25	20	20	15-30
Vörshagyma	—	12	13-15	—	—	—
Cékla	—	12	—	—	—	—
Főzötök	—	6	—	—	—	—
Sóska	20-30	—	—	10	—	10
Paraj	25-30	—	—	—	—	—
Ösziaragok	—	—	—	12-30	20-40	—
Csemegekukorica	—	—	—	6	—	—
Patisszon	—	—	—	12	—	—

Megjegyzés: A Deko és az élelmiszer-kiskereskedelmi vállalat árak első osztályú termékek árán alapulnak, amelyekből az árusítók a kereslet-kínálat függvényében eltérhetnek.

ALLATORVOSI ÜGYELET. Debrecenben október 3-án, szombaton reggel 6 órától vasárnap reggel 6 óráig dr. Gulyás Ferenc (Debrecen, Landler Jenő u. 16., tel.: 22-592), október 4-én, vasárnap reggel 6 órától hétig reggel 6 óráig dr. Zsupos Sándor (Debrecen, Véghe Dezső u. 22., tel.: 12-199) lesz az ügyeletes állatorvos.

BALESETI ÜGYELET. Október 3-án, szombaton a kórházban, október 4-én, vasárnap pedig az ortopéd-klinika tartanak baleseti ügyeletet.

LELKISÉGÉLY-SZOLGÁLAT. Éjjel-nappal minden nap hívható Debrecenben a lelkiségügy-szolgálat a 12-165-ös telefonszámon.

TELEFONHIÁNY BALMAZUJVÁROSBAN. A városban 387 bekapcsolt állomás van és 224-en adták be igényüket telefonra. Az újárósi központ bővítésére nincs lehetőség, csak néhány kérés tud teljesíteni a posta. A telefonhiány megszüntetésére egyetlen megoldás az lehetne, ha a gazdálkodó szervezetek és magán-előfizetők egy telefonépítő gazdasági társaság alakítanak és vállalják a beruházás költségeit.

TELEFONDOKTOR. Hívja a 083-as számot! A telefon-doktor fogásza hétfőtől: Idősen, okosan.

KÖZLEMÉNY

A Fejlesztési Szolgálat vezetőjének közleménye: Ertesztjük a 42., 49., 50., 51., 53., 54., 55., 56., 59., 45., 47., 48., 61. fogászati körzet vezetőit, hogy 1987. október 7-től a Cegléd utcai fogászati rendelő átköltözik a Béke útja 10. sz. alá (a régi fogászati rendelő helyére). A rendelési idő és az orvosok munkarendje változatlan. Az átköltözés ideje alatt 1987. szeptember 30-tól október 6-ig a fenti körzetekhez tartozó betegeket is a Béke útja 10. sz. alatti fogászati rendelőben látják el. (x)

1987. OKTÓBER 3., SZOMBAT
HELGA NAPJA
A Nap két 5.45 —
nyugszik 17.23 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS:
Folytatódik a túnyomóan napos, de hűvös idő. Általában kevés lesz a felhő, eső nem várható. Az északi szél csak napközben élénkül meg kissé. Hajnalban sokfelé erősen páráz lesz a levegő, főként délnyugaton várható foltokban köd. Várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 0 és plusz 5 fok között — sokfelé lesz talajmenti fagy —, a legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton 14 és 18 fok között.

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Ötven évvel ezelőtt ezen a napon jelent meg a Márciusi Front makói kiadványa. A népi írók, a haladó szellemi egyetemi ifjúság antifasiszta demokratikus tömörülése 1937. március 15-én alakult meg. s programja a kommunizmusfront-koncepció hatását tükrözte.

PROGRAMOK

Debrecen: 19 óra — „Szeifden és szilárdan”. Irodalmi műsor Szabó Magda tiszteletére (Déri Múzeum).
Balmazújváros: 15 óra — Pásztorok és békés város című kiállítás megnyitása a Veres Péter Művelődési Központban.
Hajdúböszörmény: 17 óra — Hajdúböszörményi csigaszínfalók című kiállítás megnyitása a Sillve Gábor Művelődési Központban.
Hajdúszoboszló: 19 óra — Antikvár könyvek kiállítása a művelődési központ nagytermében.

Rejtvényfejtők figyelmébe!

A Napló szeptember 19-i számában megjelent „Napoleon mondásait idézzük” című rejtvény megfejtése: A politikában ismeretlen fogalom a sziv, csak a fei számít.
50-50 forintos könyvtulajdonost nyertek: Bazsa Ernő, Debrecen, Nagyerdei krt. 70/B. Dajka Károly, Debrecen, Tanácsköztársaság útja 68/A fszt. 4. Enyedi Réka, Debrecen, Jerrikt u. 18 II. em. 13. Molnár István, Debrecen, Pallag 233. Novák György, Debrecen, Gyár u. 5., Tóth Pál, Debrecen, Fényes udvar 1. I. em. 5. Borbély Márton, Pusztokládány, Jókai u. 11. Kozma A. Attila, Recsk, Erőbánya utca 24. Nagy Miklós, Nádudvar, Kábel u. 9. Pusztai János, Sárd, Arany J. u. 8.

IDŐSEK HETE LÉTAVÉRTÉSEN.

A napokban tartotta a létavértesi Gondozási Központ az idősek hetének megnyitóját, ahol Kapitány Albert, Szentesi Mihály és a Zóna éterem népi zenekara adott műsort.

HAJDÚ-BIHARI NAPLO

A Magyar Szocialista Munkáspárt
Hajdú-Bihar Megyei Bizottságának lapja.
Főszerkesztő:
dr. Bényei József.
Főszerkesztő-helyettes:
Boda István
Szerkesztőség:
Debrecen,
Tóthfalusi tér 10. 4024.
Telefon: 12-144,
nyomdai ügyelet: 16-695.
Kiadja
a Hajdú Megyei Lapkiadó Vállalat,
Debrecen,
Tóthfalusi tér 10.
Postacím:
Debrecen,
Postafiók 72. 4001.
Telefon: 12-144.
Felolvasó kiadó:
dr. Szabó Imréné,
Alföldi Nyomda,
Debrecen.
Felolvasó vezető:
Békó István
vezérigazgató,
Debrecen,
1987. október 3.
Megrendelési száma: 1928

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkiadóbeszélő postahivataloknál és kézbesítőknél. Előfizetési díj egy hónapra 43 Ft, negyedévre 139 Ft, egy évre 516 Ft. Index 25 677 — ISSN 0138 — 1988

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIO

MOZI

Cutter útja (amerikai). Vig ma, vas. hn. 4, 6, n. 9. Apolló ma, vas. f. 12, hn. 2. Meteor 5, 7.
Napló szerelmek (magyar). Apolló ma, vas. n. 10, hn. 6, 8.
Rigócsói királyfi (csehszlovák). Delta ma f. 6, vas. f. 4, f. 6.
Fogadjunk (olasz). Horváth Árpád vas. f. 4, f. 6.
Gyilkos robotok (amerikai). Híradó ma, vas. f. 10, f. 12, hn. 8.
Kék villám (amerikai). Apolló ma, vas. 4.
Lillomfi (magyar). Híradó ma, vas. hn. 2, hn. 4, hn. 6, Alfa ma 5, vas. 3, 5.
Mária szerelme (amerikai). Apolló ma, vas. 4.
A nindza színre lép (amerikai). Vig ma, vas. n. 10, n. 12.
Né a volánál (amerikai). Kliniká vas. 5.
Veszélyes orjárat (szovjet). Vig ma, vas. hn. 2. Meteor ma, vas. 3.
Debreceni videomozik műsora:
Vig kamara ma, vas. f. 11, f. 2, f. 4, f. 6, f. 8. Meztelen ökök (szines amerikai kalandfilm, 45).
Meteor ma, vas. 3, 5, 7. Jessi és barátai (amerikai westernfilm, 16).
Videói mozik műsora:
Berettyóújfalu ma, vas. 3: Riki-Tiki-Tévi (szovjet), 5: 7: 48 óra (amerikai krimi).
Hajdúböszörmény ma, vas. 3: A ketöltő ember (szovjet), 7: Víz és zappa (olasz).
Hajdúszoboszló ma, vas. 5: A medvefókák szigetén (szovjet), ma 7. vas. 5, 7: Pat Garrett és Billy, a kölyök (amerikai westernfilm).
Hajdúszoboszló ma, vas. f. 4, f. 6, f. 8: Kicsorbuitt tör (amerikai krimi), 10: Püspökáldány ma, vas. 5, 7: Malom a pakoiban (magyar).

SZÍNHÁZ

3., szombat
Csokonai Színház
7 óra: A szivárványszínű köntös — Thuróczy-Béret.
6., kedd, 7 óra: A szivárványszínű köntös — Fazekas-b. 7., szerda, 7 óra: A szivárványszínű köntös — Fánycs-b. 8., csütörtök, 7 óra: A szivárványszínű köntös — Maróthi-b. 9., péntek, 7 óra: A szivárványszínű köntös — Kossuth-b. 10., szombat, 7 óra: A szivárványszínű köntös — Biogál-b. 12., hétfő, 6 óra: Cigánybáró — Hevesi-b.
Az Ady-gimnázium stúdiószínházán
A Csokonai Színház bérletszűnetes előadásai az Ady-gimnázium stúdiószínházán:
október 6.: Aradi napló; 7.: Aradi napló; 12.: Végy karjaidba, idő...; 13.: Végy karjaidba, idő...; 14.: Végy karjaidba, idő...; 15.: Aradi napló; 19.: Kis nők dicserete; 26.: Kis nők dicserete; 27.: Kis nők dicserete.
Az előadások kezdete 19 óra 30 perc.

TELEVÍZIO

Jegyek válthatók a Csokonai Színház Szervezési Irodájában, hétköznap 9-12 és 13-17 óráig.
SZOMBAT
BUDAPEST, 1.: 8.58 Műsorismertetés. 9.00 Tévétorna gyerekeknek. 9.05 Óvodások filmműsora. 9.35 Tájéfutó sull (ism.). 10.20 Telesí. NSZK-sorozat. XIII/1. rész (ism.). 10.45 Ecranul nostru. 11.05 Katonazene. 11.40 Képfőújság. 14.52 Műsorismertetés. 14.55 Képvás. 15.00 Cimborák. 15.35 Mi lett vele? 16.10 Betűreklám. 16.15 Mitiók. 17.00 Híradó. 17.15 Reklám. 17.20 Mozgó képek. 17.40 Jogi esetek. 18.30 Családi torna. 18.35 Reklám. 18.45 Mézga Aladár különös kalandjai. Magyar rajzfilmsorozat (ism.). 19.10 Esti mese. 19.20 Híradó. 20.00 Vers — mindenkié. 20.05 Jean-Paul Belmondo-sorozat. A nagy zsákmány. Francia film. 21.40 Van öt perc? 21.45 Szelem száz háton. Magyar-NSZK filmvígjáték. 23.05 Híradó, második kiadás.
BUDAPEST, 2.: 15.43 Műsorismertetés. 15.45 Képvás. 15.50 Művi-kronika. 16.00 Tvsorozat. 18. rész (ism.). 16.55 Elettutak. Szovjet tévéfilmsorozat. XVIII. rész. 18.00 Csengetés. 18.45 Periszkóp. 19.30 Egy nap Karl Marx siránál. Finn rövidfilm. 20.00 Dvorák: X. szláv tánc. 20.05 Hullámzó völgy. Tévjáték Tamási Áron színművéből (ism.). 21.40 Prepolovljén. 21.50 Képvás.
POZSONY, 1.: 8.30 A Civil kutya története (dengyel tévésorozat. 1. rész). 9.00 Úttörők magazinja. 10.00 Tudományról és technikáról gyerekeknek. 10.40 Magyar tévé-sorozat (ism.). 11.30 Honvédelmi magazin. 11.45 A szerencsétlónak hívják (tévéfilm gyerekeknek). 12.55 Sport szeptemberben. 13.15 Találkozás szovjet művészekkel. 14.05 Az éveket nem lehet megállítani. 14.45 Cseh film. 16.10 Dalesztival, felvételről. 17.10 Fialatok stúdiója. 17.35 Safari (tévémozgó). 18.05 Válasz a nézők leveleire. 18.20 Esti mese. 19.20-19.30 Receptek nemcsak vasárnapra. 19.30 Híradó. 20.00 Megyünk tovább... (szórakoztató műsor). 22.00 Sport-híradó. 22.15 Csapdában (NSZK-tévéfilm). 23.40 A szépség ajándéka (angol tévésorozat).
POZSONY, 2.: 9.00 A feleség gyónása (feliratos szovjet film). 10.30 Német nyelvtanfolyam gyerekeknek. 10.55-11.25 Angol nyelvtanfolyam. 17.35 Utazó kamera. 18.00 Beszélgetés a sportról. 19.00 Torna. 19.10 Esti mese. 19.30 Híradó. 20.00 Játék a tüzellel (tévéjáték, 1. rész). 21.30 Fialatok stúdiója. 22.00 Női róplabda-EB, felvételről.
MOZSKVA: 10.30 Mindenkié, külön-külön. 11.00 Az Orosz Népi Kórus műsora. 11.25 Együttműködés. 11.55 A költségvetés. 12.00 Dokumentumfilm. 12.30 Hírek. 12.40 Nyilvánvaló — hihetetlenül. 13.55 Régi falak... (film). 15.35 Jeruus. 15.45 Nemzetközi népművészeti fesztivál. 16.25 9-es stúdió. 17.25 Hírek. 17.30 Nyekroszov hadnagy búne (film). 19.00 Híradó. 19.40 Az átalakítás reflektorfényében. 19.50 Szrom-0.38 Szórakoztató műsor.

RÁDIO

SZOMBAT
KOSSUTH: 4.30-7.59 Jó reggelt! 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Műsorismertetés. Kb. 8.15 Mal zseli előadás. 8.25 Családi utóprogramok. 8.25 Reklám. 9.00 Szines népi muzsika. 10.00 Hírek. Időjárás. 10.05 Ismét a javából! 12.00 Déli krónika. 12.30 Újdonságok a kukoricatermesztésben. 13.00 Klasszikus Gyerekeknek. Zeneperádé. 13.49 Enkeluján. Zeneperádé. Hírek. Időjárás. 14.05 Műsorismertetés. 14.10 A hét embere. 14.20 Mindennapi Irodalmunk. 14.50 Rafael Aró operariákat énekel. 15.10 Új zseli újság. 15.54 Reklámparádé. 16.00 168 óra. 17.30 Népkedvelők hangbulija. 18.15 Hol volt, hol nem volt... 18.25 Könyvújdonságok. 18.28 Műsorismertetés. 18.30 Hírek. Időjárás. Sport. 18.45 Közvetítés a veszprémi Petőfi Színházról. Fekvőtámasz. 20.28 Töltés az együtt! 14.00. Hírek. Időjárás. 21.28 Hotel Aranykút. 22.00 Hírek. Időjárás. 22.10 Sport. 22.24 Európai hangversenyteremből. 22.44 Verseit elmondja: Oláh János. 24.00 Hírek. Időjárás. 0.15 Himnusz. 0.15-5.59 Éjtelj után.
PETŐFI: 4.30-7.59 Dallamok. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Szerebballító műsor. 8.11 Népszerű és új zseli fel-lághír előadók. 8.50 Tízperc-külpolitika (ism.). 9.05 Zsebrádiószínház. Nyelvek és utak (ism.). 9.23 A Szovjet rockpanoráma. 10.00 Ha még nem tudná... 10.30 Fűvészek. 10.57 Reklám. 11.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 11.05 Buddy Holly összes felvétel. 11.57 Rólunk van szó! 12.00 Hírek németül, oroszul és angolul. 12.10 Jó ebédhez szól a nótá. 12.58 Műsorismertetés. 13.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 13.05 Kenguru. 13.45 Adójárás- és vízállásjelzés. 14.00 Magunkat ajánljuk. 16.58 Műsorismertetés. 17.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 17.05 David Bowie énekel. 17.30 Muzsika. 18.30 Sport. 19.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 19.05 Pop-rock hangverseny. 19.10 Fejezetek a rádiórendezés történetéből. 20.32 Zsebrádiószínház. Any-nyi mindent összemondok az ember. 21.00 Hírek. Időjárás. 21.03 168 óra (ism.). 22.30 Látogatás a múltunkban. Közben: 23.00-23.05 Hírek. Időjárás. Sport. 0.15 Magyar és idegen nyelvű vízelvezető szolgálat. (Csak rövidhullámon). 0.15-5.50 Éjtelj után.
BARTÓK: 6.00 Hírek. Időjárás. Utközben. 6.05 Népszerű muzsika korán kelőknek. 7.00 Hírek. Időjárás. 7.03 In-bimba materna. 7.30 V mate-rinkom jazyku. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Műsorismertetés. 8.08 Időszaki kiállítások. 8.13 Sztereobébiú műsor. 8.19 Lahti orgonafesztivál. 8.29 Werle: Fák. 9.40 Az operálbrettő századal. 10.30 Slá-gesztá (ism.). 11.00 Hangfel-veletek felsőkön. 12.20 Pot-teslni: A-dúr bravúrcapriccio. 12.30 Iskolarádió. 13.00 Hírek. Időjárás. 13.03 Műsorismertetés. 13.05 Kívánságmű-sor szombaton. 14.05 Lemezbörze helyett. 15.00 Hi-Flige-16. 15.30 Népdalfelelőzők. 16.00 Gershwin: F-dúr zongoraverseny. 16.33 Közvetítés a Bajor Állami Operaházról. Wagner: A nibelung gyűrűje. 19.00 Hírek. Időjárás. 19.03 Műsorismertetés. 22.55 Nagy slágerek, változó témák a popzene vilá-gából. 23.30-23.35 Hírek. Időjárás.
NYIREGYHÁZA: 8.00 Hírek. Lapszemle. Evfordulónaptár.

VASÁRNAP

BUDAPEST, 1.: 8.13 Műsorismertetés. 8.15 Tévétorna gyerekeknek. 8.20 A Korall sziget. Ausztrál kalandfilmsorozat. IV/4. rész. 8.45 80 nap alatt a Föld körül Willy Foggal. Spanyol rajzfilmsorozat XXVII/1. rész (ism.). 9.10 Linda. Rebeka (ism.). 10.15 Flúk. lánycs. 10.55 Hírek. 11.05 Flúk. Nemzetközi kérekláros verseny. 12.10 Hírek. 14.52 Műsorismertetés. 14.55 A KözönségSzolgálat tá-koztatója. 15.00 Betűreklám. 15.05 Hármasszerekek. Do-kumentumfilm. 15.30 Emlékek a magyar játékvilág történetéből. IX/1. rész. 16.15 Képvás. 16.20 Reklám. 16.25 Le-gyen szerencséd! 17.10 Reklám. 17.15 Delta. 17.40 Nézzük együtt. 18.15 Aruházak aján-lata. 18.20 Családi torna. 18.50 Mesélő mesére. 18.50 Reklám. A hét. 20.00 Híradó. 20.10 Budapesti művészetek hete. Nyári keringő. Tévjáték Csehov novelláiból. 21.35 Telesport. 22.20 Olvasólapja. 23.00 Hírek.
BUDAPEST, 2.: 16.28 Műsorismertetés. 16.30 Képvás. 16.35 Vívást Benyovszky! Tévétórsorozat. XIII/9. rész (ism.). 17.30 Popkorong. 18.10 Gondolkodj. 18.55 „Tudni kell a drámban a helyünket...” 20.00 Száz híres fest-mény. 20.10 Azt azért még-szem. NDK-tévéfilm. 21.10 Ré-gi mesterségek. Spanyol rő-vidfilm. 21.35 Parabola (ism.). 22.05 A hét (ism.). 23.05 Képvás.
POZSONY, 1.: 9.30 Gyerekeknek. 10.40 Tévésorozat (ism.). 11.35 Objektív (magaz-in). 12.10 Publicistika a ter-vezőedelemtől. 12.55 Nemzetközi békeemlékező. 13.10 Autóok. motorosok magaz-inja (ism.). 13.50 Sportél-tetés (lőverseny, maratoni futás). 16.00 Népzene. 16.20 Fialatok stúdiója. 16.40 Két fér-fi jelzi érkezését (cseh film). 17.20 Esti mese. 18.30-19.10 Zeneszórakoztatás. Szovjet rövidfilm. 19.30 Híradó. 20.05 A katoná (tévéjáték, 1. rész). 21.35 Sport-híradó. 21.50 Irodalmi klub. 22.40 Koncert.
POZSONY, 2.: 10.25-12.20 Inter ZTS Bratislava-Sparta Praha labdarúgó-mérkőzés. 16.45 Vételkedő. 17.25 Irodalmi dokumentumfilm-műsor. 17.55 Műsorajánlat. 18.15 Orbis Pictus (magazin). 19.00 Torna. 19.10 Esti mese. 19.30 Híradó. 20.05 Pozsonyi zenelapok (koncert közvetítése). 21.05 Híradó. 21.35 Angol té-vésorozat. 22.15 Férfi róplabda-EB, felvételről.
MOZSKVA: 6.30 Aerobik. 7.15 A sportlótűs sorolása. 7.30 Ebresztőóra. 8.00 A ház-mat szolgálom! 9.00 Zenés-műsor. 9.30 Világjárók klub-ja. 10.30 Zenebutik. 11.00 Fa-lusi óra. 12.00 Az egészséges. 12.45 Pedagógusokról. 13.55 Össz-zsebvétési dalverseny. 14.45 Mese az elvesztett időről (film). 16.00 Nemzetközi pan-oráma. 16.45 Rajzfilm. 17.10 Hírek. 17.15 Férfiak kerestet-ve (film). 18.30 Indiai mű-vészek műsora. 19.00 Híradó. 19.40 Az átalakítás reflektorfényében. 19.50 Labdarúgó-szemle. 20.20 Anne Weskli (film). 20.45 Hírek. 20.50 Férfi róplabda-EB. 22.30 Film. Szórakoztató műsor.

PROGRAMOK

8.20 A héten történt... 8.40 Hétfévi teríték zenével! 9.55 Műsorajánlat.
VASÁRNAP
KOSSUTH: 6.00-7.30 Jó reggelt! Kisérteti műsor 6.09-8.30 az URH-adókon: Vasár-napi újság. 7.30 Összevont elők. 7.55 Műsorismertetés. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Sport-hírek. 8.10 Ut kontinens hét napja. 8.25 Reklám. 9.00 Énekszöveg, muzsikával. Gyerekek lenni azért jó... 10.00 Hírek. Időjárás. 10.05 Edes anyanyelvünk. 10.10 A világábra gyöngyszemei. 10.20 Örökzöld dallamok. 11.00 Gondolat-jel. 12.00 Déli krónika. 12.15 Harminc per alatt a Föld körül. 12.45 Halványuló kézfegyvek. 12.55 Csajkovszkij: Hatyúk tava. 13.29 Az élő népdal. 13.30 Az első vissza-számlálás... 14.00 Hírek. Időjárás. 14.05 Műsorismerte-tés. 14.10 Művészetek hetek. Irgalom. 16.00 Hírek. Időjárás. 16.05 A tenorokjár. 17.07 Műsorajánlat. 17.10 Idő hírcs. 17.40 Népdalok. 18.15 Hol volt, hol nem volt... 18.28 Műsorismertetés. 18.30 Hírek. Időjárás. 18.40 Biblia. Újszövetség. 19.40 Püccel. Tosca. Háromfelvonásos ope-ra. 21.40 Régi korok rézűvös muzsikájából. 22.00 Hírek. Időjárás. Tó. 22.10 Sport-híradó. 22.25 Romantikus Időjárás. 24.00 Hírek. Időjárás. 0.15 Himnusz. 0.15-4.20 Éjtelj után.
PETŐFI: 6.00 Dallamoktól. 6.54 Mal programok. 7.00 Hírek. Időjárás. Ut